

**Історія села Камінь
з 1619 по 1786 роки
в історичних документах**

Зайка А.

Історія села Камінь з 1619 по 1786 роки в історичних документах. – Д., 2016. – 80 с.

У даному дослідженні яке охоплює період від часів Речі Посполитої до моменту ліквідації Гетьманщини, зібрана хронологія подій та документів з історії села Камінь, Кролевецького району, Сумської області.

Для усіх, хто цікавиться історією.

© Зайка Анна, 2016

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ I. У складі Речі Посполитої	5
Розділ II. Період визвольної війни	9
Розділ III. Петропавлівський чоловічий монастир	10
Розділ IV. Родина Скоропадських – Марковичів	14
Розділ V. Село Камінь в період 1734 – 1786 років	20
Додатки	24
№ 1. Лазаревский А.М. Описание Старой Малороссии. Т.2. Полк Нежинский. 1893. – С.454.; С.450-451	24
№ 2. AGAD Метрыка Koronna, sygn. k.112-113; k.116-117	26
№ 3. Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографическою комиссиею. СПб., 1867. Т. 5: 1659-1665. – С.195	32
№ 4. Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657-1687). Київ-Львів, 2004. – С.417. № 282	33
№ 5. Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657-1687). Київ-Львів, 2004. – С.492. № 328; С.493. № 329	34
№ 6. Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича (1657-1687). Київ-Львів, 2004. – С.657. № 452	36
№ 7. Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка, 1729-1730. Чернигов, 1901. – С.378. № 184	37
№ 8. Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка, 1729-1730. Чернигов, 1901. – С.379. № 185	38
№ 9. Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка, 1729-1730. Чернигов, 1901. – С.369. № 176	39
№ 10. Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка, 1729-1730. Чернигов, 1901. – С.383. № 188	42
№ 11. Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка, 1729-1730. Чернигов, 1901. – С.383. № 189	43
№ 12. Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка, 1729-1730. Чернигов, 1901. – С.384. № 190	44
№ 13. Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка, 1729-1730. Чернигов, 1901. – С.385. № 191	45
№ 14. Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка, 1729-1730. Чернигов, 1901. – С.381. № 187	46
№ 15. З нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII-XVIII ст.) / Ю. Мицик, І. Тарасенко // Сіверянський літопис. – 2016. – № 2. – С.61-77	48
№ 16. Константинов Н. Обзорение Румянцевской описи Малороссии. Выпуск 3. Полк Стародубский. Чернигов, 1875. – С.774-776	49
№ 17. Пулк М. Малороссийские эмигранты при Петре Великом. // Вестник Европы. – Том 3. СПб., 1872. – С.77-79	51
№ 18. Константинов Н. Обзорение Румянцевской описи Малороссии. Выпуск 3. Полк Стародубский. Чернигов, 1875. – С.774-776	54
№ 19. Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка, 1729-1730. Чернигов, 1901. – С.315-318	56
№ 20. Універсали Павла Полуботка (1722-1723). Київ, 2008. – С.296. № 241	60
№ 21. Пулк М. Малороссийские эмигранты при Петре Великом. // Вестник Европы. – Том 3. СПб., 1872. – С.83-85	61
№ 22. З нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII-XVIII ст.) (частина 2) / Ю. Мицик, І. Тарасенко // Сіверянський літопис. – 2016. – № 3. – С.58-80	63
№ 23. Материалы для отечественной истории. Изд. М.Судиенко. К., 1853. – Т.1. – Отд.3. – С.17-21	64
№ 24. З нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII-XVIII ст.) (частина 2) / Ю. Мицик, І. Тарасенко // Сіверянський літопис. – 2016. – № 3. – С.58-80	69
№ 25. П.Баранов.Архив Правительствующего Сената. Опись высочайшим указам и повелениям, хранящимся в С.-Петербургском сенатском архиве за XVIII век. Том 2. 1725-1740. СПб., 1875. – С.537	71
№ 26. Архив князя Воронцова. Кн.1. – М., 1870. – С.70-72	72
Полное собрание законов Российской империи с 1649 года. – Том 11. – СПб., 1830. – С. 810-813	72
№ 27. Гумилевский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. Кн.4. Чернигов, 1873. – С.51	70
№ 28. Гумилевский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. Книга 4. – Чернигов, 1873. – С. 32-35	70

Вступ

Продовжуючи своє краєзнавче дослідження з історії села Камінь, я зупинила свою увагу на книзі Лазаревського А.М. Описание Старой Малороссии. Т.2. Полк Нежинский (Додаток № 1). Історія села описана Олександром Матвійовичом у наступній хронологічній послідовності:

По генеральному следствию принадлежит к числу имений Писочинского
После поляков включен в число гетманских имений, составляя часть «Мутинского дворца»
Скоропадским отдан Гамалеевскому монастырю
При Апостоле снова присоединен к числу гетманских имений
После его смерти отписан на ее величество
В 1738 вместе с «Мутинским дворцом» отдан генералу Штофельну
К концу 18 века возвращен Гамалеевскому монастырю – по неизвестному случаю

Переглядаючи історичні книги я натрапила на відповідь за яких обставин у кінці 18 століття Камінь був повернений Гамалеевському монастирю. Саме з цього і розпочався наступний етап мого дослідження. Чим більше я шукала тим більше знаходилося матеріалів.

Крім опису с.Камінь, документи, які я розглядала, торкаються Камінського та Мутинського перевозів на р.Сейм з озерами і рибними ловлями. Їх історія тісно переплетена в документах, гетьманських універсалів та царських указів.

Також низка документів стосується Гамаліївського Харлампієвого монастиря та Петропавлівського чоловічого монастиря, які в різний час володіли частиною села Камінь, та перевозами через р.Сейм.

Розділ I. У складі Речі Посполитої

Пісочинські, також **П'ясечинські**, або **П'ясочинські** гербу *Лис* – шляхетський рід, представники якого володіли значними маєтками в Україні.

Лис (пол. *Lis, Vzura, Mzura*) – родовий герб, яким користувалися більш, ніж 200 родів Білорусі, України, Литви та Польщі.

Джерело: Вікіпедія

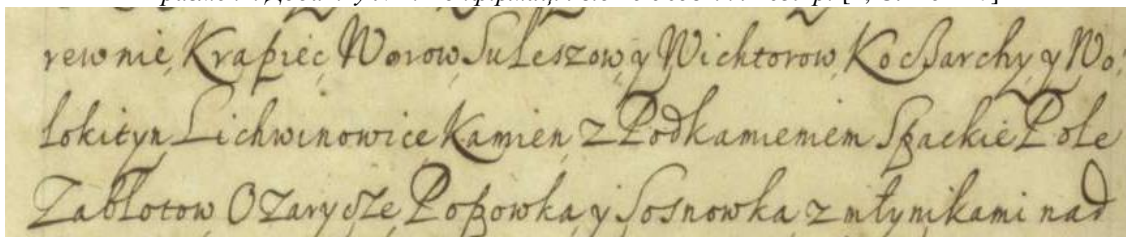
До 1648 року селом Камінь володіла родина Пісочинських.

«Переможне завершення Смоленської війни для Речі Посполитої викликало ефект стабільності в регіоні, що спонукало до більш інтенсивної міграції населення в його межі. Сприяла колонізаційним процесам у регіоні й господарча діяльність новгород-сіверського старости Олександра Пісочинського, який, як виняток, представляв тут крупне землеволодіння» [1, С.296].

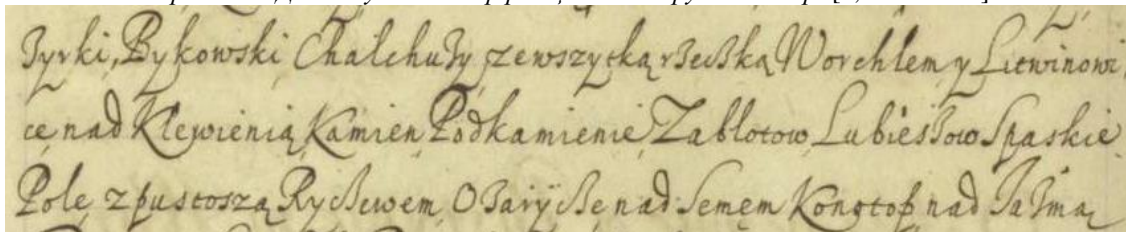
«Динамічно колонізувалась й Глухівська волость» [1, С.303].

«У кінці 1639 р. О.Пісочинський отримав від короля дві конфірмації незазначеного у них привілею, які підтверджують його право на володіння населеними пунктами, осадженими або набутими якимось чином перед цим. Перша конфірмація, видана Владиславом IV 15 жовтня 1639 р. [Додаток № 2], потверджуючи право О.Пісочинського на незаселені території на обох берегах річок Клевені, Сейму і Десни, додає до Глухівської волості деревні Крупець, Ворон, Сулешове, Вікторів, Кочерги, Волокитин, Литвіновичи, Камінь з Підкаменем, Спаське Поле, Заболотів, Озаричі. Королівський консенс від 31 грудня 1639 р. [Додаток № 2] називає ще й Сварків, Зазірки, Батовське (Батьківське), Чолгузи, Любитів, Чортовщину, Добротів. Додатково з цим консенсом О.Пісочинський отримав право у всіх лісах, що знаходилися в межах перелічених маєтностей, виробляти поташ і смальчугу протягом наступних п'ять років» [1, С.304].

Фрагмент Додатку №2. Конфірмація від 15 жовтня 1639 р. [2, С.116-117]

Фрагмент Додатку №2. Конфірмація від 31 грудня 1639 р. [2, С.112-113]

Додаток 8. Населені пункти Новгород-Сіверського уїзду на час входження до складу Речі Посполитої [1, С.425-427]

Населений пункт; Належність до стану	Кількість підданих на кінець червня – початок липня 1619 р.	Володілець за Московської держави, сплачувані податки чи повинності	Хто отримав і який статус поселення у Речі Посполитої	Кількість димів і належність у 1638 р.
Камінь, село Підпутівльського стану	3	Володимир Черепов; 10 р. з диму; служба бояринові	-	5; О.Пісочинський
Мутин, село Підпутівльського стану	4	Костянтин Стромоухов; 8 пудів меду	Еразм Стравінський Село 1620	13; Адам Вишневський

Населений пункт	Орієнтовна дата осадження	Спосіб і дата набуття	Фіксація у реєстрах збору подимного 1638; 1642; 1643 рр.	Статус
Глухівська волость				
Камінь	до 1619	королівське підтвердження, жовтень 1639	1638, 1641, 1642 + 5 д.	1639 - деревня
Підкамінь	До 1639	королівське підтвердження, жовтень 1639	1641, 1642 + 5 д.	1639 - деревня

Трохи історії родини Пісочинських.

«Олександр Пісочинський народився десь в середині 1580-х рр. у сім'ї брацлавського підкоморія Лавріна Пісочинського та Магдалени Дубицької. Батьки доклали чимало зусиль, щоб Олександр став високоосвіченою людиною. Відомо, що він навчався у Краківській академії, де 1601 р. видрукував латинські вірші на похвалу своїх товаришів по навчанню¹. Через чотири роки Олександр вписався до метрики студентів Вюрцбурзького університету. Серед німецьких університетів він вважався прокатолицьким, хоч сам Олександр ще залишався православним. Після студій за кордоном О. Пісочинський потрапив на двір польського короля Сигізмунда III, де виконував функції дворянина. На королівському дворі Олександрові вдалося переконати короля і його оточення у своїх непересічних адміністративних і політичних здібностях. Починаючи з 1620 р. Сигізмунд III щедро винагороджував його урядами. У листопаді 1620 – березні 1621 рр. спочатку згідно з сеймовим рішенням, а потім за королівським привілеєм він виконував обов'язки вінницького старости (був сурогатором Вінницького староства), у 1627 р. отримав уряд уланівського старости, а 1631 р. за численні військові заслуги і посольство до Порту – сенаторський уряд кам'янецького каштеляна. Наступному кар'єрному зростанню Олександра сприяла Смоленська війна 1632–1634 рр., під час якої він виступав спочатку організатором шляхетсько-козацьких акцій проти московських військ на Сіверщині, а згодом взяв активну участь у вирішальній перемозі військ Речі Посполитої під Смоленськом. Ще в ході цієї війни, 22 жовтня 1633 р., Владислав IV видав привілей, яким іменував О.Пісочинського новгород-сіверським старостою. Отримання цього уряду, безсумнівно, відіграло дуже важливу роль у житті кам'янецького каштеляна. Протягом наступних десяти років він не лише представляв королівську владу на самому східному форпості Польсько-Литовської держави, але й зумів сконцентрувати у своїх руках майже половину земельних маєтностей Новгород-Сіверського повіту. Крім староства, Олександр володів Глухівською, Погарською, Сосницькою, Конотопською волостями (останню, щоправда, у жовтні 1643 р. продав коронному канцлерові Єжему Оссолінському). Це дозволяло йому вирішальним чином впливати на обсадження місцевих земських урядів та контролювати діяльність повітового й воєводського сеймиків. Чисельна клієнтура Пісочинського була обтяжена військовими повинностями на користь патрона, що давало йому можливість у разі необхідності виставити до 3 тисяч осіб. Беззаперечно, О. Пісочинський був визначним політиком свого часу, талановитим дипломатом, визнаним авторитетом серед шляхти.

Він виношував далекосяжні політичні проекти, що мали на меті досягти гармонії між державними потребами й інтересами магнатів українських воєводств. Вже будучи київським каштеляном (з 1635 р.), Олександр розробив проект, що передбачав реформування оборони південно-східних воєводств Речі Посполитої – кварцяне військо мало бути ліквідоване, оборона ж України покладалася на збройні підрозділи магнатів. Магнати за утримання військової сили мали винагороджуватися всіма звільненими протягом найближчого часу староствами. При цьому уряд старости надавався не пожиттєво, а з правом передачі у спадок за умови виставлення зі староств відповідних військових контингентів. Імовірно, що київський каштелян пропонував перевести всі українські староства на ленне право, яке домінувало на Смоленщині й Сіверщині і дозволило самому каштелянові створити численні військові підрозділи у своїх новгород-сіверських маєтностях. Незважаючи на часту відсутність у своїх задніпровських маєтностях, Олександр уважно стежив за всім, що там відбувалося. Цей контроль послабився лише в останні роки життя, коли сили поступово залишали його. Помер київський каштелян у кінці грудня 1645 р.» [3, С.127-128].

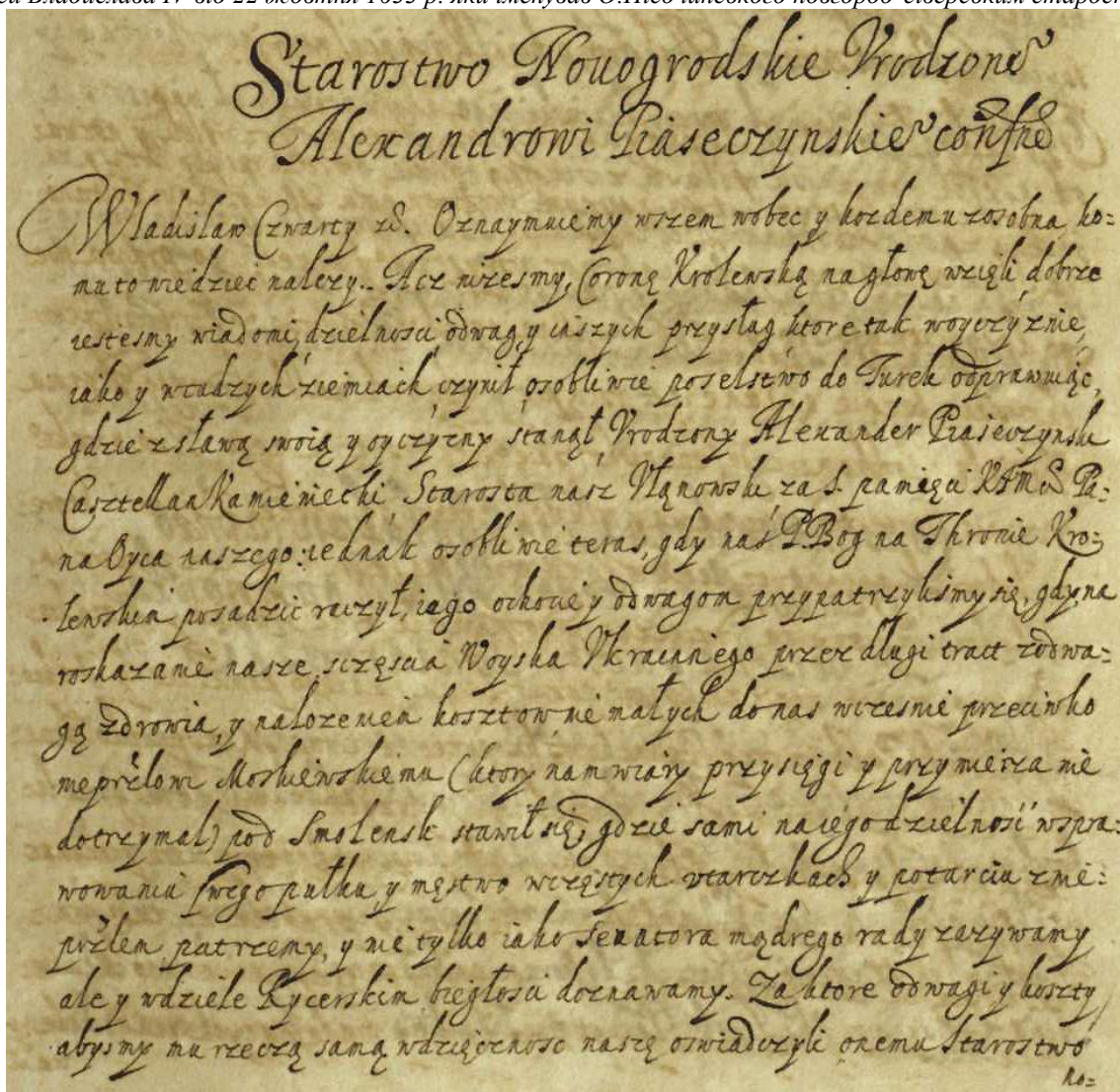
«Ян Пісочинський, син від першого шлюбу О. Пісочинського з Гальшкою Рогозинською, народився битько 1620 р. Мати вже 1623 р. померла і Ян таким чином, зважаючи на постійну зайнятість батька політичними та адміністративними справами, втратив можливість виховуватися у власній сім'ї. Невідомо, де навчався Ян, але освіту він отримав, без сумніву, університетську. Цілком у відповідності з тогочасною

модою батько на початку 1640-х рр. відправив його в супроводі прецептора Анджея Томашовського у подорож європейськими країнами. Ціле літо 1643 р. вони пробули в Римі, де ними опікувалися єзуїти. Згодом подорожні відбули до Відня. Ще напередодні подорожі Олександр потурбувався про початок кар'єри сина. Цілком у дусі свого проекту щодо оборони України київський каштелян виклопотав у короля дозвіл на передачу синові спочатку Уланівського староства, а у грудні 1640 р. – ще й Новгород-Сіверського. З реалізацією цих дозволів Олександр не зволював. Вже 25 лютого 1641 р. Ян став новгород-сіверським староостою; уланівським на цей час він уже був. Щоправда, фактично виконання обов'язків новгород-сіверського старости Ян розпочав лише після повернення з європейської подорожі. Як засвідчило майбутнє, Ян не володів батьківськими талантами. До цього додалися нещасливі для всієї країни обставини протистояння з козаками і з зовнішніми ворогами. Як наслідок, він, позбавлений всіх задніпровських володінь, провів життя бурхливе, але доволі пересічне» [3, С.129].

Після смерті Олександра Пісочинського, між його другою дружиною Ельжбетой Констанцією та сином Яном розгорівся спір щодо володіння сіверськими землями, що тривав до початку визвольної війни Богдана Хмельницького.

«У середині квітня 1646 р. Ельжбета отримала в королівській канцелярії дозвіл на поступку пасербові Глухівської волості» [3, С.130].

Привілей Владислава IV від 22 жовтня 1633 р. яки іменував О.Пісочинського новгород-сіверським старостою [4].

Новгородские вѣхъ ствие сіевіерскія селце которе до Администрацыи нашей
помімоного Князя Сіевіерскаго належало, конферовачъ вышлхисмы, а такожъ тен
хистенъ нашъ, конферемъ. Которе Староство Новгородскіе зъ Ланхенъ
у Маістерскіи Новгородскіи, таже се въсѣрхеніи вѣстїями
факорами, рѣками, мѣрами, полами, ласами, лѣсками, режіорами, ставами,
паствисканіи, даніями, баріями, ловами, у же въсѣрхеніи оу стѣнъ (выгрозъ
палемі, попіотловъ) розъсѣками, такъ іакъ се въсѣрхеніи вѣдлагъ давнѣхъ Комміс-
сарскіихъ заміждовъ те добра за вѣраіа, бѣдзіе трѣматъ у върватъ, аъ до
остатнего брѣсѣ зъ вѣста свѣго. Обіемію за насъ, у Кайа не урѣхъ Суцес-
соромъ нашихъ, же помімоного Прозного Кавселлара Каміеміскіа
одъ possessіи помімоного Староства, не оддалемъ, ані додалітнхъ:
на не розвѣлемъ, але вѣале правдоу вѣротне іемі захованъ. Се-
мі іеднакъ condііамі, абы подданыхъ до куповенія товаромъ нашихъ ле-
сныхъ за хистенъ нашъ, доставатъ, у до отдаванія намъ повѣстовѣхъ
быт обовіязанъ. Замокъ теръ у будинкі іего абы затрѣматъ неговане,
одъ еіснхъ помімоіа, волнѣмъ оставатъ бѣдзіе, опроче іеслібы Попрѣта
зъ послѣго згоды, поставітнхъ сохана. На со сеі дла лепшеі перво-
са рѣхъ, наша дописалісмы, у іеітѣхъ Коронна, прѣуіаіаго, розкавали.
Да въ обізіе подъ Смоленскіи днѣ ххн. Падзверніа Рѣкнъ в.
Pawł Kotulski

Зробимо висновки.

Орієнтовна дата заселення Каменя до 1619 року.

З 15 жовтня 1639 р. (на основі конфірмації) право на володіння селом отримує О.Пісочинський, яке на той час відносилось до Глухівської волості.

Після смерті О.Пісочинського, у середині квітня 1646 р. згідно дозволу королівської канцелярії, село перейшло у спадок його синові Яну Пісочинському до 1648 року.

Конфірмація – затвердження прийнятого рішення верховною державною владою.

Література.

1. П.Кулаковський Чернігово-Сіверщина у складі Речі Посполитої (1618-1648): Наукове видання. – К.: Темпора, 2006. – 496 с.
2. AGAD Метрыка Коронна, sygn. 186
3. Петро Кулаковський Боротьба за спадщину: конфлікт між Яном та Ельжбетою Пясочинськими щодо новгород-сіверських маєтностей \ \ СОЦІУМ Альманах соціальної історії Випуск 5. – С. 127–139.
4. AGAD. – Метрыка Коронна. – Sygn. 180, k. 235–235 v.

Розділ II. Період визвольної війни

З 1648 по 1657 рік відбувалась визвольна війна під проводом Б.Хмельницького. У цей час с.Камінь було у військовій диспозиції та ввійшло до складу Глухівської сотні Ніжинського полку.

Материалы для истории экономического, юридического и общественного быта старой Малороссии / Под ред. Н. П. Василенко. Вып. 1: Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка, 1729–1730. — Чернигов, 1901. — С.63.

201. Село Камень. Сперва было шляхетское полского шляхтича Пѣсочинского, которій онимъ владѣль; а за гетмана Богдана Хмельницкого, било в диспозиції войсковой и прочіихъ, по немъ бившихъ, гетмановъ, в той же диспозиції зоставало; а потимъ владѣль гетманъ Скоропадскій, а по немъ жена его Скоропадского владѣла; а нынѣ владѣеть гетманъ Даніиль Апостоль; а болше нѣ в чіемъ владѣніи оное село не било.

Глухівка сотня – бойовий підрозділ Борзнянського полку в 1648 році та адміністративно-територіальна і військова одиниця Ніжинського полку Гетьманщини в 1654-1663 та 1665-1782 роках. Сотня мала столичний статус з 1709 по 1782 роки під час Глухівського періоду в історії України (*Джерело: Вікіпедія*).

За часів гетьмана І.Брюховецького, у 1664 році, Камінь входить до складу «Мутинського дворца». Як виникла ця економічна одиниця?

С. Мутин, р. Сейм, по генер. следствию, находилось во владении Писочинского, но поселено, судя по местоположению, гораздо раньше, при существовавшем здесь, вероятно, издревле перевозе через Сейм. Кроме перевоза, здесь находились заливные Сеймовые озера, которые изобиловали рыбой. И перевоз и озера – были выгодными статьями доходов, почему уже в 1664 г. Глуховский протопоп Шматковский просил у царя отдать эти статьи Глуховской Успенской церкви [Додаток № 3], но гетманы предпочли захватить эти угоды, вместе с селом в свое владение, при этом образовалась особая экономическая единица – «Мутинский дворец», к которому принадлежали, кроме Мутина, еще четыре села: Билка, Краснополье, Рождественное и Камень [Додаток № 1].

Додаток № 3. Акты, относящиеся к истории Западной России. Т.5. 1659-1665. – СПб. – 1867. – С.195.

III. Бьетъ челомъ великому государю Глуховской протопопъ Иванъ Шматковскій. Какъ

мону. Гдѣ государевы ратные люди засыпаны, на томъ бы ему мѣстѣ построить церковь Успеніе пресвятой Богородицы, а у той бы церкви быть брату его родному Евстафію Андрееву, и за великого государя Бога молить, а православныхъ христіанъ, которые невинно замучены, поминать. Да къ той же бы церкви дать озера Мутинскіе и перевозъ, и о томъ бы о всемъ дать ему великого государя грамоту.

Зробимо висновки.

З 1648 р. с.Камінь у військовій диспозиції та входить до складу Глухівської сотні Ніжинського полку. У 1664 році, Камінь входить до складу «Мутинського дворца» і стає приписаним до гетьманського двору.

Розділ III. Петропавлівський чоловічий монастир

Монастир Петропавлівський чоловічий «Местоположение онаго монастіря в лесе, на горе, близ дороги, идучей из Путивля в Глухов, при границе Путивльскаго уезда, над р. Клевенью, на которой плотина онаго монастіря» [1, С.467].

До кінця 17 століття Петропавлівський чоловічий монастир став одним із найбагатших по кількості придбаних їм маєностей. Монастирі ревностно зберігали всі акти свого землеволодіння, яких було досить багато.

Надалі хотілося б надати цілу низку історичних документів із історії Петропавлівського чоловічого монастиря, де йдеться про Камінські озера та рибні ловлі, Камінський та Мутинський перевози. Це універсали гетьманів з 1668 до 1710 року, та царські грамоти, які були надані Петропавлівському монастиреві на володіння маєностями.

—1668, августъ, въ Чпгирниѣ, подтвержденіе Дорошенка на Холопковъ и Баничи и утвержденіе за м—ремъ новопоселенныхъ слободъ,— «не нарушаючи мы привилеовъ одъ монарховъ и унѣверсаловъ отъ антецессоровъ нашихъ и пановъ православныхъ данныхъ,... але оны сямъ унѣверсаломъ апробуючи.... при велебн. въ Богу отцу Иннокентію Быковскомъ, теперешнемъ игумену.... села Холопковъ и Баничи и млынъ на р. Клевени стоячій, также на ихъ монастырскомъ кгрунтѣ новосѣльные деревнѣ або села—Везонку, Ховзовку и Будища... и Каменскіе озера (рыболовныя озера ок. с. Каменя) цале заховуемъ....»

[1, С.467-468].

Повний текст універсалу Додаток № 4.

—1669 г., 9 марта, подтвержденіе Многогрѣшнаго на Холопковъ и Баничи и «на монастырскомъ грунтѣ ослѣные деревни—Ховзовку, Будища и Везонку.... Также перевози Мутинскій и Каменскій зъ озерами къ нимъ принадлежныи....» *Того же 9 марта, былъ выданъ и другой универсалъ, которымъ даны были м—рю д. Мацково и мельницы подъ Глуховомъ,— «взглядъ мѣючи на утраченые вел. въ Богу г. о. Иннокентія Быковского, игумена, и всѣхъ законниковъ...., которіе сихъ часовъ военныхъ, за вступленіемъ подъ Глуховъ войскъ и междособныя бравы, во всихъ монастырскихъ добръ и достатковъ своихъ вынщены zostали., на внесенную до насъ отъ его м. о. архієпископа Чернѣговскаго.... и отъ обывателей Глуховскихъ инстанцію.... деревенку Мацково, къ тому и млыны на Новой грѣбли, подъ Глуховомъ, прежде на насъ належныє, а теперь презъ войну зануєтѣные, и перевозъ Мутинскій сполъ (вмѣстѣ) съ Каменскимъ, на р. Сейму, и належачими до нихъ озерами, цале даемо....»*

[1, С.468].

Повний текст універсалів Додаток № 5.

—1672 г., 26 сент., подтверждение Самойловича на все села, перечисленные в предыдущих универсалах, а также на мельницы и на перевоз Мутинский...» (Было ли об озерах тоже здесь сказано, неизвестно так как в этом универсале несколько слов уничтожилось).

[1, С.468].

Повный текст универсалу Добавок № 6.

—1687 г., окт., подтверждение Мазепы на все перечисленные местности, при чем названа и Ротовка, в числе сел на монастырских землях бывших.

[1, С.468].

Повный текст универсалу Добавок № 7.

1689 г., 28 февр. Грамота царей Иоанна и Петра Алексеевичей на монастырские села, причем названы, кроме упомянутых в грамоте 1668 г., еще—Мацково, Чернево и Ротовка и Мутинский перевоз. (Грамота упомянута в «универсале» кн. Шаховского, 1735 г.)

[1, С.468-469].

—1692 г., ноябрь, подтверждение Мазепы на все местности, прежде перечисленные, с прибавлением «слободки Бородавки, т.е. где и две клѣтки на р. Клевенѣ.»

[1, С.469].

Повный текст универсалу Добавок № 8.

—1693 г., 10 марта. Царская грамота на все монастырские местности, при чем названа и слободка Бородавка. (Грамота упомянута в универсале 1735 г.)

[1, С.469].

Повный текст универсалу Добавок № 9.

1699 г., май, подтверждение Мазепы на все местности, по просьбе вновь назначенного, митрополитом Ясинским, игумена Мелетия Трофимовича, при чем гетман подтверждает за ним в то же игуменство: «просил (игумен Мелетий) нас о подтверждении себя на то же игуменство универсаль; яко тогда и мы знаем г. о. игумена зъданныхъ лѣтъ статечне живучого, благоразумного и въ ищескомъ житіи добре искусного и побожного, такъ охочо склонившия на то же жаданье, ствержася ему то же игуменское начало симъ нашимъ гетманскимъ универсаломъ»

[1, С.469].

—1712 г., ноябрь, универсал Мазепы на Мутинскія рыбныя ловли— «надесть всѣхъ стану Мутинского рыбныхъ ловлей половину... зачямъ приказуемъ дозорцамъ помененного стану нашего Мутинского, абы колико вѣкъ тамъ рыбъ що приберется, на двѣ половины оный раздѣляючи, одну половину до пререченой обители всегда отдавали.»

[1, С.469].

У книзі друкарська помилка, мається на увазі 1702 рік. У цьому документі вперше рибних ловель віддавалася лише половина. Повний текст універсалу Додаток № 10.

—1706 г., 3 сент., вь Кієвѣ. Повтореніє предъидущаго универсала, съ поясненіємъ лишь, что дозорцы Мутинскаго стана должны отдавать м—рю половину «рыбъ свѣжихъ, просоловыхъ и влыхъ.»

[1, С.469].

Повний текст універсалу Додаток № 11.

—1707 г., 18 сент., вь Кієвѣ, приказъ Мазепы в. тов. Андрею Лизогубу закрыть устроенный имъ— «наперешкодъ перевозови Мутинскому»,—перевозъ на р. Сеймѣ, между с. с. Каменемъ и Хижаками, и съ подтвержденіємъ, чтобы, за перевозъ Мутинскому, м—рю—всѣ «отдавали належную повинность.»—*Тогда же.* Подтвержденіє Мазепы на лѣсъ Марицу,— законникъ о. Корнилій, мѣючи лѣсъ власный, прозываемый Марица, вь которомъ отъ лѣтъ сорока до сего дне живеть, и тамъ пасѣки позаводилъ и гребелки позаймалъ, а чуючися вь глубокой своей старости... тотъ лѣсъ, пасѣки и гребѣлки... вь вѣчистую посессію подаеть обители Глуховской... Тую легкацію... ствержаемъ вь потомный вѣкъ....»

[1, С.469].

23 листопада 1708 р. новообраний гетьман Іван Скоропадський віддає монастиреві всі рибні ловлі.
[1, С.472]. Повний текст універсалу Додаток № 12.

У наступному 1709 році гетман знову віддає тільки половину рибних ловель.

—1709 г., 29 октября, универсал Скор—аго на право— «отбл—рать» половину всей той рыбы, которую «дозорцы Мутинского стану могутъ приспособити и прибрати.» *Тогда же.* Позволеніє Скоропадскаго м—рю— с. Богдановки, такъ козаковъ, яко и посполитыхъ людей заимати до гаченя тамошней Богдановской греблѣ, тоей токмо части, которая належитъ до млина обители Глуховской.»

[1, С.470].

Повний текст універсалу Додаток № 13.

—1710 г., май, подтвержденіє Скор—аго на всѣ маестности, при чемъ относительно Мутинскихъ озеръ сказано: «изъ озеръ тамошнихъ половину рибного добытку приимати.»

—1710 г. ноябрь, буквальная конія предъидущаго универсала.

[1, С.470].

Повний текст універсалу Додаток № 14.

—1710 г., дек., подтвердительный универсалъ Скор—аго на Мутинскій перевозъ, вслѣдствіе нарушенія монастырскаго права разными лицами, а особливо панѣ Васиііеваѣ Кочубееваѣ (вдова казненнаго) и п. Корсакъ, перепроважающа свои на перевозъ Мутинскій... горѣлки и ишіе рѣчи, но хотятъ належитого за перевозъ отдавати платежу.... А если бы кто былъ противнымъ (этому универсалу) такового позволяемъ грабити....»

[1, С.470].

Повний текст універсалу Додаток № 15.

Зробимо висновки.

Село Камінь залишається приписаним до гетьманського двору.

А ось перевози Каменський і Мутинський на р.Сейм з озерами і рибними ловлями – надаються у власність Петропавлівському чоловічому монастиреві, що підтверджується універсалами гетьманів та царськими грамотами.

Література.

1. Лазаревский А.М. Описание старой Малороссии. Т.2: Полк Нежинский : материалы для заселения, землевладения и управления / А.М. Лазаревский . – Київ : Типография К.Н. Милевского, 1893 . – 521 с.

Розділ IV. Родина Скоропадських - Марковичів

Іван Скоропадський та Анастасія Скоропадська

З 1708 по 1722 рік гетьманом Лівобережної України стає Іван Скоропадський. Його друга дружина Анастасія Скоропадська, представниця роду Марковичів, саме рід Марковичів (Маркевичів) мав безпосередньо маєтності у с.Камінь.

Надалі історія с.Камінь тісно пов'язана з історією Гамаліївського Харлампієвого монастиря, що знаходиться у с.Гамаліївка Шосткінського району Сумської області.

«Монастырь Гамалеевский Харлампиевский женский возник первоначально, в виде «Харлампиевой пустынки», при церкви св. муч. Харлампия, которую генер. есаул Антон Гамалея построил в 1702 г., при своей слободке Гамалеевке» [2. С.351].

«У 1713 році дружина гетьмана Анастасія Марківна Скоропадська вирішила збудувати на місці Харлампієвої пустиньки жіночий монастир» [3. С.46].

«Первое имущественное основание нового монастыря положено было универсалом Скоропадского 1 декабря 1713 г., когда гетман утвердил за монастырем две мельницы, нашел возможным отдать мон-рю более десяти сел» [2. С.351].

**Дѣвчками отдала; и желала насъ дабысьмо такъ
тѣ покупленіе кгрунта до пемянутой новосоздае-
мой обители нашимъ гетманскимъ подтвердили уни-
версаломъ; яко и села на сей часъ двору нашему
прилушаючіе въ уездѣ Глуховскомъ, Маршпшну-
Буду и Мутинъ надъ рѣкою Сеймомъ зъ озерами.
Падѣеву въ Воронежской, и Быринъ въ Новго-
родской сотнахъ обрѣтаючіеся, а къ тому и въ полку
Прилуцкомъ хуторъ называемый Бубиовица при**

[1, С.774-776]

Повний текст універсалу Додаток № 16.

«...через тиждень (з 1 грудня 1713 р. – Доповнення Анна Зайка, далі А.З.) звернувся до Петра I і попросив його дозволу на будівництво монастиря та на підтвердження за ним царською грамотою перелічених володінь, земель і млинів. Петро I його клопотання задовольнив і 25 січня 1714 року видав гетьману дозвілну царську грамоту на будівництво Харлампієвого монастиря та закріпив за ним «села, землі, ліси, млини і усякі угіддя в вічне володіння» [3. С.46-47].

Фрагмент грамоти Повний текст царської грамоти Додаток №17:

«И мы, пресвѣтлѣйшій, державнѣйшій, великій государь, царь и великій князь Петръ Алексѣевичъ, всея великія, и малыя и бѣлыя Россіи самодержецъ, видя оное нашего, ц. в., подданваго, войска запорожскаго обоихъ сторонъ Днѣпра гетмана, Ивана Ильича Скоропадскаго и жены его, Анастасіи Марковны, прошеніе и желаніе доброе, происходящее къ славѣ и хвалѣ Божіей, построить дѣвичъ монастырь на рѣки Шонцѣ, именуемый Харлампіева пустыня, всемилостивѣйше соизволяемъ, и всѣ вышеименованныя села, земли, лѣса, мельницы и всякіе угодыя, въ универсалѣ его, нашего подданнаго гетмана, изображенныя, къ тому дѣвичему монастырю сею нашею, ц. в., грамотою во вѣчное владѣніе подтверждаемъ и укрѣпляемъ...»

«...основні багатства монастир отримав від родини Скоропадських. Турбуючись, «щоб обитель та у майбутньому часі у їжі і одянні черницям, у ній благочестиво живущим, особливо до належної потреби мала достаток», гетьман Скоропадський 24 січня 1718 року «подарував монастирю свої власні села Вечорки і Колтуновки у Прилуцькому полку, село Камінь у Мутинському повіті, села Рогівку і Пушкарі з озерами в Новгород-Сіверській сотні, села Макове і Локотки з сінокосом Полевичі у Воронізькому повіті, а

також купив разом зі своєю дружиною і подарував монастирю млин на річці Есмані з хутором, полями, сінокосами, лісом і з перелісками у Воронізькій сотні, млин на річці Шостці під селом Локотки з хутором, полями, лісами, сінокосами і дворами, млин на річці Шостка у селі Макове з двором, полями, лісами та іншими угіддями, млин в селі Паліївці з двором і з садом, млин гутянський з Гутою і хуторами Борщовець і Зап'ятницький та інші володіння, які були підтверджені за монастирем царською грамотою від 7 липня 1718 року»³⁶. Завдяки цьому Харлампіїв монастир став «одним з найбагатших малоросійських монастирів» [3. С.49].

Фрагмент універсалу від 24 січня 1718 р.

Повний текст універсалу Додаток № 18.

ть окопаны ебножатны в полях пахатных, въ ся въ своемъ имѣтѣ положено ограниченими, особливо въ ключу Мутинскомъ на Сейму-жъ млынъ о двухъ колесахъ въ селѣ Каменѣ построенный, ограниченне степомъ и прочіихъ кгрунтовъ до Дубогаевского хутора помесныхъ чрезъ пановъ Ивана Даровского господара двору нашего, и Михаила Мовчана осаула волкового прилуцкого учиненное, а зверхъ тоей отъ насъ сподне зъ панею мажонкою нашею учиненой купленныхъ кгрунтовъ левгацій, по горавности христіанской зъ особливого респекту нашего надаемъ коферуемъ тоей же святой обители въ маетность села въ полку Прилуцкомъ Вечорки и Ковтуновку, въ уѣздѣ Мутинскомъ село Камень до двору нашего прслушающее, въ сотнѣ Новгородской Роговку и Пушкарни зъ озерами прозваемыми Камляскими, такожъ нашия озера въ Отчянскомъ, Пушкарскомъ, Хлчанскомъ, Бирнскомъ, Мъзкопозскомъ, Мънковскомъ, Каменскомъ и Новгородскомъ грунтахъ будучіе, села Мъковъ и Локотки зъ принадлежностями и

Фрагмент царської грамоти від 7 липня 1718 р.

Повний текст царської грамоти Додаток № 19.

қосами и полями, какъ въ своемъ имѣтѣся положению и ограниченіи; особливо въ уезде мутинскомъ, на Сеймѣ же, мельницу – о трехъ колесахъ, въ селѣ Камене построенную, ограниченіе статей (степа?) и протчихъ грунтовъ, до Дубогаевского хутора надлежащихъ, чрезъ Ивана Даровского, господара двора его, подданного нашего,

маетность села: въ полку прилуцкомъ Вечорки и Колтуновки; въ уезде мутинскомъ село Камень, до двора его подданного нашего принадлежашіе; въ сотнѣ новгород-

Надалі ще два універсали гетьмана Скоропадського та Павла Полуботка стосовно Мутинського перевозу.

№ 15

1718 (?), грудня 4 (листопада 23). – Нова слобода. – Універсал гетьмана Івана Скоропадського.

«Его црского пресвітлого величества Войска Запорожского гетман Иоанн Скоропадский.

Вам, атаманови мутинскому з товариством и войтові тамошнему з посполитими людьми, особливо рибалком, на двор наш повинност здавна до ловлі рибной міючим, тамошным жителем ознаймуем, иж злецилисмо пана Андрею Марковичу, швакгрові нашому, зехати в село ваше веспол з высланным законником от превелебного его милгсдна отца игумена петропавловского для провіданя ловлі рибной, чтобы там могло вынайтися готовой рыбы, и если бы що вынайшлося, то част якую для расходов наших дворовых приказуем до Глухова одослати, а остаток на мнстр Петропавловский и вперед що колвек может быти ловлі рибной, все позволилисмо на обитель стую Петропавловскую и з тоєю частю якая бы попрежнему на нш двор принадлежала, законником давати до далшой волі нашой. Прето абысте вы так тов-во, яко теж посполство з рибалками тамошніми, не будучи ни в чом спречны, абысте попрежнему в ловлі рибной повинност свою чинили и щоколвек даст Бг з ловлі рибной пожитку, тое до далшой волі нашой абысте отдавали на мнстр Петропавловский, міти хочем и непременно приказуем.

Дан в Новой слободі ноевр[ия] 23 року 1718 (?)

Звишменованный гетман рукою власною».

(НБУ.–ІР.–Ф. І.–№ 61921.- Оригінал, завірений особистим підписом Скоропадського та печаткою Війська Запорозького. Запис на зв.: «Позволене выражающий на время до далшого розсмотрения всі сполна рыбной ловли пожитки з стану Мутинского отбрати на обитель Петропавловскую от гетмана его милости пана Скоропадского»).

[4].

— 1723 г., мартъ, запрещеніе Полуботка — пользоваться Мутинскимъ перевозомъ безплатно, — что многіе зъ войскового и посольского чину обыватель, такожъ Великороссійскіе люде, препровожаючи свои борошна, горѣлки, бруся дубовое и проч. черезъ перевозъ Мутинскій, не хотятъ належитого за оныя отдавати платажу...»

[2, С.470-471].

Повний текст універсалу Додаток № 20.

«Після смерті гетьмана (І.Скоропадського – Доп. А.3.) місце ктиторші Харлампієвої обителі зайняла Анастасія Марківна Скоропадська. Як і її покійний чоловік, вона піклувалася про благополуччя монастиря, наглядала за його будівництвом, часто приїжджала в монастир помолитися і подовгу залишалася в ньому. Тут вона відзначала свої дні народження і храмові свята, на які приїжджали високопоставлені великоросійські чиновники із сім'ями та малоруська генеральна старшина.

Бував у неї і миргородський полковник Данило Апостол, обраний у вересні 1727 року гетьманом Малоросії. Приїздив доти, поки його зять Андрій Горленко не розпочав процес проти Гамаліївського монастиря та Анастасії Марківни про повернення відібраних у його батька Дмитра Горленка сіл Яблунівка, Білошапки, Сергіївка, Вечорки та інших населених пунктів.

Під час розгляду вказаної справи гетьман підтримав свого зятя і у 1729 році повернув йому перелічені населені пункти, а також відібрав у монастиря «Марчихину Буду, Мутин та інші села і приписав їх до свого двору». Анастасія Марківна важко переживала втрату своїх володінь і, можливо, тому захворіла.

Уже будучи хворою, вона вирішила перетворити Гамаліївський монастир із жіночого у чоловічий, сподіваючись на те, що начальник-ігумен зможе краще підтримувати монастир у «належному стані», ніж черниці.

Про це 15 грудня 1729 року вона написала своєму брату Андрію Марковичу, а 19 грудня 1729 року – архієпископу Київському, Галицькому і усїєї Малої Росії Варлааму. У своїх листах вона пропонувала черниць з Гамаліївського монастиря перевести в інші жіночі обителі, а «найстаріших і найчесніших законниць, які в обителі Харлампієвій у чернечий чин пострижені, перевести в Мутинську пустиньку», яку, за її задумом, необхідно було підпорядкувати Харлампієвому монастирю, «а на місце їх в обитель Харлампієву поселити ченців, ігумена влаштувати та інше, як у досконалих монастирях у Малій Росії водиться».

У день складання листа на ім'я архієпископа Київського, Галицького і усїєї Малої Росії Варлаама А.М.Скоропадська померла» [3. С.49].

Про те, як гетьман Апостол відібрав частину маєностей монастиря, та взагалі про історію маєностей родини Горленко є велика публікація:

Пулк М. Малороссийские эмигранты при Петре Великом. // Вестник Европы. – Том 3. – СПб., 1872.

Ось невеличкий фрагмент:

... Этот процессъ окончился полнымъ торжествомъ Андрея Горленки: гетманъ Апостоль отобралъ отъ монастыря не только спорныя имѣнія, но и Марчихину Буду, Мутинъ и др., принадлежавшія Скоропадскому, и приписалъ ихъ къ своему дому По смерти Апостола, отобранныя, собственно Скоропадскія, имѣнія монастырю не возвращались до 1741-го года, до времени прошенія Гамалѣвскаго архимандрита о помощи у цесаревны Елисаветы...

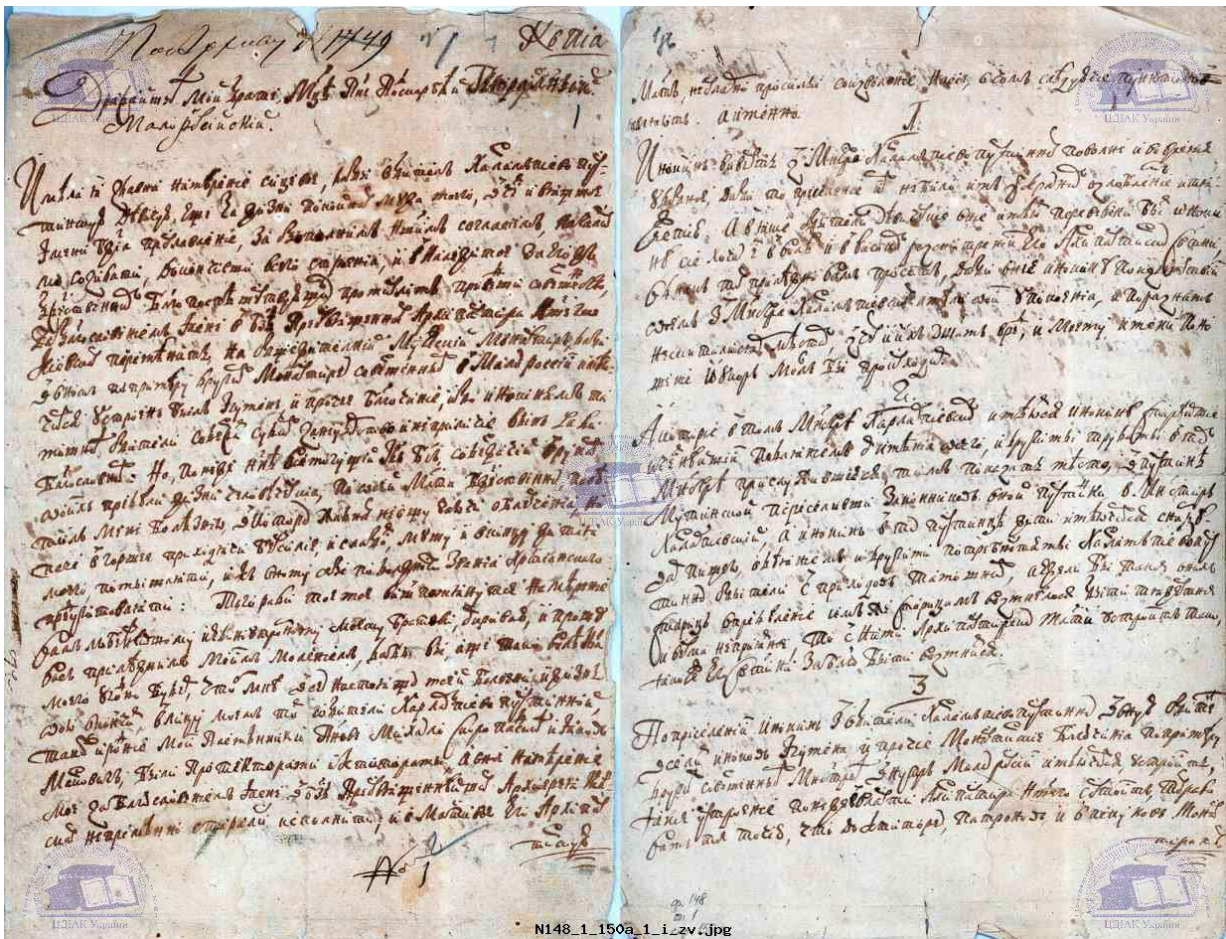
Частина статті стосовно Каміня, Мутина у Додатку № 21.

Серед інших листів Анастасії Скопорадської у Центральному державному історичному архіві України, м.Київ зберігся лист від 15 грудня 1729 року до брата Андрія Марковича.

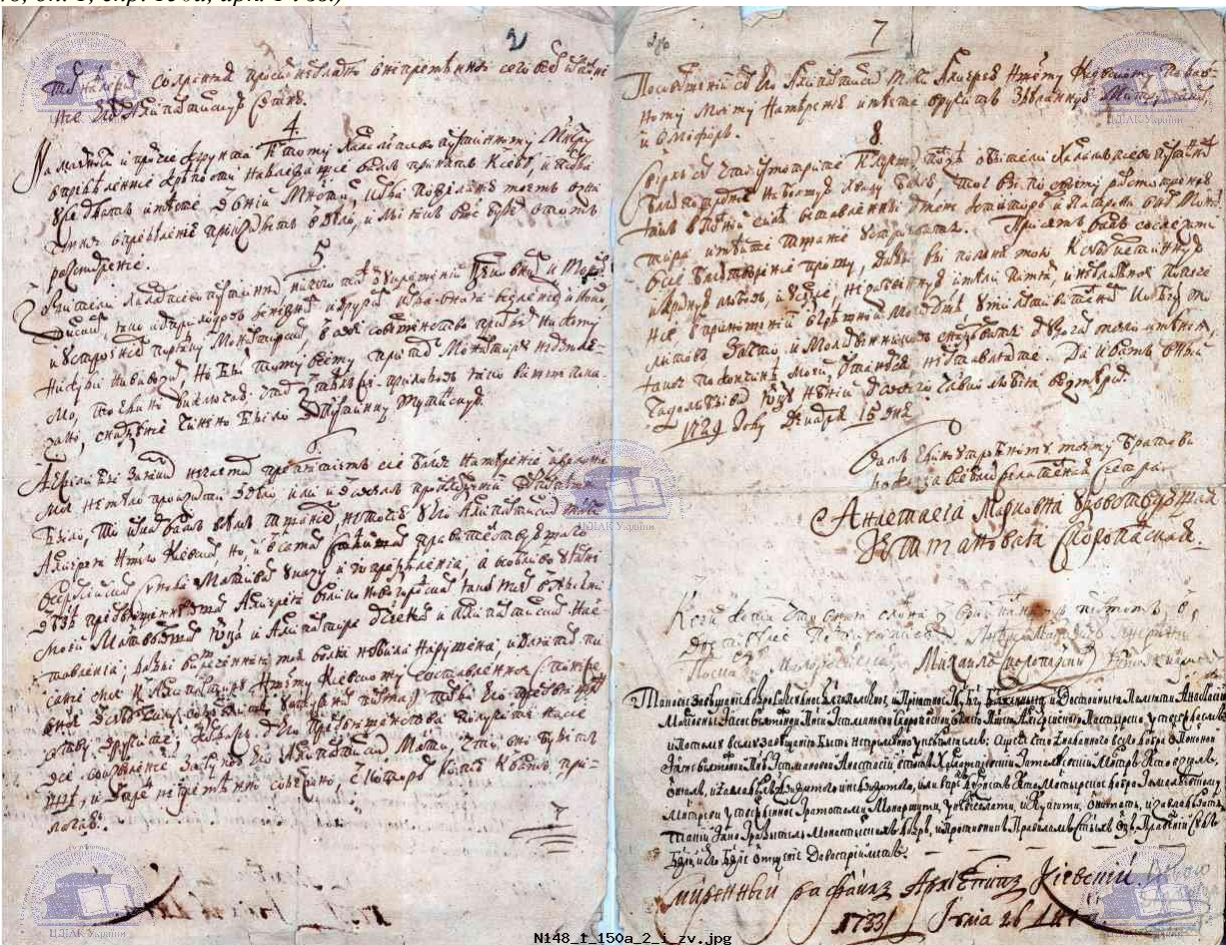
Джерело: http://cdiak.archives.gov.ua/v_getman_u_spidnytsi.php

Тестамент гетьманової Анастасії Скоропадської.

Тестамент – духовний заповіт щодо призначення спадкоємців.

(ф. 148, он. 1, снр. 150а, арк. 1 и 3в.)

(ф. 148, он. 1, снр. 150а, арк. 2 и 3в.)

Лист-заповіт на ім'я архієпископа київського і галицького. м.Глухів. 19 грудня 1729 р.

Джерело: [http://www.hai-nyzhnyk.in.ua/doc2/1729%20\(12\)%2019.Skor.zapovit.php](http://www.hai-nyzhnyk.in.ua/doc2/1729%20(12)%2019.Skor.zapovit.php)

Ясне в Богу преосвященный архипастыру киевский и галицкий и малия России мне в Дусе св. милостивейший отче и добродее!

Благословением и благопоспешеством Бога вся премудро устрояющего, покойной муж мой гетман Скоропадский и я его сожительница во время жизни нашае усмотрели за благо в честь и в вящшее прославление Имени Его Божественного основати и устроити обитель общежительную именуемую Харлампиева пустыня. И такое наше намерение еще за живота покойного мужа моего по большой части, Его Божиим Всемогущим Промыслом, произошло в дело, за благословением архипастырским блаженной памяти ясне в Богу преосвященного архиепископа митрополита киевского Иоасафа Кроковского, вашей архипастырской святыни антецессора, оная обитель основана и устроена и многими маетностями, тако и купленными грунтами (которые первой универсалом покойного мужа моего надани были, а потом и высокомонаршего блаженния и вечностойния памяти его императорского величества грамотами к той же обители стали конфермовати) снабдена бысть; и в такой силе состоящую даже до ныне, я яко киторка фундаторка, по смерти мужа моего содержала с таким намерением, дабы мне совершивши окончающееся оной строение, за благополучным вашей архипастырской милости так и моих свойственных советов, применить девическую оную обитель на общежителство иноческое, чтоб в оной обители примером других, в малой России имеющихся совершенных монастырей, монастырский начальник игумен и другое благочиние было устроено для предбудущей впредь твердости, и вечной в последние роки памяти; ибо инокиням весьма судих за неприличие и неудобство, такое место в подобевающем себе удержати зело совершенстве, достоверных вин ради. Но понеже ныне Господь Бог, положивый в своих руках пределы жизни человеческой, за пресечением, якоже по бессилию моему догадуюся, жизни моей временной следуючим, сего реченного намерения моего, и такое, якоже мне угодно казалось время, исполнити не соизволил. Сего ради то, жития сокращение пред очима моима видя, нине тому моему намерению последней и первой, постоянной и непрременной, воле моей сей предел поставляю. Оную обитель Харлампиевопустынскую яко мужа моего и моим коштом собственным основанную созданную вашей архипастырской святыне и по вас сукцессорам вашим, в архипастырскую протекцию и соблюдете вручаю, и с крайним моим упокорением прошу соблаговоли ваша архипастырская милость той обители в лишении моем быти милостивейшим отцом, протектором и блюстителем: и во исполнение непрременного вышеупомянутого намерения моего, тамо живущих инокинь пересели в другие девические обители, якоже вашей архипасторской святыне и где угодно явится старейших же честнейших законниц, которые во обители Харлампиевопустынской в иноческий чин пострижены стали за некоторым своим внесением, перевести в мутинскую пустинку, где по ныне законники обретаются, а ту мутинскую пустинку обители Харлампиевской подчинити в такой силе, дабы оная пустинка о той обители приходов в пище, в питии, одеяниях и в протчих потребах получала ординарно во всякое лето свое снабдение безнужно, а на место их в обитель Харлампиевопустынскую вселить иноков, игумена устроить и прочее, якоже в совершенных монастырях, в Мало-России водится. Все учредить благочиние, дабы во вечные роки хвала Божая там не уставала, а игумен и прочие оного монастыря имущие быти братия должны будут, так о жалованных маетностях, яко о собственных, многих числом купленных грунтов и других разных угодиях обстаивать и оние в надлежащем содержании радети, тако дабы с оной обители Харлампиевопустынской, так со всяких приходов монастырских, яко теж и с различных всяких церковных украшений нечего ни куда не было взимаемо, но все тое в радении и владении того ж монастыря всегда была неотъемлемо. А что ваше преосвященство, сие мое по Бозе, яко же мню, намерение по званию своем архиерейском постарается совершити, не сомневаюся: понеже дело мне памятно есть оное вашей архипастырской милости уверение в прошлом 1728 листовне ко мне восписанное, в котором не только моление, но и сильно запрещение архипастырское, дабы мне оной обители Харлампиевопустынской ни к которой посторонной обители другой не подчинять и не повергать кроме вашей архипастырской святыни киевской епархии, к сему одолжило мене всячески повиновению. А по кончине моей последнею моею волю, во место себе показую за патронов и киторей. Оной обители Харлампиевопустынной брата моего родного его милость пана Андрея Марковича, генерального малороссийского подскарбия и племянников моих же панов Михаила Скоропадского и Иакова Марковича, которые имеют крепости на маетности и прочие всякие грунта до оной обители надлежащие, вручить тоя обители имущему быть игумену и всей братии. Когда уже и совершенство оное мое произойдет намерение и о сем ему брату моему особливо оставляю мое завещание с приложением копии сего моего к вашей архипастырской милости составленного писания. Причем последнее вашей архипастырской милости яко отцу настиреви и присному моему молитвеннику отдавши целование, во знамение благодарены сего высокого ищю благодительства вашего, дабы о душах мужа моего и моей неуставающие молитвы к Господу Богу приносимы были.

Вашего преосвященства моего милостивого в Дусе святом отца присного молитвенника и добродее обоих благ всежелательная дочь и всенижайшая служебница Анастасия Марковна, вдовствующая гетмановая Скоропадская.

Року 1729 декабра 19. Из Глухова.

До історії Петропавлівського чоловічого монастиря.
27 листопада 1729 р.

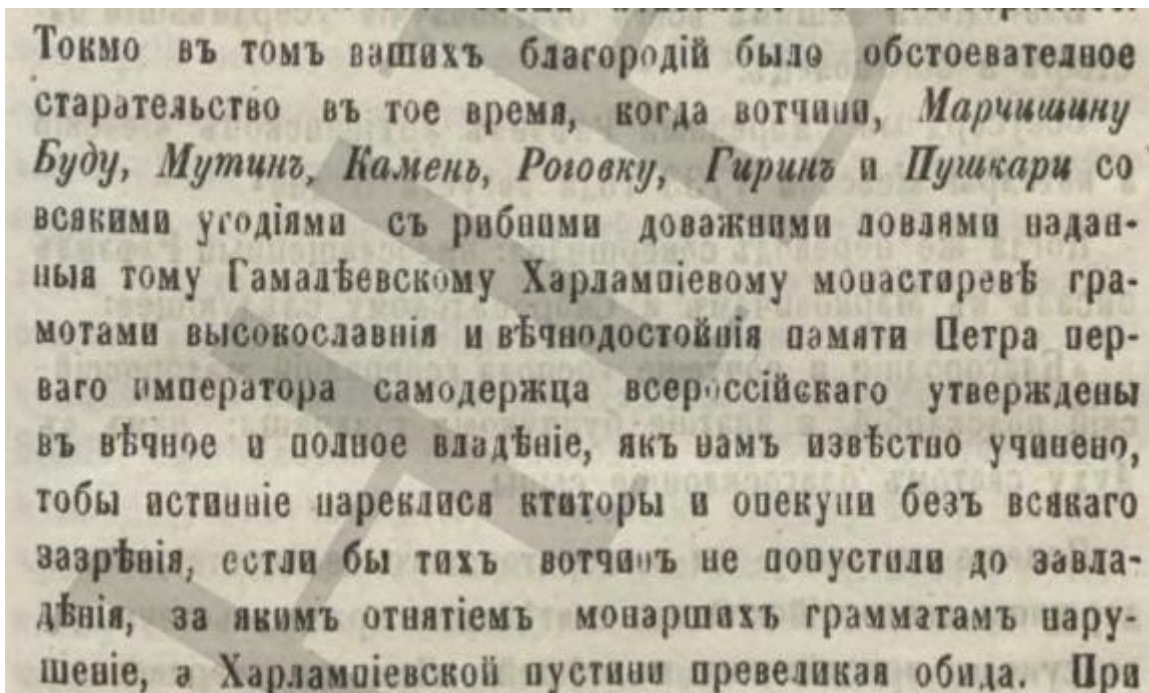
**— 1729 г., ноябрь, подтверждение Апостола на все монастырскія
маестности.**

[2, С.471].

Повний текст універсалу Додаток № 22.

24 березня 1733 року архієпископ Київський Рафаїл відправив лист Андрію Марковичу де повідомив, що «Отримали ми указ її Імператорської Величності Самодержавиці Всеросійської і від Святійшого Синоду про переведення мутинських ченців у дівочий Гамаліївський монастир, а черниць гамаліївських у Мутинський монастир» [5, С.41-42].

5 серпня 1733 р. ще одним листом архієпископ Рафаїл, підтверджував, що всі маєтності які раніше належали дівочому Гамалеевському монастиреві та підтвержені грамотами Петра I, незважаючи на переведення черниць, все одно залишаються за монастирем Гамалеевським. [5, С.42-44].

Только въ томъ вашихъ благородій было обстоятельное старательство въ тое время, когда вотчина, *Марчишину Буду, Мутинъ, Камень, Роювку, Гиринъ и Пушкари* со всякими угодіями съ рибными доважными ловлями издавныя тому Гамалѣевскому Харлампіевому монастиреву грамотами высокославнія и вѣчностойнія памяти Петра перваго императора самодержца всеросійскаго утверждены въ вѣчное и полное владѣніе, якъ вамъ извѣстно учинено, тобы истинніе нареклися вѣторы и опекуни безъ всякаго зазрѣнія, естли бы тыхъ вотчинъ не попустили до завладѣнія, за якимъ отнятіемъ монаршахъ грамотамъ нарушение, а Харлампіевской пустыни превеликая обида. При

Зробимо висновки.

24 січня 1718 року гетьман І.Скоропадський дарує новоствореному Гамалеевському Харлампіевському жіночому монастирю маєтності у тому числі с.Камінь, що підтверджується універсалами гетьмана і царськими грамотами.

У 1729 році гетьман Д.Апостол повертає частину маєтностей монастиря, в тому числі с.Камінь, у гетьманські володіння.

Література.

1. Обзорение Румянцевской описи Малороссии. Выпуск 3. Полк Стародубский. Чернигов, 1875.
2. Лазаревский А.М. Описание старой Малороссии. Т.2: Полк Нежинский : материалы для заселения, землевладения и управления / А.М. Лазаревский . – Київ : Типография К.Н. Милевского, 1893 . – 521 с.
3. Історія Гамаліївського Харлампієва монастиря /В. Чухно //Сіверянський літопис. – 2011.- № 3. – С.46-59.
4. З нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII-XVIII ст.) / Ю. Мицик, І. Тарасенко // Сіверянський літопис. – 2016. – № 2. – С.61-77.
5. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. Кн. 4: Женские и закрытые монастыри. - Чернигов: Губернская тип., 1873.

Розділ V. Село Камінь в період 1734 – 1786 років

Императрица Анна Иоанновна

Після смерті гетьмана Апостола (17 січня 1734 р.), 9 березня 1734 р. його маєтності були описані на її величність імператрицю Анну Іоанівну.

1734 года, Марта 9 дня, опись на Ея Императорское Величество, после бывшего Гетмана и Кавалера, Данилы Апостола маєтностей, чимъ владилъ онъ по гетманству, Нѣжинского полка Глуховской сотни села Мутина, съ принадлежащими къ ней селы и деревни, а что где описано явствуетъ ниже сего.

[1, С.17-21].

Повний текст універсалу Додаток № 23.

До історії Петропавлівського чоловічого монастиря [2, С.471].

— 1735 г., май, подтвердительный универсалъ кн. Шаховского на все монастырскія маетности, при чемъ подробно перечислены все тѣ царскія грамоты и гетманскіе универсалы, которые были монастыремъ при этомъ представлены.

Повний текст універсалу Додаток № 24. [3, С.75-76].

14 квітня 1738 р. за указом імператриці «Мутинський дворець» був подарований генерал-лейтенанту Федору фон Штофельну, за оборону фортеці Очаків у російсько-турецькій війні 1735-1739 рр.

6559.—Апрѣля 14-го.—И м е н н ы й указъ о пожалованіи генераль-лейтенанту Штофелю на Украинѣ, изъ гетманскихъ маетностей, Мутинскаго дворца съ принадлежащими къ нему пятью селами, въ вѣчное и наследственное владѣніе. 50, 390.

[4, С.537]. Додаток № 25.

Сборник императорского русского исторического общества. Т.120. – с.304-305. Безпосредньо текст указу:

Приложенія отъ 14 апрѣля.

I. Именной указъ Пр. Сенату о пожалованіи ген.-лейтенанту Штофелю на Украинѣ „изъ гетманскихъ маетностей, въ собственное ему и наследникамъ его владѣніе, Мутинскаго дворца съ 5 селами и прочими принадлежностями и угодьями“.

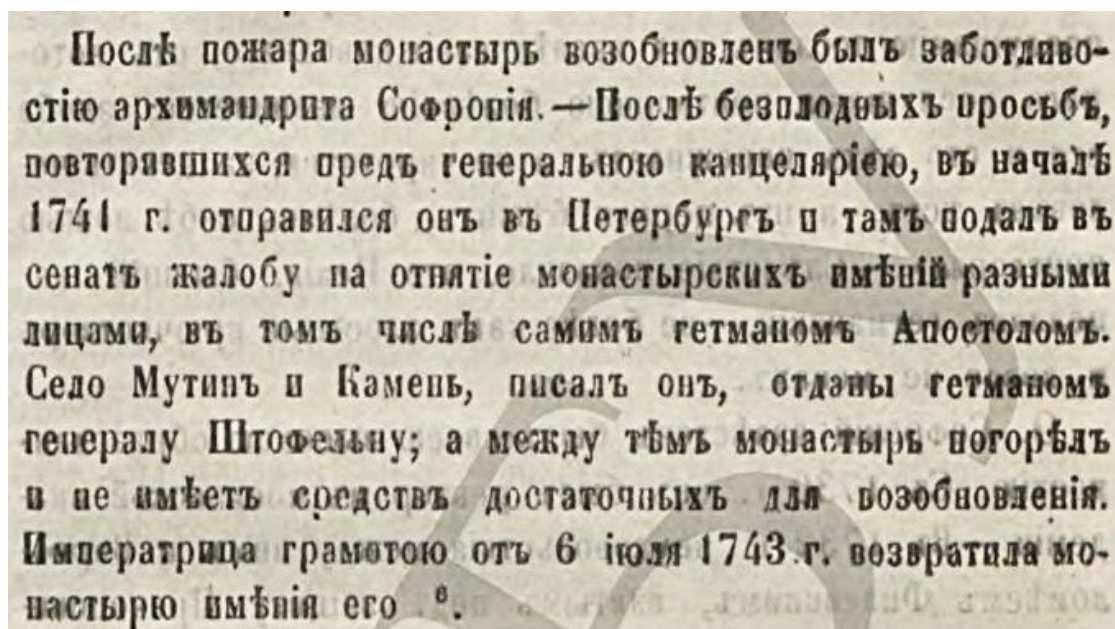
Указъ Нашему Сенату.

Всемилоствѣйше пожаловали Мы генералу-лейтенанту Штофелю, за его

въ разныхъ случаяхъ, а особливо въ прошломъ году въ Очаковѣ показанныя ревностныя и вѣрныя службы, на Украинѣ изъ гетманскихъ маетностей въ собственное ему и наслѣдникамъ его владѣніе Мутинской дворець, въ котормъ, по присланной въ прошломъ году вѣдомости, показано 5 селъ и во оныхъ двороваго числа съ владѣльческими и шинковыми 355, со всѣми къ тому принадлежностями и угодыми; и владѣть оными такимъ образомъ и съ такими правами, какъ другіе тамошніе владѣльцы пожалованными имъ отъ Насъ маетностями владѣють. И повелѣваемъ Нашему Сенату объ отдачѣ ему, Штофелю, оныхъ показанныхъ деревень немедленно учинить по сему Нашему указу. Анна. 14 дня апрѣля 1738 г. (Арх. Сената, кн. 50, л. 390).

У 1738 році наприкінці вересня – початку жовтня у Гамалієвському монастирі сталася пожежа. Трохи пізніше Архимандрит Софроній просив генеральну канцелярію повернути монастиривеві забрані гетьманом Апостолом маетності.

Гумилевский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. Книга 4. – Чернигов, 1873. – С.49.

Послѣ пожара монастырь возобновленъ былъ заботливо-
стію архимандрита Софронія. — Послѣ безплодныхъ просьбъ,
повторявшихся предъ генеральною канцелярією, въ началѣ
1741 г. отправился онъ въ Петербургъ и тамъ подалъ въ
сенатъ жалобу на отнятіе монастырскихъ имѣній разными
лицами, въ томъ числѣ самимъ гетманомъ Апостоломъ.
Село Мутинъ и Камень, писалъ онъ, отданы гетманомъ
генералу Штофельну; а между тѣмъ монастырь погорѣлъ
и не имѣетъ средствъ достаточныхъ для возобновленія.
Императрица грамотою отъ 6 іюля 1743 г. возвратила мо-
настырю имѣнія его.

«При Софроніі Мигалевичі 28 вересня 1738 року (за іншими даними 10 жовтня 1738 року) у Гамалієвському монастирі сталася пожежа...

... На той час Гамалієвський монастир володів селами Сергіївка, Яблунівка, Дубовий Гай, Білошапка, Вечорки, Ковтуновці, Велика Дівиця, Мала Дівиця, Гамаліївка, Макове, Паліївка, Локотки і Дейманівка.⁵⁵ Однак доходу, який він отримував від зазначених маетностей, не вистачало на відновлення монастирських споруд. У зв'язку з цим у квітні 1741 року Софроній Мигалевич звернувся до імператриці Єлизавети Петрівни і попросив повернути Гамалієвському монастирю незаконно відібрані у нього гетьманом Данилом Апостолом села Мутин, Камінь, Марчихину Буду, Бирине, Рогівку і Пушкарі. Своє прохання він мотивував тим, що після відібрання вказаних населених пунктів Гамалієвський монастир «в останній бідності і зубожінні перебуває, і після пожежі і донині у попередній стан не приведений, і святі церковні будови без належних дахів стоять і покриті соломою, і завжди їх пробиває всяка мокрота, і потрапляє вона на кам'яні стіни, які від того терплять велику шкоду, і вельми небезпечно, щоб вони від того не впали...»⁵⁶. Єлизавета Петрівна прислухалася до доказів Мигалевича і своїм указом від 21 травня 1743 року повернула монастирю незаконно відібрані у нього села.⁵⁷ »

[5, С.50-51].

Із посилань у статті:

56. Архив князя Воронцова. Книга 1. – М., 1870. – С. 70 – 72.

– оригінал тексту прохання Софронія

57. Полное собрание законов Российской империи с 1649 года. – Том 11. – СПб., 1830. – С. 813.

– № 8579. – мая 21. Высочайшая резолюція на доклад Сената. – Об отдаче сел бывшего Гетмана Скоропадскаго Марчишина, Буды, Мутина, Бирине в Гамалеевской Харлмпіев монастырь по прежнему. Оригінал листа та резолюція у Додатку № 26.

До історії Петропавлівського чоловічого монастиря [2, С.471].

— 1766 г., январь, указъ Малороссійск. коллегіи, по жалобѣ игумена Сильвестра Добрыня, на право взиманія съ Мутинскаго перевоза дохода — «до крайняго вреда о семъ постановленія.»

«...керував Гамаліївським монастирем після чого 6 січня 1785 року на його місце був призначений Іоанн Островський (1734 – 1801 рр.), префект і викладач латині, філософії і богослов'я Київської духовної академії. Іоанн Островський виконував обов'язки настоятеля Гамаліївського монастиря близько п'яти років, до 15 грудня 1789 року (за іншими даними, до 8 січня 1890 р.), після чого його перевели настоятелем в Коломенський Богоявленський Голутвін монастир Московської єпархії, а згодом призначили єпископом Пермським і Катеринбурзьким.

При ньому 10 квітня 1786 року Гамаліївський монастир було передано в казенне відомство з присвоєнням йому статусу монастиря другого класу. При цьому належні духовному закладу села Бирине, Пушкарі, Рогівка, Мутин, Камінь, Гамаліївка, Локотки тощо були у нього відібрані і повернуті державі» [5, С.52].

Із посилань у статті:

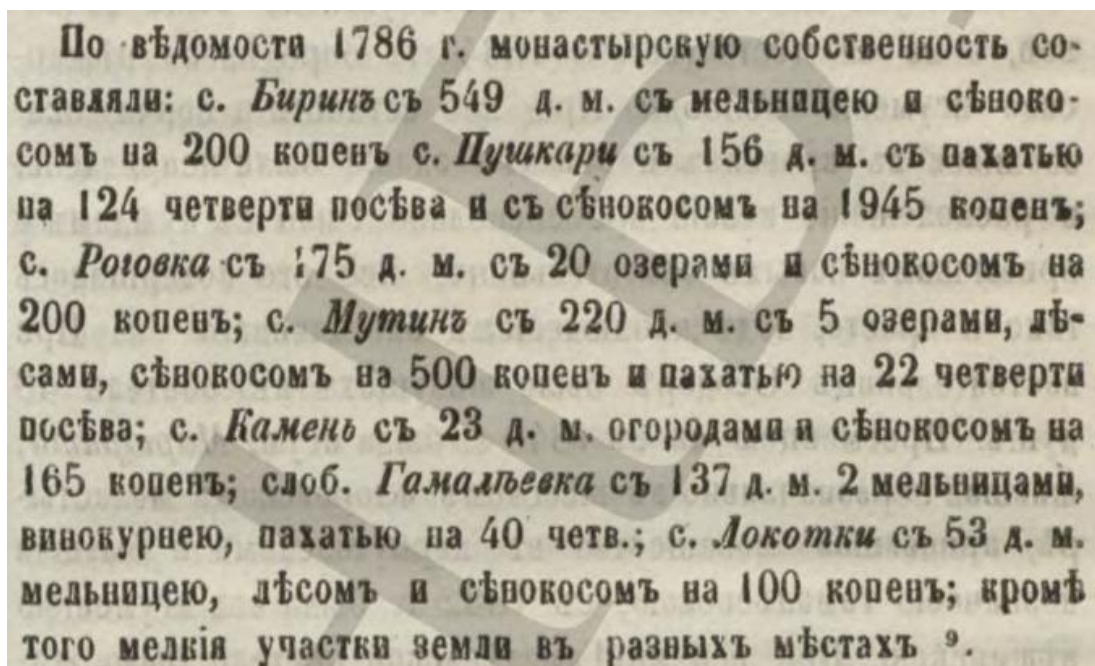
70. Гумилевский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. Книга 4. – Чернигов, 1873. – С. 51.

Повний текст у Додатку № 27.

1786 – Гамаліївський монастир разом із рештою українських монастирів наказом Катерини II урівняно в правах із російськими (тобто у нього конфісковано землі, а натомість держава виділила кошти на його утримання - 1511 крб. 90 коп. на рік - як для монастиря II класу).

Джерело: [Вікіпедія](#)

За описом власності монастирських маєтностей [6, С.51]:

По вѣдомости 1786 г. монастырскую собственность составляли: с. Биринъ съ 549 д. м. съ мельницею и сѣнокосомъ на 200 копенъ с. Пушкарѣ съ 156 д. м. съ пахатью на 124 четверти посѣва и съ сѣнокосомъ на 1945 копенъ; с. Роговка съ 175 д. м. съ 20 озерами и сѣнокосомъ на 200 копенъ; с. Мутинъ съ 220 д. м. съ 5 озерами, лѣсами, сѣнокосомъ на 500 копенъ и пахатью на 22 четверти посѣва; с. Камень съ 23 д. м. огородами и сѣнокосомъ на 165 копенъ; слоб. Гамалѣевка съ 137 д. м. 2 мельницами, винокурнею, пахатью на 40 четв.; с. Локотки съ 53 д. м. мельницею, лѣсомъ и сѣнокосомъ на 100 копенъ; кромѣ того мелкія участки земли въ разныхъ мѣстахъ °.

Проведення губернської реформи на Лівобережній Україні в 1783-1785 рр. привело до зміни полкового устрою (колишніх полків і сотень) на загальний для Російської імперії адміністративний поділ на губернії і повіти. На Лівобережжі було скасовано його традиційні 10 полків. Замість них засновувалися три намісництва: Київське, Чернігівське і Новгород-Сіверське.

У 1783 р. Катерина II видала указ про введення в Україні кріпосного права, а в 1785 рр. - "Грамоту на права, вольності і переваги благородного російського дворянства", яка урівнювала український старшину в правах з російським дворянством.

У 1782 році с.Камінь увійшло до Мутинської волості Новгород-Сіверського намісництва, у 1796 р. – Малоросійської, а з 1802 року – Чернігівської губернії.

Зробимо висновки.

У 1734 року маєтності Апостола, у тому числі с.Камінь були описані на її величність.

14 квітня 1738 р. «Мутинський дворець» подарован генерал-лейтенанту Штофельну.

У 1741 року Архимандрит Софроній просить повернути Гамаліївському монастирю незаконно відібрані Апостолом маєтності.

Указом від 21 травня 1743 року вона повертає монастирю села.

10 квітня 1786 року Гамаліївський монастир було передано в казенне відомство, а належні йому села повернуті державі.

Література.

1. Материалы для Отечественной истории / Изд. М. Судзенко. – Т.1. – К.: В университетской типографии, 1853. – Отдел 3. – С.17-21.
2. Лазаревский А.М. Описание старой Малороссии. Т.2: Полк Нежинский : материалы для заселения, землевладения и управления / А.М. Лазаревский . – Київ : Типография К.Н. Милевского, 1893 . – 521 с.
3. З нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII-XVIII ст.) (Частина 2.) / Ю. Мицик, І. Тарасенко // Сіверянський літопис. – 2016. – № 3. – С.58-80.
4. П.Баранов.Архив Правительствующего Сената. Опись высочайшим указам и повелениям, хранящимся в С.-Петербургском сенатском архиве за XVIII век. Том 2. 1725-1740. Издан 1875.
5. Історія Гамаліївського Харлампієва монастиря / В. Чухно // Сіверянський літопис. – 2011. – № 3. – С.44-59.
6. Гумилевский Ф. Историко-статистическое описание Черниговской епархии. Книга 4. – Чернигов, 1873. – С.51.

С. Камень, р. Сеймъ, по генер. слѣдствію, принадлежалъ къ числу имѣній Пѣсочискаго, а послѣ поляковъ, включенъ былъ въ число гетманскихъ имѣній, составляя часть «Мутискаго дворца». Скоропадскимъ К. отданъ Гаматѣвскому м—рю (стр. 353), но при Апостолѣ снова былъ присоединенъ къ числу гетманскихъ имѣній, а послѣ его смерти, — «описанъ» на ея величество; въ 1738 г., вмѣстѣ съ «Мутинскимъ дворцомъ», отданъ генер. Штофельцу, но къ в. XVIII в. возвращенъ Гаматѣвскому м—рю, не знаемъ по какому случаю. Кромѣ гетманскаго владѣнія, здѣсь было владѣніе еще и генер. обозн. Андрея Марковича, который получилъ въ 1709 г. отъ гетмана часть Каменскихъ земель, начать производить здѣсь «скуплю», изъ которой къ к. XVIII в. образовалось значительное имѣніе. Здѣсь же, посредствомъ «скупли», явилось еще владѣнія—Андр. Лизогуба, Мутинск. м—ря и богатаго козака Фененка, получившаго при Румицевѣ чины. Кз. А. гр. 12, уб. 36 и подс. 14 дв. В. 37 дв., 67 х. и бзд. 1 х. и подс. 3 дв., 3 х. и 3 бзд. х. Кр. А. «описныхъ», гр. 4, уб. 9 и подс. 19 дв. В. Гаматѣвск. м—ря, 6 дв., 7 х.; Мутинск. м—ря, 6 дв., 6 х.; вдовы генер. подскарб. Якова Марковича, 11 дв., 13 х.; сотника Романа Фененка, 8 дв., 8 х.; подкомор. Остроградскаго (наслѣдство Андрея Лизогуба) 5 дв., 9 х., подсос. козака Якова Фененка, 12 дв., 15 х. и мелк. влад., 6 дв., 7 х.

С. Мутницъ, р. Сеймъ, по генер. слѣдствію, находился во владѣніи Пѣсочинскаго, по поселенъ, суди по мѣстоположенію, гораздо раньше, при существовавшемъ здѣсь, вѣроятно, издревле перевозѣ черезъ Сеймъ. Кромѣ перевоза, здѣсь находились заливныя Сеймовыя озера, изобилловавшія рыбою. И перевозъ, и озера—были выгодными статьями доходовъ, почему уже въ 1664 г. Глуховской протопопъ Шматковскій просилъ у царя—отдать эти статьи на Глуховскую Успенскую церковь; 715) но гетманы предпочли захватить эти угодья, вмѣстѣ съ селомъ, въ свое владѣніе, при чемъ образовалась особая экономическая единица—«Мутницкій дворецъ», къ которому принадлежали, кромѣ Мутница, еще четыре села: Былка, Краснополье, Рождественное и Камень. По смерти Апостола, М. былъ описанъ на ея величество, 716) а въ 1738 г., въ составѣ всего «Мутницкаго дворца», (въ количествѣ 355 дворовъ), пожалованъ генералу Штофельну, «въ вѣчное и наследственное владѣніе»; 717) но въ к. XVIII в., послѣ 1765 г., М. оказался во

715) Акті Ю. З. Россіи, V, 195.

716) Матеріалы для Огеч. Истор., т. I, отд. 3, стр 17—21.

717) Архивъ Сената, II, № 6559.

владѣніи Гамалѣвскаго м—ря, не знаемъ по какому случаю. Мутницкій перевозъ составлялъ доходную статью, которую впоследствии выпросили себѣ П.-Павловскіе монахи, владѣвшіе имъ до к. XVIII в.; тѣ же монахи выпросили себѣ и Мутницкія рыбныя ловли, которыхъ половину впрочемъ гетманы удержали за собою (см. ниже П.-П—скій м—рь). Кз. А. гр. 33, уб. 33 и подс. 24 дв. Б. 181 дв. 261 х.; «фузилеровъ», 5 дв., 6 х. Кр. А. «описныхъ», гр. 8, уб. 21 подс. 21 дв. Б. Гамалѣвск. м—ря, 55 дв., 68 х. и подс. разн. влад. 3 дв., 3 х.

Domowa, krom spustoszenia iednak ich, tak ze Warzenia Linow, y go i
 szalki palenia na domowa swoje własna potrzebe. Względa którego
 dozynowia Woyna tylko Stuzyc powinien bedzie, o wszelakich robot
 Dziezawcy oddawania, Czynnosow, Zaciegow, Stacey wolnym zostawi
 iac. Co do wiadomosci wszystkie, ktorym należy, a mianowicie Wodbo;
 nego Dziezbawce tamoznego, y uszych na potym bendacych przywo;
 dzac rozkazujemy, aby w zwyz mianowany Bartłomey Karuiz wtych
 na danych wolnosciach, zadney przeszkody nie maly, y oszczen wca;
 le był przy nich zachowany. A wszeliby do tąd tego Pustanku, y;
 mierzono go nie miał, rozkazujemy komie dme to mierzac, aby ma
 mie o wloc dme nymierzony był, y wzywani spokojnie podany, był
 dla laski Naszey y Spontanosci Sney Inarzey mierzony. Naco dla
 lepszey wiany Zm Dan w Warszawie dnia X^o Miesiaca
 Czerwieca. Roku wt Supra. Panowania Krolestwa Zm
 Vladislaus Rex

Janis Zembicki Kms

Dobra pewne w Woiewodstwie
 Czermichowskiem Trodsome
 mu Kasztelanowi Kiowskiemu

Wladyslaw W. Zm ^{mm} Znamieniy Zm A. Bezmy a. d.
 przedtym osobliwym Przywileiem Naszym pewne Zustanie w Wo;
 iewodstwie Nowogrodskim Siewierskim Wodboronu Alexandroni

Liwoczyńskiemu Kasztelanowi Kijowskiemu, Wlanowskiemu Nowogrodzkiemu, Starosuciu nad Bieckami, Klemenciu, Semen i Desena, w Beuczce mi w nie Zobu stron w padającychni conferowali, Zktorych Pustyni iedne, zdawnosi pusto lezaly i drugie swiezo, przez Incurie Mo; kiewskie ogmen i miezem woiaczych, Za Zmieszeniem Wlosci pu; kinnami zostaly ktore do disposiciei y Sa funkta Naszego nale; zaly. IZ iednak Za laska Bozka, a Sozescien Naszego, przez wy; zey miarowanego Wrodzonego Kasztelana Kijowskiego, tesz pu; semie Ludzie osiadac poozynaia, y to co pusto lezalo, populatur sie ozyni, aby to na potomne czasy w zadna wacpliwosc nie przycho; dnie, to te nowe osady, na pustych y pusto lezalych wrozyjskach, osia; dajac, wyraznie spreciflowac, y dokladnie miarowac, w Przywilej tej Confirmaciei Naszey, w Lozyc, woskazalimiy, maronowie, De; rownie, Krapiec, Worow, Suliszow, y Wichtorow, Ko Sarchy, y Wo; lokityr, Lichwinowice, Kamien, z Podkameniem, Spackie, Pole, Zablotow, OZanyze, Popowka, y Sosnowka, z utynkami nad Werewta, w Leozka, Obmozow, z Slobodka, Palozykami, w Obren; biech, Kiedwiedowski, Kostierow, Slobockani, Kostierowska, Ho; lonewska, y Prostenciem, Rozewienska, Sloboda, Rybotyn, y Si; chow, ktore to Derewnie, tak zdawnoraiko, y swiezo osiedle, y ktorekolwiek, na potym, na tychze Pustyniach, Obrenbachy, wrozyjskach, osiadac, bierda, przez ezewony, Wrodzony, Alexander Liwoczyński, Kasztelan Kijowski, zewszycikimi gruntami, wo; lani, Borami, Lasami, Sianozeczni, Pasiekami, Bieckami.

Teziorani

Terziorami, Tonz, Zwierzyneni y rybami, Zgony, Sobrowemi, d. Besea
 bartami, poddanyimi y ich robotami, Czynszami, podatkami, daniami,
 dowa y wszyskimi innymi przychodami, dochodami, okolicznosiami y
 przynależnosiami, or. Jan. Matronka y potomkowie jego męski p. t. u.
 ex lumbi r. p. s. l. t. i. n. e. d. e. s. c. e. n. d. e. n. t. i. p. o. k. i. i. c. h. b. e. d. s. i. e. s. t. a. w. a. t. o. p. r. a. w. e. n. t. e. r.
 nym w i. o. z. y. s. t. y. m. t. r. z. y. m. a. c. o. n. y. c. h. w. z. y. w. a. c. y. w. s. z. e. l. a. k. i. e. p. r. o. z. y. c. h. i. b. o. b. i.
 z. n. i. c. h. p. r. o. z. y. w. o. d. i. c. b. e. n. d. a. (w. y. r. a. w. s. z. y. s. a. l. e. t. r. y. y. t. o. w. a. n. y. l. e. s. n. e.) k. t. o. r. e.
 b. e. z. o. s. b. l. i. w. e. g. o. p. o. z. w. o. l. e. n. i. N. a. s. z. e. g. o. w. s. t. r. o. n. e. t. y. d. s. m. e. n. a. i. a. B. e. d. s. i. e. t. e. s. z.
 n. o. z. y. t. p. r. e. z. e. z. e. w. o. z. o. n. e. d. o. b. n. d. a. c. d. a. r. o. w. a. c. p. r. e. d. a. c. f. r. y. n. a. r. o. z. y. c. z. a.
 p. o. z. w. o. l. e. n. i. e. n. i. e. d. n. a. k. N. a. s. z. y. m. C. o. n. d. y. c. j. o. n. d. o. t. e. g. o. o. b. r. o. n. i. e. Z. a. n.
 k. o. w. t. a. n. e. w. z. n. y. c. h. w. p. r. a. w. i. e. o. p. i. s. a. n. y. m. d. r. o. z. y. c. o. z. n. i. c. y. o. n. e. p. e. t. n. i. p. o.
 w. n. i. e. n. b. e. d. s. i. e. y. P. o. t. o. m. k. o. w. i. e. g. o. p. o. d. w. a. l. n. o. s. i. a. t. e. g. o. z. p. r. a. w. a.
 N. a. c. o. d. l. a. l. e. p. s. z. e. j. p. i. a. r. e. y. Z. J. a. D. a. n. w. W. a. r. s. z. a. w. i. e. d. n. i. a. X. V.
 M. i. a. P. o. z. d. S. i. e. r. n. i. k. a. R. o. k. u. u. t. S. u. p. r. a. Z. a. r. o. w. a. n. i. a. Z. J. a.
 W. l. a. d. i. s. l. a. u. s. R. e. x. J. a. n. e. s. Z. e. m. b. i. c. k. i. R. n. i.

Consens ustapienia prawa ze
 Wsi ze Wsi Woronowce Tro
 szonemu Gabrielowi Druzbi
 cowi

Władysław W. Z. J. a. O. z. a. y. n. a. i. e. m. i. y. Z. J. a. A. z. m. y. p. i. l. o. s. i. c. i. w. y. w. s. t. r. o. n. e.
 n. a. i. c. e. w. z. g. l. a. n. d. n. a. Z. a. s. t. a. g. i. W. o. i. e. n. n. e. W. i. o. d. S. o. n. e. g. o. Z. a. b. i. e. l. a. D. n. i.
 z. b. i. a. k. t. o. r. y. o. n. e. w. r. o. z. n. y. c. h. e. x. p. e. d. i. c. i. a. c. h. i. a. k. o. W. o. l. o. s. k. i. c. h. Z. r. u. s. k. i. c. h.

Suo sub Signis Generosi Vladislai Myszkowski Capitanei Trodeci. Roch:
 magistris Nri stipendia merita cedere. Quia quidem cessio postea quam co:
 ram Actis quibuscumq; Regni auctoritas facta, et recognita fuerit. Nos cam
 ratam et gratam habituri suamus. Vigore cuius cessionis, ac pñcia Consensus
 Nri p̄ factam villam cum omnibus agris, pratis, campis, subditis, eorumq; labo:
 ribus, attinenq; et pertinentiis antiquitus co spectari p̄ factis Zawackite:
 nebit habeat, et possideat ad extrema vita sua tempora. Tronitimus
 vero Nos, et Heredes Successores Nros eundem Zawacki ab usu et pacifica
 possessione p̄ facta villa non amoturos. Sed saluam ius Adualitium ipsi
 conseruatos. Poni cuius Adualitatis Quartam proueniam partem
 Rannam quotannis duplicem inferre tenentur. In cuius rei fidei 2da
 Datum Varsoviae die XXX° Mensis Decembris Anno ut supra.
 Regnum 2da
 Vladislaus Rex

Alex. Pełniski Decanus
 Sandom. Sani Gac. S. R. M. S.

Dobra pewne y Pustynie w Woie
 wodstwie Csermchowskim Tro:
 dzonemu e Alexandrowi Piase:
 czynskiemu Kasztelanowi Kwo
 wskiemu.

Władz. Star. W. 2da Oznajmujemy 2da A. Besny przedym n. A.
 osobliwym Przywilejem Naszym, pewne pustynie w powiecie Nowogrod:
 kim Siewierskim, a w Woiewodstwie Csermchowskim, Wrod. Bonemulle;
 xandrowi Piaseczynskiemu, Kasztelanowi Krowskiemu, Wlanowski;
 ma, Nowogrodskiemu Staroswie, nad Obkami Klesowienią, Semem y

Desna z rzeczkami w niej z obustron wpadającymi conferowali z
których Pustini jedne z dawności pustożowały a drugie świeżo przez
incursum Moskiewskie, ożmien y mieżem woiarujących, za zmieszeniem
włosu pustyniami zostały, które do dyspozycy y Saferka Naszego we-
stug prawa należały. Ale jednak za laska Boża i Sozesciem Naszym
przez wyżey mianowanego Kasztelana Kirowskiego, też Pustynie ludzie
osiedlać poczynaia, y to co pustożowało, populatun się styni, aby to na po-
tomne Dasy w Sadną wacpliwosc nie przychodziło, tenowc osady na pu-
stych y pustoszących wrozyżkach osiedlaiać wyradmie specificowac y
dokładnie mianowac w Podymley ten Confirmacuy Naszey wlozyć ro-
skazalozny, mianowicie Derewnie, Krupiec, Worow, nad, Reka, Obesta,
Wichtorow, Kołberchy, nad, Lesmania, Swarkow, Sulesow, Wołokityn, Za-
jyrki, Bykowski, Chalchudy, zewszyczka, Sedka, Worchlen y Liwinowi-
ce, nad, Kiewienia, Kamien, Podkamienie, Zablotow, Lubiesow, Spaskie
Pole, z pustosza, Rydswem, Obarj, Se, nad, Semem, Konotop, nad, La, ma,
Targowica, Sosnowka, Popowka, Zmliakami, nad, Weronka, Kostrow
z, Nloboda, Kostrowoska, Bory, Szowski, Holowienka, Rybotyn y Sa-
chod, osctrowami, między Desna y Semem, Podestwiersta, Nloboda, Ko-
ny, stle, Bas, Burow, Cortow, Sy, Ina, Dobrotow, ktore to Derewnie, tak da-
wniey, se, podes, przeszte, Woyny, spustoszone, a cewab, Zaowu, osiedlaiać,
iako y, świeżo, zalozone, y, osiedle, y, ktore, kdsiek, na, potyn, natych,
ze, Pustyniach, Obrebaich, y, wrozyżkach, osiedlać, będa, przez,zewony,
Wrod, Sory, Alexander, Pia, Seozynski, Kasztelan, Kirowski, zewszycz-
kami, gruntami, rolami, Borami, Lasami, Sario, Se, tmi, Pa, liskami, i, Si-
kami, Se, Chorami, Lowy, Wier, Synnemi, y, Ry, tami, Zgony, Bobroweni, Dle-
soem, bartnyj, Pod, danymi, y, ich, robotami, Czys, tami, pod, askami, dania,
miodowa

Miodowa y w sztychmi inremi pozycami, dochodami, okolicznosciami,
 y przynaloznosiami, on Jan Malzonka y Potomkowie jego, męski plemi
 ex lumbis ipsi descendentes, poki ich bendzie stawało, prawem ten
 nym wierzyszty w tymac, onych w wywac y w zelakie pozycy, Sobie
 Znich przyposobie bendzie. A chce obfiesza taskę Naszą tenus Nro
 Bonema Kaszcielanowi Naszemu Kyrzowskiemu o Swiadczyc po Swala
 myżemu Janemu Malbonu y Successorom jego w Lasach tych Bedob
 by Terbesonych robienia Potas Sa y Smelugi, do Lat Pięciu od
 Daty tego Listu po Sobie idących, bez Sadney, tak od Pactorow Na
 dych, iako y od innych osob, przydeszkody, y bedziemu wolno te dobra,
 dac darowac, przedac, wymarozyc, Za po Zwoleniem rednik Naszym
 Condycon do tego o obronie Zamkow tamowstnych, w prawie opisanym
 do dy Synic, y one petnie powinca bendzie y potomkowie jego, pod wa
 znosni tegoż prawa. Na co dla lepszej wiary, y Pa. Dan
 w Warszawie dnia XXV. Miesiaca Czerwiec, Roku
 wt supra. Panowania Królestwa Naszych 2 Pa.

Vladislaus Rex

Alex. Pebriski Decan's
 Sandom. Cans. Cancell. R. M. S.

Communicatio iuris in solidum
 Gnosso Dapifero Redmi
 Super Tenutam Opinogora
 in Districtu Ciechanomeni sit.

1664.

Его во спасеніи твоємъ, славу и велелѣпіе возложиши на ня, ибо ты, свѣтъ государь царь, уповаеши на Господа и милостію Вышняго не подвижишися во вѣки.

А виизу приписано: рѣчь до его царского пресвѣтлого величества всечестнаго господина отца Іоанна Андреевича Шмотковскаго, протопопы Глуховскаго, недостойнаго раба и богомолца, въ богоспасаемомъ градѣ Москвѣ, лѣта Господня 1664 года, маія 20 дня.

Съ сего переводу списанъ другой переводъ слово въ слово.

Списокъ на пяти листкахъ.

III. Бьетъ челомъ великому государю Глуховской протопопъ Иванъ Шматковскій. Какъ де былъ гнѣвъ Божій и междоусобная брань на сѣверу, и городъ де Глуховъ обманулъ, по крестномъ целованѣ, Семень Черной да Зарудикій, и Аврама де Лопухина и съ нимъ многихъ ратныхъ людей навожденіемъ діаволскимъ мучили и тритцать четырехъ человекъ въ одну яму вметали, и онъ де протопопъ, видя государевыхъ ратныхъ людей невинную смерть, съ полковникомъ съ Кирюшкою Гуляницкимъ бранился и за такое безчеловѣчіе проклиналъ, и дву человекъ поповъ да шти человекъ дѣтей боярскихъ къ себѣ въ домъ взялъ, а отъ другой тюрьмы ключъ ухоронилъ и государевыхъ ратныхъ людей побить не далъ, и съ Божіею де помощію, отъ смерти ихъ избавилъ. И нынѣ де Аврамъ Лопухинъ и иныхъ чиновъ люди на Москвѣ; и чтобъ великій государь пожаловалъ его, за тое прежнее и нынѣшнее радѣніе, велѣлъ ему дать пустошь Бочково на рѣкѣ Локонки, что у его протопопова пруда, а на той пустоши чтобъ поселитца крестьяномъ, и чтобъ тою пустошью владѣть ему вѣчно и чтобъ ему дать великаго государя грамоту. Гдѣ государевы ратные люди засыпаны, на томъ бы ему мѣстѣ построить церковь Успеніе пресвятой Богородицы, а у той бы церкви быть брату его родному Евстафію Андрееву, и

за великаго государя Бога молить, а православныхъ христіянъ, которые невинно замучены, поминать. Да къ той же бы церкви дать озера Мутинскіе и перевозъ, и о томъ бы о всемъ дать ему великаго государя грамоту.

Да онъ же протопопъ подалъ роспись, кого онъ изъ тюрьмы свободилъ и отъ смерти избавилъ и поилъ ихъ и кормилъ, а въ росписи написаны полковника Аврама Никитича Лопухина сотники: Микита Сивцовъ, Иванъ Кожевниковъ, пятисотной Алексѣй Гавриловъ, прапорщикъ Василей Батамановъ, писарь Иванъ Ларионовъ.

Да протопопъ же Глуховской Иванъ бьетъ челомъ великому государю, чтобъ великій государь пожаловалъ въ соборную церковь Живоначальныя Троицы: красокъ всякихъ къ писанію иконъ, золота листового, бѣлаго Нѣмецкаго желѣза на кровлю, паликадило, кадило, сосуды серебряные, воску, ладону, вина церковнаго, евангиліе на престолное, евангиліе толковое, крестъ, минеи мѣсячныя, псалтырь съ слѣдоващемъ, охтай, требникъ, часословъ, канонникъ, прологи, апостолъ, служебникъ, ризъ и патрахилей, шандавовъ.

Бьетъ челомъ великому государю Глуховской попъ Михайло, чтобъ великій государь пожаловалъ къ церкви Успенію пресвятыя Богородицы въ село Зазерки: колокола, воску, ладану, вина церковнаго, сосуды, евангиліе на престолное, евангиліе толковое, библия, тріодъ цвѣтная, тріодъ постная, трефолой, октай, апостолъ, служебникъ, псалтырь, часословъ, ризы, стихарь, поручи, патрахиль, минея общая, денегъ на созданіе храма и на иконы.

Помпта: Книги дать, которые въ выходѣ есть, въ Приказѣ Большаго Дворца.

Подлинникъ на четырехъ листкахъ.

IV. Лѣта 7172, августа въ 23 день, по государеву цареву и великаго князя Алексѣя Михайловича, всеа Великія и Малыя и Бѣлыя Ро-

№ 282

1668, серпня 10. Чигирин. – Універсал Петра Дорошенка про підтвердження прав Глухівського Петропавлівського монастиря на села Холопків, Баничі, сілця Везонку, Ховзовку, Будища, на Стрільницький млин та інші маєтності

Петро Дорошенко, гетманъ з Войскомъ Запорозкимъ.

Ознаймуемъ сим нашим писанем всей старшинѣ и чернѣ Войска Запорозкого, а меновите пану полковникови нѣжинскому, сотникови, атаманови и всему товариству, также войтови и посполству глуховскому и кождому, кому о том вѣдати належит. Ижъ не нарушаючи мы привилею од монарховъ и унѣверсаловъ од антецессоров наших и панов православных, отцом законником монастиря святых верховных апостоловъ Петра и Павла Глуховского на добра, нижей спецификованые, даные, але оные сим унѣверсалом нашим апробуючие и подиймуючие, при велебном в богу господину отцу Иннокентію Быковскому, теперешному игумену, и всей братіѣ помененного монастиря Глуховского²³ села Холопков и Баничі²⁴ з приналежностями и млын Стрелницький, на рецѣ Клевенѣ²⁵ стоячий, также на их монастирских кгрунтах новосѣлье деревнѣ оба селца Везонку, Ховзовку²⁶, и Будища²⁷ зо всѣми их пожитками и млыны их власным коштом, еденъ под монастырем, другой под Везонкою побудованные, и Каменскіе озера цале заховуемъ и вшелякіе з оных пожитки и доходы отбирати и до уживаня монастырского привлащати позволяем, в чом абы з старшины и чернѣ Войска Запорозкого жаден и нѣхто инный перешкоджати, до тых сіол, млынов и угодий втручатися и до приходячых пожитковъ интересоватися не важился, пилно и сроког под войсковым каранем приказуем.

Данъ в Чигиринѣ, августа 10, 1668.

Петро Дорошенко, гетманъ, рука власна.

Внизу аркуша в оригіналі написано: Иннокентію Биковскому, игумену глуховскому, на маєтності.

В оригіналі на звороті повторено початок універсалу: Петро Дорошенко, гетманъ з Войскомъ Запорозкимъ. Ознаймуемъ симъ нашим писанем всей старшинѣ и чернѣ Войска Запорозкого, а меновите пану полковникови нѣжинскому, сотникови, атаманови городовому и всему товариству, также войтови и посполству глуховскому и кому колвекъ о том вѣдати належит. Ижъ видячи мы.

В оригіналі на аркуші 2 зазначено: Петра Дорошенка, гет[манский] унѣв[ерсал] над[анний], игумену Инокентію Быковскому

ІР НБУВ. – Ф. 1. – Спр. 61904. – Арк. 1–2. Оригінал з військовою печаткою.

Там само. – Ф. 8. – Спр. 231. – Арк. 95. Копія.

О п у б л і к о в а н о: ГСМН. – С. 374. – № 179.

Бутич І. Універсали гетьмана України Петра Дорошенка монастирям // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2001. – Т. 7. – С. 102. – № 7.

№ 328

*1669, березня 9. Глухів. –
Універсал Дем'яна Многогрішного
про підтвердження прав Глухівського
Петропавлівського монастиря на села Холопків,
Баничі, Ховзовку, Будище, Везонку, на перевози
Мутинський, Каменський, на млини, озера
та інші монастирські маєтності*

Демян Ігнатович, гетман Войска его царского пресвѣтлого величества Запорозкого.

Ознаймуемъ симъ нашим писанемъ всей старшинѣ и чернѣ Войска Запорозкого, а меновите пану полковникови нѣжинскому, сотникови, атаманови и всему товариству, также войтови и посполству глуховскому и каждому, кому о том вѣдати належит, иж не нарушаючи мы привилейов от монархов и унѣверсалов од антецессоров наших и пановъ православных отцом законником монастиря святых верховных апостолъ Петра и Павла Глуховского¹⁶ на добра нижей спецификованые даньи ж, але оные сим унѣверсалом нашим апробуючи и конфирмуючи, [п]ри велебном в Богу господину отцу Иннокентию Быковскому, игуменѣ, и всей братии помененного монастиря Глуховского села Холопков¹⁷ и Баничи¹⁸ з приналежностями, и млын Стрѣлницкий, на рецѣ Клевени¹⁹ стоячий, также на их монастирском кгрунтѣ, осѣлые деревни Ховзовку²⁰, Будища²¹ и Везонку зо всѣми их пожитками и млыны, их власным коштом, едны под маностырем, другие под Везонкою, побудованые, также перевози Мутинский и Каменский з озерами, к ним приналежними, цале заховуем и вшелякие з оных пожитки и доходы отбирати, и до уживаня, и кгрунтованя монастирского привлащати позволяем, в чомъ абы з старшины и чернѣ Войска Запорозкого жаден и ништо инший перешкоджати, до тых сѣль, млыновъ и угодий втручати и до приходячих пожитков интересовати не важился, пилно и срокго под войсковым [каранем] приказуемъ.

Дан в Глуховѣ, 9 марта, в року 1669.

Демян Ігнатович, гетман Войска его царского пресвѣтлого величества Запорозкого.

ІР НБУВ. – Ф. 1. – Спр. 61906. – Арк. 3. Оригінал.

Там само. – Спр. 50524. – Арк. 151–151 зв. Копія.

Там само. – Спр. 50525. – Арк. 152–152 зв. Копія

О п у б л і к о в а н о: ГСМН. – С. 374–375. – № 180.

№ 329

*1669, березня 9. Глухів. –
Універсал Дем'яна Многогрішного
Глухівському Петропавлівському монастиреві
на село Мацьково, на млини на Новій Глухівській греблі
та про підтвердження на Мутинській
і Каменський перевози на річці Сейм*

Демянь Ігнатович, гетманъ Войска его царского пресвѣт. величества Запорозкого.

Ознаймуем сим нашим писанемъ всей старшинѣ и черни Войска Запорозского, а меновите пану полковникови нѣжинскому, сотникомъ, атаманом, и всему старшому и меншому того полку товариству, и кождому, кому колвек о том вѣдати належит, иж взгляд мѣючи мы на упрощене велебного в Богу господина отца Инокентія Быковского, игумена, и всѣхъ законников монастира святыхъ верховнихъ апостоль Петра и Павла Глуховского, которіе сихъ часовъ военныхъ за наступленіемъ под Глуховъ войскъ и междособныя брани зо всихъ манастырскихъ добръ и достатковъ своихъ вынищены zostали, черезъ що и хвала Божія, на томъ святомъ мѣстцу отправуючаяся, ест погамована, і хочачи, абы помененый отецъ игумень з братією в живности и потребахъ оскудности не поносил и погамованихъ на хвалу имени Божого в ихъ обители забралѣ голосъ на внесенную до насъ отъ ясне в Богу преосвященного его мил. отца архієпископа чернѣговского и всего Сѣвера, пана и пастыра нашего, и отъ обывателей глуховскихъ ис станцією. З особливого также респекту и побожности нашої помененому отцу игумену зо всею братією монастира того Глуховского, для ради способнѣйшого и лѣпшого имъ выживленя и манастырского строеня, деревенку также прилеглуу, называемую Мацьково²², зо всими к ней приналежностями, к тому и млыны, на новой греблі под Глуховом, прежде панамъ належачіе, а теперъ през войну запусѣли, и перевоз Мутинский²³ спол с Каменскимъ, на рецѣ Сейму²⁴ зъ лежащими, до нихъ озерами, цале даемо и вшелякіе з вышъ помененои деревенки, з млыновъ, и з перевозовъ, и озеръ приходячіе пожитки отбирати онымъ позволяемъ, зачимъ абы з старшины и черни Войска Запорозского жаден помененному отцу игумену и братіи его в пожиткованю добръ найменшою не важился быти перешкодою, под срогкимъ войсковымъ каранемъ приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ, 9 марта, в року 1669.

Демян Ігнатович, гетманъ Войска его царского пресвѣт. величества Запорозкого.

ІР НБУВ. – Ф. 1. – Спр. 61907. – Арк. 4. Оригінал з військовою печаткою.

Там само. – Спр. 50525. – Арк. 152. Копія.

О п у б л і к о в а н о: ГСМН. – С. 375–376. – № 181.

№ 452

1672, вересня 26. Батурич. – Універсал Івана Самойловича про підтвердження прав Глухівського Петропавлівського монастиря на села Холопків, Баничі, Ховзовку, Будища, Вензонку, Мацьково, на Мутинський перевіз, на Стрільницький млин та інші маєтності

Іванъ Самуйловичъ, гетманъ з Войскомъ его царского пресвѣтлого величества Запорозскимъ.

Всѣмъ вобецъ и каждому того потребууючому, особливе пану полковникови нѣжинскому, сотникови глуховскому, атаманови городовому, войтови и всему Войска его царского пресвѣтлого величества того полку товариству, яко и посполству, съм нашим ознаймуем писаннемъ, ижъ наклонившия мы до прозбы в Бозѣ превелебного господина отца Інокентія Быковского, ігумена з братією глуховского, а выдючи от прошлых гетманов на оный монастир святыхъ верховнихъ апостолов Петра и Павла⁵⁰ для вспоможенія наданія, то ест села Холопковъ⁵¹, Баничи⁵² с приналежностями, млынъ Стрѣлницький, на реци Клевени⁵³ стоячий, так теж на их монастирскомъ кгрунтѣ осѣлые деревнѣ Ховзовку, Будища, Вензонку, Мацьково зо всѣми их пожитками, млынки, власным их коштом будованіе, едны под монастирем, другіе под Вензонкою, яко и наданіе на новой греблѣ под Глуховом, также перевоз Мутинский, теды, стосуючися до наданія и приверненія тых вышписанныхъ сѣл и млинов ку мѣстцу святому, в котором хвала Божия завше отправоватис мѣтеъ, оныє владзою нашей войсковое ствержаемъ, цале при помененномъ мѣстцу святом заховуючи, абы з оных вшелякіє пожитки и доходы до уживанія и кгрунтованія монастирского привлащали и отбєрали, отцу ігумену з братією позволилисмо, в чом абы од помєнєнной старшины и черны так в тих селах, яко и млынах, и всяких угодіяхъ оным отцем законникам жадной найменшой не было перешкоды, пилно повагою сего нашего унѣверсалу приказуем.

Писан в Батуринє, сєптєврїа 26, 1672.

Іванъ Самойлович, гетман Войска его царского пресвѣтлого величества Запор., рукою.

На звороті другого аркуша написано: Унѣверсал велебнымъ отцем законником монастиря Глуховского на млыны и села, от его мил. пана Івана, даный, Самойловича, гетмана Войска его царского прєсв. вел. Запор.

Іван Самуйлович гетман, унѣверсал [...] ігумена Іннокєнтїа Быковского [...].

ІР НБУВ. – Ф. 1. – Спр. 61908. – Арк. 5. Оригінал пошкоджений з військовою печаткою.

О п у б л і к о в а н о: ГСМН. – С. 376–377. – № 182.

184. Иванъ Мазепа, гетманъ з войскомъ ихъ царского пресвѣтлого величества запорожского.

Всей старшинѣ и чернѣ войска ихъ царского пресвѣтлаго величества запорожского, а меновите: пану полковникови нѣжинскому, сотникови глуховскому, атаманомъ. войтамъ и кождому, кому, колвекъ, о томъ вѣдати належитъ, ознаймуемъ: ижъ заховуючи ми права, монастыреви святыхъ верховнихъ апостолъ Петра и Павла глуховскому отъ бившихъ антецесоровъ нашихъ наданіе, симъ нашимъ унѣверсаломъ ствержаемъ оніе и позволяемъ превелебному в Богу отцу Силвестру Климовичу, игуменови монастыря мененного глуховского, и по немъ будучимъ отцемъ игуменомъ и всѣмъ тоей обители законникомъ, для устовичной в молитвахъ щоденнихъ хвали Божей и для wsparтя всегдашнихъ расходовъ монастырскихъ, селами: Холопковомъ и Баничами и деревнями, на ихъ же монастырскихъ грунтахъ осѣлими, Ховзовкою, Будищами, Везонкою, Мацковомъ, Черневомъ и Ротовкою зо всѣми приналежитостями, такъ же и перевозомъ мутинскимъ владѣти и з млиновъ ихъ власнихъ, прозиваемого стрилницкого и иныхъ, на рѣкахъ Клевени и Ясмани будучихъ, вшелякихъ розмировихъ и иныхъ приходячихъ всѣхъ пожитковъ заживати. Теди абы ему, отцу игумену, и всѣмъ законникамъ монастыря глуховского в держаню онихъ селъ и деревень и перевозу мутинского и в отбираню з мливъ всѣхъ пожитковъ жадного нѣ отъ кого изъ старшини и чернѣ перешкоди не дѣлалось, мѣти хочемъ; а войтомъ з громадами вишереченнихъ селъ приказуемъ, жебы безъ противенства вшелякое помененной обители належитое отдавалы послушенство; варуемъ, однакъ, жебы козаки, в тихъ селахъ мешкаючіе, при своихъ козацкихъ волностахъ ненарушне зоставали, не узнаючи отъ ихъ законниковъ жадной долегливости. Данъ в Батуричѣ, октоврїя 11 року 1687.

В копїи пишеть: Звишь менованній гетманъ рукою власною.

185. Пресвѣтлѣйшихъ и державнѣйшихъ великихъ государей ихъ царского пресвѣтлаго величества войска запорожскаго гетманъ Иванъ Мазепа.

Ознаймуемъ симъ нашимъ писаніемъ всѣмъ обще, а особливе ихъ царского пресвѣтлаго величества войска запорожскаго пану полковниковѣ нѣжинскому, старшинѣ полковой, сотниковѣ глуховскому и каждому, кому о томъ вѣдати належитъ: ижъ просили насъ превелебнѣй в Богу господинъ отецъ Силвестръ Климкевичъ, игумень, з братією монастыра глуховскаго святыхъ верховнихъ апостолъ Петра и Павла о подтверженіе поданныхъ монастыреви ихъ скулъ и особливихъ грунтовъ, млиновъ и иннихъ угодій. Зачимъ мы, гетманъ, на прошеніе ихъ превелебнаго отца игумена з братією склонившихся и маючи з волѣ всемогущаго Бога, по прежномъ монаршомъ ихъ царского пресвѣтлаго величества указу, власть всякіе порядки в Малой Россіи управляти, ствержаемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ имъ, помененнимъ отцемъ законникомъ глуховскимъ, всѣ наданя и власнія грунта, млини и инніе угодія, именно: село Холпковъ, а подѣ тимъ селомъ три клѣти мелницъ, на рецѣ стоячие; соло Баничы, село Мацково и селце Ротовку, по той же рецѣ лежачие; село слободку Бородавку, где двѣ клѣтки на рецѣ Клеvení; селце Вязонку, подѣ якимъ на рѣцѣ Клеvení чтири клѣтки, селце Ховзовку, селце Будища и селце Чернево подѣ самимъ монастыремъ, на той же рецѣ Клеvení; три клѣти тутъ же и перевозъ мутинскій, на рецѣ Сейму будущій, и позволяетъ тимъ всѣмъ онимъ спокойне владѣти, такъ же и з мененнихъ селъ отъ тяглихъ людей всякое послушенство отбирати, опрочъ козаковъ, которіе мають при своихъ волностяхъ заховани быти мѣти; теперъ хочемъ и приказуемъ, абы вѣдаючи о такой волѣ нашої рейментарской не смѣлъ нѣкто з старшихъ и меншихъ пререченнимъ законникамъ глуховскимъ, яко в держаню онихъ селъ, такъ и в заживаню а млиновъ и перевоза мутинскаго всякихъ пожитковъ, имъ належныхъ, жадное и наименшее чинити трудности и перешкоды. Данъ в Батуринѣ, ноеврія 28 дня, року 1692.

В копіи пишется: Звишь менованній гетманъ рукою власною.

176. Божією милостію, мы, пресвѣтлѣйшіе и державнѣйшіе великіе государы, цари и великіе князи Иоаннъ Алексѣевичъ, Петръ Алексѣевичъ, всея Великія, и Малія, и Бѣлія Россіи самодержци... (по титулѣ)—пожаловали глуховского петро-павловского монастыря игумена Силивестра з братією и кто впредѣ по нихъ в томъ монастыре будутъ игумени и братія, велѣли имъ дать сію нашу, великихъ государей, жалованную грамоту на монастырскіе ихъ села: Холопково, Банѣчи, Мацково, Ротовку, по рѣки Ясманѣ лежащіе, да на слободку Бородавку, да на села жъ на Везонку, на Ховзовку, на Будища, на Чернево, на рѣки Клевени лежащіе, с людьми посполитими, в тѣхъ селахъ живущими, и на мелници на инніе всякія угодія, которыми они селами, и мелницами, и перевозомъ и прежде сего владѣлы, для того. Въ нинѣшнемъ во 201 (1693) году, евраля 16 дня были челомъ намъ, великимъ государемъ, нашему царскому величеству, онъ, игуменъ Силивестръ, з братією: в прошломъ де во 197-мъ (1689) году, по нашему, великихъ государей, нашего царского величества, указу, дана имъ наша, царского величества, жалованная грамота на монастырскіе ихъ села,

и на мелници, и на инніе угодія, а порознь де, имянно, тѣ ихъ угодія не росписанни, и в прошломъ де во 200-мъ (1692) году ноября 28 дня далъ имъ на тѣ ихъ вишеписанніе монастырскіе села, и на мелницы, и на перевозъ, по ихъ прошенію, для впредъ будущаго владѣнія вновь листъ свой подданной нашъ, войска запорожского обоихъ сторонъ Днепра гетманъ Иванъ Степановичъ Мазепа, в которомъ его гетманскомъ листу тѣ ихъ села со всѣми угодіи написани имянно; а нашей де, великихъ государей, нашего царского величества, жалованной грамоти на тѣ ихъ села в подтвержденіе того имъ не дано; и чтобъ мы, великіе государи, наше царское величество, пожаловали его, игумена, з братією велѣли имъ на вишеписанніе села, и на мелницы, и на всякіи угодіи дать нашу, великихъ государей, нашего царского величества, жалованную грамоту. А в листу подданного нашего войска запорожского обоихъ сторонъ Днепра гетмана Ивана Степановича Мазепа прошлого 200 (1692) году ноября 28 дня написано: по нашимъ, великихъ государей, нашего царского величества указу, утверждаетъ онъ, гетманъ, тѣмъ своимъ листомъ ему, игумену Селивестру, и братіи, по ихъ прошенію, данная имъ и подлинная ихъ земли, и мелницы, и инніе угодіи, а іменно: село Холопково, а подъ тѣмъ селомъ на рѣке Ясмани мелница о трехъ амбарахъ, да села Баничѣ, Мацково, Ротовки, по той же рѣке лежащіе, да села жъ на рѣки Клевени: слободку Бородавку з двумя амбарами, село Везонки с четирма амбарами, да села жъ Хозовку, Будища, Чернево, да подъ самимъ монастыремъ три амбара, по той же реки Клевени належашіе, да перевозъ мутинскій на рѣки Сеймѣ, и тѣхъ вишеименованныхъ селъ отъ кристьянъ всякое имъ послушаніе, опрочъ козаковъ, которіе имѣютъ при своихъ волностяхъ быти охраненни, отбирать, и даби ни кто из старшини и посполства преждереченнимъ монахомъ, какъ во владѣніи онихъ селъ, такъ и во отбираніи с мелницъ и с перевозу мутинского всякихъ пожитковъ, имъ належашихъ, никакой нималой не смѣлъ чинити трудно-

сти и перепоны. И ми, пресвѣтлѣйшіе и державнѣйшіе великіе государы, цари и великіе князи Иоаннъ Алексѣевичъ, Петръ Алексѣевичъ, всея Великія, и Малія, и Бѣлія Россіи самодержцы, наше царское величество, слушавъ подданного нашего войска запорожского, обоихъ сторонъ Днепра гетмана Ивана Степановича Мазепи листа и того игумена Селивестра з братією челобитя, пожаловали ево, игумена, з братією, и кто по немъ в томъ монастырѣ будетъ иннія игумени и братія, велѣли имъ тѣми вишеименованными селами, і мелницами, и всякими к нимъ належащими угоди и перевозомъ, которіе, по нашему великихъ государей, нашего царского величества, указу, написалъ и подтвердилъ имъ вишеименованнымъ листомъ своимъ подданной нашъ войска запорожского обоихъ сторонъ Днепра гетманъ Иванъ Степановичъ, владѣть и всякія съ нихъ обикновеннія подати и пожитки, кромѣ козаковъ, которія имѣють быть при своихъ волностяхъ в сохраненіи, употреблять; понеже нашего царского величества в малороссійскихъ городѣхъ всякія к пожитку ихъ крѣпости непорушимой устроеніе, по нашей государской милости, велѣно утверждать и к лутчему устревать ему, вѣрному нашему подданному, войска запорожского обоихъ сторонъ Днепра гетману Ивану Степановичу; на что и сію нашу, великихъ государей, нашего царского величества, жалованную грамоту дать ему указали, по которой онъ, игумень, з братією и впредь по немъ в томъ же монастырѣ будущіе игумени и братія вишеименованными селами и мелницами со всѣми приналежащими угоди и перевозомъ имѣють владѣть безъ всякого препятія, что имъ написано в сей нашей, царского величества, жалованной грамотѣ више сего; и для вящого утвержденія нашей, царского величества, милости и вѣчного владѣнія тѣми вишеименованными селами, и мелницами, и перевозомъ ему, игумену Селѣверсту, з братією и впредь по немъ в томъ монастырѣ будущимъ игуменамъ и братіи сію нашу, царского величества, жалованную грамоту утвердить нашего царского величества печатю повелѣли.

Лисана сія наша, царского величества, жалованная грамота в нашемъ царствующемъ величѣмъ градѣ Москвѣ, лѣта отъ созданія мира 201 (1693) году, мѣсяця марта 10 дня, государствованія нашего 11 году.

В коніи пишется по сему: Великихъ государей, ихъ царского величества дякъ Василій Бобининъ.

Ихъ царского пресвѣтлаго величества отъ велможныхъ ихъ милостей пановъ гетмановъ украинскихъ унѣверсалі сии монастырю петропавловскому глуховскому на села и млини и на всякіе грунты надааніе.

Додаток № 10.

Генеральное следствие о маестностяхъ Нежинского полка, 1729-1730. Чернигов, 1901. — С.383. № 188.

188. Его царского пресвѣтлаго величества войска запорожского гетманъ и кавалеръ Іоанъ Мазепа.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ належитъ, а особливе дозорцамъ нашимъ, на стану мутинскомъ будучимъ, и впредь бити мѣючимъ, ознаймуемъ: ижъ, мѣючими особливую нашу такъ ку обители святой петропавловской глуховской прихилность, яко тежъ и ку самому тоей обители игумену превелебному в Богу господину отцу Мелетію Трохимовичу любовь, надаемъ на преречоній глуховскій монастырь всѣхъ стану мутинского рыбнихъ ловлей половину и позволяемъ ему отцу, игумену з братією на пожитокъ свой оную отбирать. Зачимъ приказуемъ дозорцамъ помененного стану нашего мутинского, абы коли, колвекъ, тамъ риби що прибирется, на двѣ половины оній роздѣляючи, одну половину до пререченой обители святой петропавловской глуховской всегда отдавали; о що и повторе приказуемъ. Данъ въ Батуринѣ ноеврія 6 року 1702.

Въ копіи пишетъ тако: Звишъ менованній гетманъ рукою власною.

189. Его царского пресвѣтлаго величества войска запорожского гетманъ и кавалеръ Иванъ Мазепа.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ належитъ, а особливе дозорцамъ нашимъ, на стану мутинскомъ будучимъ и впредь быти мѣющимъ, ознаймуемъ: ижъ, мѣючи ми особливую нашу такъ ку обители святой петропавловской глуховской прихилность, яко тежъ и ку самой тоей обители игуменови превелебному въ Богу господину отцу Мелетію Трощимовичу любовь, надаемъ на преречоній глуховскій монастырь всѣхъ стану мутинского рыбнихъ ловлей половину и позволяемъ ему, отцу игуменови, зъ братією на пожитокъ свой оную отбирати. Зачимъ приказуемъ дозоромъ помененного стану нашего мутинского, абы коли, колвекъ, тамъ рибъ свѣжихъ, просоловихъ и вялихъ що прибудеть, на двѣ половини оній роздѣляючи, едну половину до преречоной обители святой петропавловской глуховской всегда отдавали; о що и повторе приказуемъ пилно. Данъ в Киевѣ, сентеврія 3, року 1706.

В копіи пишется: Звишь менованій гетманъ рукою власною.

190. Его царского пресвѣтлаго величества войска запорожского гетманъ Іоанъ Скоропадскій.

Вамъ, атаманови мутинскому, з товариствомъ и войтови тамошнему з посполитими людьми, особливе рибалкомъ, на дворъ нашъ повинность здавна до ловлѣ рибной мѣвучимъ, тамошнимъ жителемъ, ознаймуемъ: ижъ злецилисмо пану Андрею Марковичу, швагрови нашому, зехати в село Више(?)весполь з висланнымъ законникомъ отъ превелебного его милости господина отца игумена петропавловского для провѣданія ловлѣ рибной, що би тамъ могло винайтися готовой рыбы; а если би що винайшлося, то часть якую для расходовъ нашихъ дворовихъ приказуемъ до Глухова одослати, а остатокъ на монастирь петропавловскій, і впрעדъ, що колвекъ можетъ быти ловлѣ рибной, все позволилисмо на обитель святую петропавловскую и з тоєю частью, яка бы, по прежнему, на нашъ дворъ прилежала, законникомъ довати до далшой волѣ нашой. Прето абысте вы, такъ товариство, яко тежъ и посполство из рибалками тамошними, не будучи ни в чимъ спречни, абысте, по прежнему, в ловлѣ рибной повинность свою нинили, а що колвекъ дастъ Богъ з ловлѣ рибной пожитку, тое все, до далшой волѣ нашой, абисте отдавали на монастирь петропавловскій, мѣти хотимъ и непременно приказуемъ, Данъ в Новой Слободѣ, ноеврія 23, року 1708.

В копіи пишеть: Звишь менованній гетманъ рукою власною.

191. Его царского величества войска запорожского гетманъ Іоанъ Скоропадскій.

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсалнимъ писаніемъ кождому, кому бы о томъ вѣдати належало, а меновите, пану господаревѣ двору нашего, такъ же и дозорцомъ нашимъ, на стану мутинскомъ теперъ найдующимся и впредь быти маючимъ: ижъ яко за антецессоровъ нашихъ, бившихъ гетмановъ, ловлѣ рибной половина з озеръ мутинскихъ коштомъ и стараніемъ двору гетманского до монастыря святыхъ верховнихъ апостолъ Петра и Павла глуховского належала и, якъ пристойтъ упратуючись, отдавалась, такъ и теперъ мы, гетманъ, тое жъ постановленіе в своей заховуючи цѣлости, а и монастыревѣ тому свято—петропавловскому глуховскому имѣючи нашу горливість и к оному игуменовѣ превелебному в Богу его милости отцу Мелетію Троѣимовичу прихилность, ствержаемъ и цѣле надаемъ предреченому монастыревѣ глуховскому тоей рибной ловлѣ половини, позволяючи всякихъ рибъ тую половину часть отбирати и (на?)монастирскіе обиходи употребляти. Прето вѣдаючи о таковой волѣ нашей, абы дозорци помянутого стану нашего мутинского, коли колвекъ и сколко колвекъ рибъ свижихъ, просоловихъ и всякихъ могутъ приспособити и прибрати, тихъ всѣхъ пополамъ раздливши, половину до монастыря глуховского безъ жадной спреки и вимовки отдавали, а половину на дворъ нашъ гетманскій задерживат(л?)и, пилно мѣти хочемъ и рейментарско грозно приказуемъ. Данъ въ Глуховѣ, октовріа 29, року 1709.

187. Пресвѣтлѣйшого и державнѣйшого великого государя его царского священнѣйшого величества войскъ запорожскихъ обоихъ сторонъ Днепра гетманъ Иоанъ Скоропадскій.

Всей старшинѣ и чернѣ войска его царского пресвѣтлаго величества запорожского, а мяновите: пану полковникови нѣжинскому, п.п. старшинѣ полковой, а особливо, зась, пану сотникови глуховскому з тамошнимъ урядомъ и всемъ обще войсковимъ и посполитимъ всякой кондиціи и годности того полку обивателемъ, и каждому, кому-би о томъ вѣдати належало, симъ унѣверсаломъ нашимъ ознаймуемъ: ижъ превелебній в Богу господинъ отецъ Мелетій Троѣимовичъ, игумень монастыра святыхъ верховнихъ апостолъ Петра и Павла глуховского, именемъ всей братіи на добра свои монастырскіе, именно: на село Баничи и Мацковъ, при которыхъ и куть з рощею, на село Холопковъ з млиномъ, тамъ же на Ясманѣ будучимъ, на село Ротовку, на слободку Бородавку з млиномъ, при немъ обрѣтающимся, на село Вязюнку з млиномъ, при немъ на Клевенѣ, о четырехъ клѣткахъ, обрѣтающимся; да на села Ховзовку, Будища, Чернево, положеніемъ по-надъ рѣкю Клевеню будучіе, на млини подъ монастыремъ на Клевени, о трохъ клѣткахъ будучіе-жъ, и на млинъ в селѣ жъ Богдановцѣ на греблѣ сѣлской, на рецѣ Шостцѣ стоячій; на перевозъ сеймовій мутинскій з половиною ловлей рыбъ свѣжихъ вялихъ и просолнихъ з озеръ тамошнихъ мутинскихъ збираючихся, и на лѣсъ, прозиваемій Марицу, в сотнѣ глуховской положеннемъ знайдучимся, отъ одного покойного законныка, отца Корнилія, его власній, заведен-

ними отъ него жъ в томъ пасѣками и позаймованными гребелками, тоей святой обители легованій, крѣпостное і всего того владѣніе, презентовалъ намъ антецесоровъ нашихъ прошлыхъ гетмановъ потвержателніи унѣверсали и просилъ, в подкрѣпленіе оной же держави, и нашей рементарской унѣверсалной конфѣрмаціи. Мы, прето, гетманъ, являючи особливую нашу помененной святой обители для розширенія в ней хвали Божой горлѣвостъ и ку самой его превелебности господина отца игумена особѣ имѣючи прихилность, видалисмо сей нашъ потвержателній унѣверсалъ, которимъ всѣ помянутіе ихъ монастирскіе маестности, вижей спецѣѣикованніе: села Баничи и Мацковъ и при нихъ кутъ з рощею, Холопковъ з млинами, такъ же на Ясманѣ будучимъ (и?), Ротовку, слободку Бородавку з млинами, Везонку, Ховзовку, Будища по-надъ рѣкю Клевеню лежачіе, на якой при тихъ же селахъ и млинъ найдуется о четирохъ клѣткахъ, Чернево, при той же Клевенѣ будучое, млинъ в Богдановцѣ на греблѣ сѣлской, на рецѣ Шостцѣ стоячій, в вичистое владѣніе утврждаючи, зуполную моцъ конфѣрмуемъ онима маестностями владѣти и отъ людей посполитихъ тамошнихъ на обитель помянутую всякіе тягли в звиклихъ податкахъ и работизнахъ отбирати повинности; такъ же з млиновъ онихъ всѣ приходячіе пожитки притеживати, з с такимъ особливе докладомъ, чтобы, по прежнему, всегда, когда время укажетъ, греблю богдановскую общимъ шарваркомъ козаки и посполитіе тамошніе, богдановскіе жители, якъ належитъ, безъ жадной спреки гатили и укрѣпляли: тутъ же и перевозъ мутинскій в владѣніи ихъ законниковъ умоцняючи, позволяемъ якъ с того приходи на себе отбирати, такъ и з озеръ тамошнихъ половину рибного добитку пріймати безъ даваня з монастира на мутинскій станъ соли; а особливе, зась, лѣсъ оній, прозиваемій Марицу, з пасѣками, гребелками и зо всѣми, до того приналежитостями конфирмуемъ, з тимъ же докладомъ, в унѣверсалѣ, отъ антецесора нашего данномъ, вираженнимъ, абы якъ панѣ Миклашев-

ская з потомками небожчиковими . п.п. Миклашевскими зарубу, того, які покойній отцемъ ихъ отъ того лѣса усиловне оторванъ, такъ и панъ Аѳанась Дороѳевичъ, в томъ же лѣсѣ неналежне отъ себе завладѣнной части поступили неспречно помянутой святой обители, которой дабы ни хто з старшини и черни такъ же и посполитихъ всякой кондици обивателей в спокойномъ виразне тутъ описаннихъ добръ и владѣню, и пожиткованю наименшое не важилися чинити трудности и перешкоды, пилно рейментарско варуемъ и приказуемъ. Данъ в Глуховѣ, ноеврія 28 року 1710.

В копїи пишется: Звишъ менованній гетманъ рукою власною.

Додаток № 15.

3 нових документів до історії Сіверщини (друга половина XVII-XVIII ст.) / Ю. Мицик, І. Тарасенко // Сіверянський літопис. – 2016. – № 2. – С.61-77.

№ 8

1711, січня 10 (1710, грудня 30). – Глухів. – Універсал гетьмана Івана Скоропадського.

«Пресвітлішого и державійшого великого гдря его црского сщеннійшого влчства Войск Запорожских обоїх сторон Дніпра гетман Иоанн Скоропадский.

Всім кому тьлько колвек о том відати надлежало сим ншим універсалним ознаймум писанем, иж жалобливе прекладал нам превелебный в Бгу его милост отц Мелетий Трофимович, игумен монастыра Петропавловского глуховского, что многие з войскового и посполитого чину люде, а особливе пані Василиева Кочубеева и пан Корсак, перепроважаючи свої на перевозі Мутинским, антецессорами ншими гетманами здавна наданных монастыреви Петропавловскому, горілки и иншие річи, не хотят належитого за перевоз отдавати платежу, через що обител стая не менший поносит убыток. Теди мы, гетман, всякого в том, а барзій пней Кочубеевой и пна Корсака, неслушную противност узнавши, пилно через сей універсал под неласкою ншою приказуем, абы всяк войскового и посполитого чина через помянутый Мутинский перевоз горілки и инние річи посилающий, без жадной отмови належитую повинност отдавал албо приставам своїм уищати веліл. А если бы хто был противним, такового позволяем грабыти, що все жебы не иначе чинилос. Подписом руки ншой власной

и притисненем печати войсковой укріпляем.

Дан в Глух.: декавр.: 30 року 1710.

Звишменованний гетман рукою власною»

(НБУ.–ІР.–Ф.І.–№ 61925. Оригінал, завірений особистим підписом Скоропадського і печаткою Війська Запорозького).

б) Уинверсаль гетмана Скоропадскаго 1 Декабря 1713 года.

• — Цоцеважъ не отъ теперь малжонка наша панѣ Анастасія Марковна за сполнимъ нашимъ совѣтомъ и согласіемъ положила въ своемъ намѣреніи обѣтъ, монастырь дѣвическій (где бы вмя преблагатаго Бога нашего было блажимо, и безкровныя о многодѣтномъ пресвѣтлѣйшого Монарха нашего Всемилостивѣйшого Государя здравіи и царствованіи приносилася жертва) своимъ коштомъ новосоздати, и въ немъ инокинь побожного житія, сколько возможно будетъ населити: а ишиѣ, за благословеніемъ ясне въ Бозѣ Пресвященнаго Его милости отца Іоасафа Кроковскаго митрополита Кіевскаго, Галицкаго, и всея Малія Россіи Архiepастора нашего, хотячи тотъ свой обѣтъ самимъ skutкомъ иршести во исполненіе, и мѣстце уже до грунтатацїи того монастыря способное вменуемое Харалампіева пустынка въ полку Нѣжинскомъ въ уездѣ Воронежскомъ при рѣчцѣ Шостцѣ найдуючоеся избравши, млови зъ прочіими кгрунтами, до оного власною суммою покуляла, а имено млови ва рецѣ Шостцѣ о пяти колахъ зъ орпнадежными

до него кгрунтамъ, гаямъ и сѣножатямъ, якъ ся въ своемъ мѣстѣ подоженю окопанными, въ селѣ Ображѣевцѣ дворецъ зъ садомъ и зъ виноградомъ, сѣножати называеміе Духаровскіе (на которыхъ и мѣстѣ до заняття греблѣ вольное) на рецѣ Пвотѣ будучіе, другій мѣстъ на рецѣ Османѣ о пяти колахъ зъ прилежымъ до него вгруппомъ, также и власный свой отческій хуторъ пмянуемый Дубогаевскій въ полку прилуцкомъ, зъ людьми тамъ же на купленныхъ кгрунтахъ поселеными и зъ приселками до него належnymi, яко то Яблоновцемъ, Бѣлошаевкамъ, Демяновкою, Сергѣевкою и двома Дѣвичками отдала; и желала насъ дабысьмо такъ тіе покупки кгрунта до помянутой новосоздаемой обители нашимъ гетманскимъ подтвердили універсаломъ; яко и села на сей часъ двору нашему прилуцкому въ уездѣ Глуховскомъ, Марчишину-Буду и Мутьинѣ надъ рѣкою Сеймомъ зъ озеромъ Падѣевку въ Воронежской, и Быринѣ въ Новгородской сотняхъ обрѣтающіеся, а къ тому и въ полку Прилуцкомъ хуторъ называемый Бубновщина при степу зъ пахатымъ полемъ и сѣнокосами по измѣннику Гордешку оставшійся во владѣнію законницямъ въ той обители менкати мѣстимъ надати чимъ-бы они не только зря началъ поселенія, але и въ потомній вѣкъ своего житія въ пища и одѣянн могли имѣти доволства: теда мы гетманъ до того доброго пле ко умноженію хвалы Божой, и Божьщому имени Его святаго прославленію сочиняющагося малжовка нашей памѣренія и желанія склониши и наше созволеніе, выдаемъ сей нашъ унѣ-

версаль, которого повагою яко всѣ вышвыраженныя купленные млыны, гаи, сѣножатя, прочіе угодія и хуторъ Дубогаевскій зъ поселенными тамъ на купленныхъ кгрунтахъ людьми, и зъ помянутыми приселками въ зуполное помянутой пововлагоденіемъ Божиимъ сооружающейся обители ствержася владѣніе: такъ зъ особливою нашею христіанскою, ку церквамъ и обителямъ святымъ и возвышенію въ нихъ чести Божой, горливости и вышписанные двору нашему прислушающіе маестности зъ принадлежащими до нихъ кгрунтамъ и угодіямъ, и хуторъ голенковскій Бубновщину, зъ полемъ пахатымъ и сѣнокосами тому-жъ новомъ монастыревѣ надаемъ и сѣруемъ, вѣдаючи престо всякъ о таковой волѣ нашеи абы нѣкто зъ старшии и чернѣ войсковыхъ и посполитыхъ людей, когда пособитъ Богъ тую обитель зо всѣмъ устройти и законнцямъ тамъ жити, жадной ономъ въ вольномъ и спокойномъ всѣхъ тыхъ кгрунтовъ и маестностей заживанью и въ отбвранію належныхъ зъ нихъ приходовъ и пожитковъ чинити переходы и перепови не смѣлъ и не важился, войта засѣ помянутыхъ сѣлъ Марчишиной Буды, Мутяна, Палѣвки и Бырна зъ посполитыми людьми должны будутъ до тоей-же обители всякое отдавати послушество и повниность упоминаемъ и рейментарско пияно приказуемъ».

Додаток № 17.

Пулк М. Малороссийские эмигранты при Петре Великом. // Вестник Европы. — Том 3. СПб., 1872. — С.77-79.

«Объявляемъ нашего царскаго величества поданнымъ малороссійскаго народа, духовнаго чина и мірскимъ, а имено: богомольцу нашему, преосвященному Іоасафу Кронавскому, митрополиту Кіевскому и Малыя Россіи, генеральной старшинѣ, полковникомъ и полковой старшинѣ, сотникомъ, атаманомъ и всему посполству. Прошлаго 1713-го года, декабря въ 8-й день къ намъ, в. г., н. ц. в., писалъ поданный нашъ, войска Запорожскаго обонхъ сторонъ Днѣпра гетманъ, Иванъ Ильичъ Ско-

ропадскій, что жена его Анастасія Марковна положила въ своемъ намѣреніи, съ общаго въ томъ и его, гетманскаго, согласія, дабы, для умноженія хвалы Божіей, монастырь дѣвическій новосоздати и въ немъ благочестиваго житія иновины, сколько возможно будетъ, населити. Нынѣ въ исполненію того своего намѣренія, изыскавъ въ строенію того монастыря свободное мѣсто, именуемое Харлампіева пустынка, при рѣкѣ Шонцѣ обрѣтающаяся, мельницы и прочія угодья въ той, своею собственною суммою купила, и онъ, гетманъ, по тому жены своей желанію, и для чести и прославленія имени Божія, на сіе также склонился и къ той новосозданной обители на купленные вгрунты и мельницы, какъ и на маетности, ко двору его гетманскому принадлежащія, далъ свой универсалъ. И просили насъ, в. г. н. п. в., онъ гетманъ и жена его, въ нашемъ, ц. в., соизволеніи—(на) строеніе той обители, на данныя маетности и купленные мельницы и вгрунты, въ подтвержденіи его гетманскаго универсалу, въ нашей, ц. в., грамотѣ. А въ универсалѣ его, подданнаго нашего, гетмана Ивана Ильича Скоропадскаго, данномъ въ Глуховѣ декабря 1-го дня 1713-го году, каковой здѣсь въ нашей государственной посольской канцеляріи присланный отъ него Глуховской сотни Андрей Марковъ объявилъ, написано» и т. д.

Далѣе слѣдуетъ въ грамотѣ дословное изложеніе гетманскаго универсала, съ измѣненіемъ только 1-го лица на 3-е. Вотъ содержаніе этого универсала. Монастырь устроивался не только для «прославленія имени Божія», но и для «принесенія безкровной жертвы о многолѣтнемъ здравіи и царствованіи его царскаго пресвѣтлаго величества». Харлампіева пустынка находится въ нѣжинскомъ полку, въ уѣздѣ воронежскомъ (Воронежъ—мѣстечко), на рѣкѣ Шонцѣ. Настасья Марковна устроила для монастыря двѣ мельницы, винницу, развела садъ, купила на свои деньги лѣсу, земли, сѣнныхъ покосовъ, подарила свой собственный отцовскій хуторъ, называемый *Дубочаевскій*, «въ полку Прилуцкомъ обрѣтающійся, съ людьми, тамъ же накупленныхъ вгрунтахъ поселенными, и *приселками: Яблуновищемъ, Бѣлошапкою, Дейтановкою, Сергѣевкою* ¹⁾ и двѣ *Дѣвички*, къ нему należачими». Настасья Марковна пожелала, чтобы мужъ ея, гетманъ, подтвердилъ своимъ универсаломъ не только всѣ эти пожертвованія новосоздаваемой обители, но и селы, принадлежавшія въ это время къ его гетманскому двору, а именно Марчишина

Будъ и Мутинъ, надъ р. Сеймомъ — въ Воронежскомъ уѣздѣ и Бяринъ — въ Новгородскомъ, да въ Прилуцкомъ «хуторъ, называемый *Бубновщина* при степи, съ пахатнымъ полемъ и сѣпосами, по измѣнникъ *Горленкъ оставшійся*». Это желаніе набожной, мужеподобной Марковны универсалъ подтверждаетъ, прибавляя, въ заключеніи, что самъ гетманъ, «по своему христіанскому къ церквамъ и обителямъ святымъ усердію и возвышенію въ нихъ чести Божіей», отдаетъ монастырю принадлежащія двору его маетности «и хуторъ змѣнника Горленка именуемый *Бубновщина*». Приведя гетманскій универсалъ въ нѣсколько перефразированномъ изложеніи, царская грамота продолжаетъ:

«И мы, пресвѣтлѣйшій, державнѣйшій, великій государь, царь и великій князь Петръ Алексѣевичъ, всея великія, и малыя и бѣлыя Россіи самодержецъ, видя оное нашего, ц. в., подданнаго, войска запорожскаго обоихъ сторонъ Днѣпра гетмана, Ивана Ильича Скоропадскаго и жены его, Анастасіи Марковны, прошеніе и желаніе доброе, происходящее къ славѣ и хвалѣ Божіей, построить дѣвичь монастырь на рѣки Шонцѣ, именуемый Харлампіева пустыня, всемилостивѣйше соизволяемъ, и всѣ вышеназванные села, земли, лѣса, мельницы и всякіе угодыя, въ универсалѣ его, нашего подданнаго гетмана, изображенныя, къ тому дѣвичему монастырю сею нашею, ц. в., грамотою во вѣчное владѣніе подтверждаемъ и укрѣпляемъ. И видя сію нашу, ц. в., высокую милость, того дѣвичаго монастыря благочестно живущимъ иновицамъ молити всеблагаго Бога о нашемъ, ц. в., и всего нашего высокаго царскаго дому здравіи и благополучномъ состояніи всѣхъ нашихъ государствъ и земель. Данъ въ нашемъ царствующемъ градѣ Санктпетербургѣ, мѣсяца отъ Рождества Христа Спасителя, нашего Бога, 1724-мъ году, генваря 25-го дня, нашего царствованія 32-мъ году. Въ подлинной грамотѣ подписано тако: Государственный канцлеръ, графъ Гаврила Головкинъ».

б) Универсалъ гетм. Скоропадскаго, 24 Января 1718 г.

• — Яко предъ симъ одержалисмо милостивое Монаршее Царскаго Пресветаѣишаго Величества въ преионциѣишой грамотѣ изображенное по прошенію нашомъ благоволеніе на построеніе за сполнимъ зѣ мазжонкою нашею панею Анастасією Марковною совѣтомъ и согласіемъ общежительной законно дѣвичого стану обители ирозивзаемой Харлампіева пустока въ полку Нѣжовскомъ въ уѣздѣ Воронежскомъ ора рѣчкѣ Шестцѣ наддучоіся, яка

уже на честь и хвалу во Троица Святой слави-вимаго Бога и Пречистой Богоматере всепосоѣшествующимъ Его жѣ Божественнымъ пособіемъ отъ имѣнія нашего сооружается и въ совершенство приходитъ, такъ хотячи дабы таа-жѣ обитель въ потоміе битія своего времена въ ощи и одѣяніи законницамъ въ ней побожне живущимъ особливое въ надлежитой выгодѣ имѣла доволство, вновь покушеніе отъ насъ власною суммою съ полне зѣ супругою нашею, и декацією надаиіе, а въ правахъ и купчяхъ записяхъ содрбно описаніе кгрунта, для лучшей крѣпости, и твердого о нихъ содержанія, симъ нашимъ конформируемъ уиѣверсаломъ въ вѣкуйстое исполненіе на всегда помянутой святой обители владѣніе; а именно на рецѣ Сейму двѣ колѣ млина, едно въ Новихъ-Млизахъ, другое въ селѣ Старой, въ уездѣ Конотопскомъ, два млина, одинъ на рѣчцѣ Османѣ о двохъ колѣхъ мучинхъ третемъ ступиномъ и четвертомъ валюшномъ и хуторомъ, зѣ полями, сѣнокатми, газемъ и перелѣсками въ сотѣ Воронежской, а другій подѣ селомъ Локотками на рѣчцѣ Мостцѣ о двохъ колѣхъ мучинхъ, третомъ ступиномъ, зѣ принадлежщими до него солами, газми, сѣнокатми, хуторомъ и дворами зо всѣми оубдлостами, тако-жѣ ишіе млиив, одинъ на той-же Мостцѣ въ селѣ Маковѣ зѣ дворомъ, полями, газми, пущето и прочіимъ многими до того надлежними угодіями, другій въ селѣ Палѣевцѣ зѣ дворомъ и зѣ садомъ, третій млинъ Гутаускій, а тамъ-же и гуту зѣ хуторами Боршениць, и Заватицкаго именуемими,

тъ окопами съпожатми в поляхъ пахатныхъ, вѣтъ
ся въ своемъ имѣтѣ положенію ограниченными,
особливе въ ключу Мутинскомъ на Сейму-жъ мѣлнѣ
о двоихъ колѣхъ въ селѣ Камень построеній, огра-
ниченне степомъ и прочіихъ кгрунтовъ до Дубо-
гаевского хутора помежнахъ чрезъ пановъ Швана
Даровскаго господара двору нашего, и Михаила
Мовчана осаула полкового прилуцкаго учиненное,
а зверхъ тоей отъ насъ сходне зъ нашею мал-
жонкою нашею учиненной купленнихъ кгрунтовъ
лекгацій, по горливости христіанской зъ осо-
блнвого респекту нашего надаемъ коферуемъ
тоей же святой обители въ мастьность села въ
полку Прилуцкомъ Вечорки и Ковтуновку, въ уѣздѣ
Мутинскомъ село Камень до двору нашего при-
слушающее, въ сотиѣ Повгородской Роговку и Пуш-
карки зъ озерами прозвизаемыми Камляскими, такожъ
нашіе озера въ Отчинскомъ, Пушкаровскомъ, Хил-
чанскомъ, Биринскомъ, Лѣзковозскомъ, Лѣсков-
скомъ, Каменскомъ и Повгородскомъ грунтахъ буду-
чіе, села Макови и Локотки зъ принадлежностями и
съпожати именуеміе Подіовичи въ уездѣ Воропаж-
скомъ обрѣтающіеся, съ прочіи всеми до вишъ выра-
женнихъ сѣлъ належними пожитками; за чомъ вѣдаю-
чи всякъ о таковой волѣ нашей, аби ни кто зъ старшими
и чернѣ войсковихъ и посполитихъ людей пререче-
нимъ того монастыря дѣвничого законницею вла-
дѣніи и волюю заживаніи всехъ покупленнихъ и
наданнихъ отъ насъ вошвыраженнихъ кгрунтовъ и
мастьностей, жадной перешкоди и трудности чини-
ти неспадлежися: войти засе тыхъ-же сѣлъ Вечор-
ковъ, Ковтуновка, Каменя, Роговки, Пушкаровъ,
Макова и Локотокъ зъ посполитими людьми (кромѣ
козаконъ, которіи ненарушнне при своихъ волно-
стахъ заховани бити мають) должны будутъ до
тоей святой обители всякое отдавати послушан-
ство и повинности; мѣти хочемъ, упоминаемъ и
рейментарско приказуемъ».

139. Божією поспѣшествующею милостію мы, пресвѣтлѣйшій и державнѣйшій великій государь, царь и великий князь Петръ Алексѣевичъ, всея Великія, и Малія, и Бѣлія Россіи самодержецъ, (по титулѣ)... пожаловали новодостроеннаго общежителнаго девичья монастыра въ Малой Россіи въ нѣжинскомъ полкѣ, называемой харлампіевской пустиннѣ, монахинь, повелѣли имъ на данніе къ тому монастыру ниже писанніе грунта, мельницы, села и протчіе угодія дать сию нашу, великаго государя, нашего царскаго величества, жалованную грамоту, для того: въ нынѣшномъ 1718 году насъ, великаго государя, наше царское величество, просилъ вѣрной подданной нашъ, войска запорожскаго обоихъ сторонъ Днѣпра гетманъ Иванъ Иллѣчъ Скоропадскій чрезъ писменное свое доношеніе, которое онъ присилалъ въ нашу государственную посолскую канцелярію, дабы мы, великій государь, повелѣли на купленніе и данніе къ помянутому харлампіевскому дѣвичью монастыру грунта и маетности дать, по унѣверсаломъ его гетманскимъ, нашу царскаго величества, жалованную грамоту. А въ унѣверсалахъ подданнаго нашего, гетмана Ивана Иллѣча Скоропадскаго, каковы явлени въ нашей государственной посолской канцеляріи, за его гетманскою рукою и войсковою печатю, написано: въ 1—сего 1718 году генвара 24 числа что, яко прежде сего получилъ онъ нашу, царскаго ве-

личества, грамоту, по его, подданного нашего, прошенію на устроеніе, за совокупнимъ зъ женою его, подданного нашего, Анастасіею Марковною совѣтомъ и согласиємъ, общежителной законно-девического чина обители, называемой Харлампиевой пустинки, въ полку нѣжинскомъ въ уезде воронижскомъ, при речки Шостке обретающейся, которая уже на честь и хвалу въ Троице Святой славимаго Бога и Пречистой Богоматери, всепоспѣшствующимъ егожъ Божественнимъ пособіемъ, отъ имѣнія его, подданного нашего, сооружается и въ совершенство приходитъ; тако желая онъ, гетманъ, дабы та обитель въ предбудущія битія своего времена въ пищи и одѣянніи инокинямъ, въ ней благочестиво живущимъ, особливе къ надлежащей потребѣ, имѣла доволство, вновь покупніе отъ него подданного нашего, собственными денгами, обще и съ супругою своею данніе, и въ правахъ и купчихъ писмянно подлино описанніе грунта, ради лутшей крѣпости и твердаго онихъ содержанія, своимъ утверждаетъ унѣверсаломъ въ вѣчное и спокойное помянутой святой обители владѣніе; а имянно: на реки Сейму два колеса мелничнихъ, одно въ Новихъ Млинахъ, другое въ селѣ Старой, въ уезде конотопскомъ; двѣ мелницѣ, одна на реки Османе, о двухъ колесахъ мучнихъ, о третьемъ ступномъ, а четвертомъ толченнимъ, съ хуторомъ, съ полями, сѣнокосами, гаемъ и съ перелесками, въ сотнѣ воронежской, а другая подъ селомъ Локотками, на речке Шостке, о двухъ колесахъ мучнихъ, о третьемъ ступномъ, съ надлежащими до него полями, гаями, сѣнокосами, хуторомъ и дворами со всѣми посадами; такожь оние (иншія?) мелници, одна на той же Шостке, въ селѣ Макове, з дворомъ, полями, гаями, боромъ и прочими многими, до того надлежащими угоди, а другая въ селѣ Полиевке, з дворомъ и з садомъ, и третья мелница гутянская, а тамъ же и гуту съ хуторы, Борщовецъ и Запятницкого именуемий, с окопами, съ сѣнокосами и полями, какъ въ своемъ имѣется положенію и ограниченію; особливо въ уезде мутинскомъ, на Сеймѣ

же, мельницу — о трехъ колесахъ, въ селѣ Камене построенную, ограниченіе статей (степа?) и протчихъ грунтовъ, до Дубогаевского хутора надлежащихъ, чрезъ Ивана Даровского, господара двора его, подданного нашего, и Михайла Молчана, асаулу полкового прилуцкого, учиненное; а сверхъ того отъ него, гетмана, обще зъ женою ево жъ учиненного, купленныхъ грунтовъ надання, по благочестию христіанскому, со особливаго призрѣнія ихъ, даютъ и приносятъ той же святой обители въ маетность села: въ полку прилуцкомъ Вечорки и Колтуновки; въ уезде мутиномъ село Камень, до двора его подданного нашего принадлежашіе; въ сотнѣ новгородской Роговку и Пушкарѣ, зъ озерами, названными каменскими, такожь и инніе озера въ отчинскомъ, пушкарскомъ, хилчанскомъ, биринскомъ, лисконовскомъ, лѣсниковскомъ, каменскомъ и новгородскомъ грунтахъ обрѣтающіяся; села Маковъ и Локотки съ принадлежностями и сѣнокоси, именуеміе Полевичи, въ уезде воронѣжскомъ обрѣтающіяся, съ протчими всѣми, до више писанныхъ селъ належащими пожитками; того рады, дабы, вѣдая всякъ о таковой воли ево, подданного нашего, никто отъ старшини и черни войсковихъ и посполитихъ людей помянутого монастыра дѣвического инокинямъ во владѣніи и волномъ употребленіи всѣмъ(×)ъ купленнымъ(×)ъ и даннихъ отъ него, подданного нашего, више писанныхъ грунтовъ и маетностей никакого препятія и труда чинить не дерзаль; войти же тихъ селъ, Вечорокъ, Колтуновки, Каменя, Роговки, Пушкаревъ, Макова и Локотокъ, съ посполитими людьми, (кромѣ козаковъ, которые ненарушимо при своихъ волностяхъ содержани бити имѣютъ) должны будутъ до той обители всякое отдавать послушаніе и повинность. Въ 2-мъ ево, гетманскомъ, унѣверсалѣ, сего жъ 1718 году генвара 24 числа, что какъ инніе многие покупніе отъ него, подданного нашего гетмана, грунта и угода далъ онъ до обители святой, именуемой Харлампіевской пустинки, законно-дѣвического чина, ево иждивленнемъ строящейся, такъ оманданъ (и майданъ?)

вапенний, на рѣкѣ Десною подѣ Новгородомъ, зѣ дворомъ, покойнимъ Обичаемъ, жителемъ Новагородка заведенный, и за власную сумму обще зѣ женою его, подданного нашего гетмана, Анастасією Марковною, купленной, той же обители отдаетъ въ полное владѣніе и позволяетъ законницамъ тамошнимъ налѣжашіе со оногo отбирати пожитки и користи; въ чемъ дабы никто изъ старшины и черни воисковихъ и посполитихъ людей никакой имъ, законницамъ, перепони и обыды чиниты не дерзали. И мы, пресвѣтлѣйшій и державнѣйшій, великій государь, царь и великій князь Петръ Алексѣевичъ, всея Великія, и Малія, и Бѣлія Россіи самодержецъ, наше царское величество, силою сей нашей жалованной грамоти, помянутого новопостроенного харлампіева дѣвчя монастыра монахинямъ, нинѣ тамо обрѣтающимся и впредь по нихъ будущимъ, даніе въ тотъ монастырь отъ подданного нашего, гетмана Ивана Іллѣча Скоропадского, грунта, мелници, села и протчіе всѣ више писаніе угодя утверждаемъ въ вѣчное и полное владѣніе и употребленіе со онихъ всякихъ пожитковъ и доходовъ, какъ о томъ всемъ въ даннихъ тому монастыру поданного нашего гетмана унѣверсалахъ, которые више означени, изображено. Для вящшого въ ономъ утверженія дана сия наша, царского величества, милостивая жалованная грамота, за нашею царского величества, печатью въ Санктпѣтербургѣ, іюля 7 дня 1718, государствованія нашего 37 году.

Въ копіи пишется: Государственной канцлѣрь граѣъ Гаврило Головкинъ.

копій, что она зѣ подлѣнною опадскій, Яковъ Марковичъ во свѣсотникъ воронѣжскій Иванъ Хо-

№ 241

**1723, березня 6. Глухів –
Універсал Павла Полуботка
і генеральної старшини про підтвердження прав
Глухівського Петропавлівського монастиря
на прибутки з Мутинського перевозу**

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказный з старшиною енералною гетманъ Павелъ Полуботокъ.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, иж жалостне прекладалъ намъ превелебный в Богу его милость отецъ Лука, ігумень монастира Петро Павловского Глуховского, что многие з войскового и посполитого чину обивателѣ, також великороссійскіе люде, а особливе гварнѣзону здешнего глуховского прапорщикъ Григорій Аненковъ, препроважаючи свои борошна, горѣлки, бруся дубовое и прочее чрез перевозъ Мутинский, который од прежде бывших гетмановъ монастиревѣ Петро Павловскому ест наданный, не хотят належитого за оный отдавати платежу, чрез що обывтел Петро Павловская неменьший поносит убитокъ. Теди мы, таковыхъ людей неслушный в томъ поступокъ узнавши, пишно чрез сей унѣверсаль нашъ приказуемъ, абы всякъ з малороссійских и великороссійских обывателей, особливе помянутий гварнѣзону глуховского прапорщикъ Григорій Аненковъ, чрезъ вишреченный Мутинский перевозъ борошна, горѣлки, дерева и прочее послаючи, без жадной спреки належитую отдавалъ повинност и приставамъ своимъ уищати велѣлъ, а если бы хто былъ противнимъ, такового позволяемъ грабити; що все абы не іначей чинилос, повторе и подесеяте приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ з енеральной канцелярії при печати войсковой, марта 6, року 1723.

Звишьменованный полковникъ и наказный гетманъ, рукою власною.

Енеральный писаръ Семень Савичъ.

Яковъ Лизогубъ, енеральный бунчучный.

ІР НБУВ. – Ф. І – Спр. 61928. – Арк. 20. Оригінал з військовою печаткою.

Там само. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 57. Копія.

Тотчасъ же по возвышеніи тестя, Андрей Горленко началъ процесъ съ Настасьей Марковной Скоропадской, еще здравствовавшей и состоявшей ктиторшей Харлампіевскаго или Гамалѣвскаго монастыря. Просьбы писались на имя тайнаго совѣтника Наумова, и въ нихъ противузаконное отобрание имѣній приписывалось единственно «гоненію и злобству» панни Скоропадской. Новый гетманъ, естественно, не могъ оставаться младнокровнымъ къ этому дѣлу.

Настасья Марковна встрѣтила искъ Андрея слѣдующими опроверженіями: 1) что имѣнія Горленокъ, какъ «измѣнничьи», по высочайшему указу, остались въ полвой диспозиціи ся мужа, гетмана, что часть ихъ онъ роздалъ многимъ великоросійскимъ

высокимъ персонамъ и малоросійскимъ, за ихъ вѣрныя службы, тотчасъ же послѣ измѣны Мазепы, а остальные оставилъ при своемъ домѣ; 2) что Андрей Горленко привезъ изъ Воронежа не царскій указъ, а «инсталяціальное письмо свѣтлѣйшаго князя, т.-е. прошеніе», вслѣдствіе котораго покойный гетманъ, «изъ одной своей милости», а не по приказанію, отдалъ ему всѣ пять селъ на время, «понеже ему тогда зъ домашними своими не было гдѣ дѣтися»; 3) что потомъ, на основаніи новаго высочайшаго указа, запрещавашаго владѣть маестностями всѣмъ «подозрительнымъ» людямъ, гетманъ Скоропадскій, ся мужъ, считая безспорно таковымъ Андрея, поспѣшилъ отобрать отъ него 4 села, «а ему, Андрею Горленку, милосердствуя, для пропитанія», оставилъ во владѣніе село Ярошовку; 4) рассказываетъ уже извѣстное намъ приписаніе Вечорокъ, Бѣлошапокъ, Сергѣевки и Яблуновицы къ Гамалѣвскому монастырю; 5) что въ 1722-мъ году, по высочайшему указу, объявленному правительствующимъ сенатомъ, велѣно было отдать село Вечорки, въ числѣ другихъ измѣнничьихъ, генералу фонъ-Вейсбаху, командовавшему войсками, расположенными въ Малороссіи, которымъ онъ и завладѣлъ; 6) что въ 1725-мъ году, вслѣдствіе прошенія Настасьи Марковны, Вечорки, по высочайшему повелѣнію императрицы Екатерины, были отобраны отъ Вейсбаха и возвращены, по прежнему, монастырю; 7) что Вечорки, умозаключаетъ бывшая гетманша, не могли бы быть отданы фонъ-Вейсбаху,

еслибы это село не было «измѣнячимъ», а возвращеніе его монастырю служить очевиднѣйшимъ доказательствомъ правильности и законности распоряженій гетмана Скоропадскаго, по отношенію къ имѣніямъ истца. «Тими вишепрописанными селами, говоритъ мужеподобная гетманша («вдовствующая гетмановая», — какъ она подписалась), я не владѣю, но только опе, яко ктиторка и создательница того монастыря, въ своемъ имѣю надзираниі, а зъ тихъ онихъ сель приходомъ якъ стариць пищами, одеждами и протчимъ ихъ нуждами снабдѣваю; такъ оставшійся по мужу моемъ недоконченнй помянутій монастырь, такожь и церковь каменную, неоконченную, по его завѣту, кончу и въ совершенство привожу; ибо онъ, покойный сожителъ мой, въ Харламѣевскомъ монастырѣ положилъ брнное свое тѣло».

Этотъ процессъ окончился полнымъ торжествомъ Андрея Горленки: гетманъ Апостоль отобралъ отъ монастыря не только спорныя имѣнія, но и Марчишину Буду, Мутинъ и др., принадлежавшія Скоропадскому, и приписалъ ихъ къ своему дому. По смерти Апостола, отобранныя, собственно Скоропадскія, имѣнія монастырю не возвращались до 1741-го года, до времени

прошенія Гамалѣевскаго архимандрита о помощи у цесаревны Елисаветы. Не знаемъ, были ли въ числѣ этихъ невозвращенныхъ села, оспариваемыя Андреемъ Горленкой; знаемъ только, что въ числѣ оставшихся помѣстій, по смерти его отца, четырехъ, не разъ упоминаемыхъ, сель не было, хотя онѣ и могли числиться за его сыномъ, Андреемъ. Но съ другой стороны намъ извѣстно, что даже третье поколѣніе Горленокъ, дѣти Андрея, не перестаютъ хлопотать о возвращеніи своихъ вотчинъ, напр., Ольшанаго, а извѣстная набожность Елисаветы Петровны заставляетъ предполагать, что просьба Гамалѣевскаго архимандрита едва ли могла быть оставлена ею безъ вниманія, тѣмъ болѣе по вступленіи ея на престоль.

№ 25

1729, листопада 27. – Глухів. – Універсал гетьмана Данила Апостола.

«Его императорского всепресвітлішого величества Войска Запорожского обоіх сторон Дніпра гетман Даниїл Апостол.

Всій старшині и черні Войска его ж императорского величества Запорожского, а особливе пну полковникові ніжинському пп. старшині полковой, сотникові глуховському, атаманам и войтам и кому бы о том відати надлежало ознаймуем сим ншим універсалом, иж в Бгу превелебний отц Лука Павлович, игумен, з братиею монастира святих верховних апостол Петра и Павла глуховского чрез нарочно присланого честного отца Симеона, економа того ж мнстира, при супліці своїй презентовал нам антецессоров нших бывших гетманов універсали й високомонаршую блженния й вічнодостойния памяти пресвітлійших держанійших великих гсдрей и великих князей цара Иоанна Алексіевича, императора Петра Алексіевича. самодержцов всероссийских грамоту в літо от создания мира 7201 марта 10 данную на (...)обрани монастирские, именно на села: Холопково, Баничи, Ротавку, Везонку, Ховзовку, Будища, Чернево и на слободку Бородавку з принадлежащими к ним угодиями, на мелниці в Холопкові на реці Астані о трох колах мучних, четвертом ступном, в Бородавці на реці Клевені о двох колах мучних третом ступном, в Вязонці на той же реці Клевені о шести колах мучних, одном ступном под монастирем на той же реці о пяти колах мучних, одном ступном в Богдановці на мелницю на реці Шостці о двох колах мучних, а особно на перевоз Мутинский з половиною ловлі рыбной з озер тамошніх и на протчие их добра купним правом набытие, на которие села, мелниці и другие угодия подлуг помянутих кріпостей просил означенний отц игумен з братиею и ншой універсальной конфермаціі. Мы прето, гетман, по силі данной нам високомонаршой его императорского величества жалованной грамоты иміючи власт всякие воинские и гражданские в Малой Россіі устревать порадки, а хотячи дабы обытели свтие православние церкви Бжії всегда в приличном блголіпії и добросостоянїі для хвали Бжой найдовалися, стосуючися же до монаршой грамоти и універсалов антецессоров нших, веліли сей нш з енеральной войсковой канцеляріі видати універсал, чрез которий всі вишнаміненние села, мелниці, перевоз Мутинский и инние угодия обытели свтой Петропавловской глуховской в зуполное ствержаем владіние и дабы во владінії тих добр и в отбіранію з них належитих до оной в обытели користей ніхто з старшини и черні, войскових и посполитих людей, жадной перешкоди, трудности и препятія чинити не важилися, войти теж означених сел з посполитими людми (кромє козаков при своїх волностях не нарушно міючих зоставати) отдавали бы помянутой обытели надлежащее подданическое послушенство и повинование, міти хочем и рейментарско приказуем.

Дан в Глухові ноевриа 27 року 1729

Звишменованный гетман рукою власною»

(НБУВ. – ІР. – Ф. І, № 61930. Оригінал, скріплений військовою печаткою. На звороті напис: «Універсал велможного пна гетмана Даниила Апостола данний на мнстрские угодия в потвержение кріпостное»).

1734 года, Марта 9 дня, опись на Ея Императорское Величество, после бывшего Гетмана и Кавалера, Данилы Апостола воеводств, чимъ владилъ онъ по гетманству, Нѣжинского полка Глуховской сотни села Мутина, съ принадлежащими къ ней селы и деревни, а что где описано явствуетъ ниже сего.

Въ селѣ *Мутинь*. Дворецъ Гетманскій; въ немъ строенія: светлица столовая, другая светлица холодная, при ней две комнаты, противъ оной же светлицы пекарня, светлица, где староста живетъ, и при ней комната, погребъ рубленныхъ два, ледница рубленная, конюшня, хворостомъ плетена, одна, сарай плетеной, где коляски стоятъ; скотскихъ сараевъ четыре, форостомъ плетеные, баня съ прибанникомъ ру-

бленышъ. (Въ томъ дворцѣ объявилъ староста Василий Трушевичъ, что у него въ зборѣ имѣется наличныхъ денегъ девять рублей восемьдесятъ две копейки). При ономъ же дворцѣ винница третья, гумно, овинъ рубленый одинъ, сарай скотскій одинъ, форостомъ плетеный; на лице ржи шесть четвериковъ, старой Глуховской меры, овса въ ямѣ пять четвериковъ, той же Глуховской меры, гречки въ ямѣ три четверика и одинъ четвертинникъ; немоченой гречки восемьдесятъ копъ на лицо, гороху Глуховской меры четверикъ одинъ; семя конопляного два четвертинника, семя льянова четвертинникъ одинъ; хлебныхъ кадокъ семь, насадокъ две, въ землѣ посеяной ржи восемь четвериковъ, основъ конопленой пряжи четыре, въ которыхъ будетъ локоть двести.

Скота рогатого: коровъ яловицъ пять, назиковъ четыре, козъ три, овецъ съ ягнятами три.

Птицъ: гусей простыхъ шесть, китайскихъ двое, утей десять, куръ десять простыхъ, индейскихъ куръ шесть.

Огородовъ овощевыхъ четыре, сенокосный яръ съ лесами урочище убойскихъ; въ лугѣ четыре дубровки сенокосные; въ томъ же лугѣ лесъ деревомъ великій прозывается Буромля, гай большой съ лесомъ, въ которомъ лесъ и пасека съ садомъ и съ хатою, а пчель неимѣется; рыбной ловли озеръ двадцать два, неводъ рыбной одинъ.

На Сейму мельница пустая, въ ней веретено железное; шинковой дворъ.

До оногo-жъ двора дворового числа подданныхъ пахатныхъ двадцать дворовъ, бобыльскихъ тридцать шесть,

ценшовыхъ два и того пятьдесятъ восемь дворовъ, съ техъ подданныхъ въ годъ збирается овса десять четвериковъ, да съ ценшовыхъ дворовъ денежного збору 13-ть рублей.

Въ селѣ *Камень*: дворъ Гетманскій съ хороннымъ строеніемъ, при томъ дворѣ въ селѣ Камень дворового числа подданныхъ: пахатныхъ шесть дворовъ, бобыльскихъ два, ценшовый одинъ; съ техъ подданныхъ въ годъ беретса овса полтретя четверика старой Глуховской меры, да съ ценшового денегъ десять рублей.

Въ селѣ *Билць* церковній дворъ, во ономъ же дворѣ Гетманскій шинкъ, живетъ Иванъ Тузынь шинкаръ; на ономъ шинкару за вышинкованную куфу зостааетъ денегъ одинадцать рублей, за мерницу меду цена четыре рубля.

Итого 15-ть рублей.

Въ ономъ же селѣ Билць дворового числа подданныхъ пахатныхъ восемьдесятъ дворовъ, бобыльскихъ тридцать дворовъ и того сто десять; съ техъ пахатныхъ збирается въ годъ ржи семь четвериковъ и два четвертинника и осмина одна старой Глуховской меры и овса тое-жъ число.

Съ того-жъ села Билки збирается денежного збору отъ лошадей и отъ пари воловъ робочихъ по пять алтинъ, а зъ бобылей по семи копеекъ съ пешихъ. Да зъ винокурныхъ казановъ по рублю и по две гривны збирается.

Итого зъ села Билки денежного збору въ годъ 39-ть рублей две гривни.

Въ селѣ *Рождественномъ* дворового числа подданныхъ пахатныхъ шестдесять, бобылей тридцать семь; съ техъ подданныхъ въ годъ збирается съ пахатныхъ

ржи поддевета четверика старой Глуховской меры, тое-жъ число и овса.

Съ того-жъ, села Рожественного денегъ збирается отъ лошадей и отъ пари воловъ по пять алтинъ да зъ винокурного казана по рублю и по две гривны.

Итого збору съ села Рожественного въ годъ 26-ть рублей.

Во ономъ же селѣ Рожественномъ дворѣ Гетманскій, въ ономъ дворѣ шинкѣ имѣется, меду две мерницы ценою восемь рублей, пива две мерницы ценою два рубля четыре гривни,

Итого на шинкарцѣ Ганцѣ Лисовнѣ медовыхъ и пивныхъ 10-ть рублей 4-ре гривны.

Въ селѣ *Краснополѣ* дворѣ Гетманскій, светлица съ комнатою, ледница рубленая, погребѣ походной; во ономъ же дворѣ шинкѣ, живетъ шинкарка Фекла Галушиха, на ней денегъ шинковныхъ восемь рублей пять гривенъ копеекъ три, за медъ две мерницы восемь рублей.

Во ономъ же селѣ Краснополѣ дворового числа подданныхъ пахатныхъ пятьдесятъ, бобылей двадцать четыре; съ техъ подданныхъ пахатныхъ збору ржи полсема четверика старой Глуховской меры, и овса тое-жъ число; денежного збору отъ лошадей и отъ пари воловъ по пять алтинъ, да съ казановъ винокурныхъ по рублю и по две гривни.

Итого збору отъ лошадей и воловъ рабочихъ денежного 22 рубля копеекъ 80-ть.

Въ ономъ же селѣ Краснополѣ ценшовой Данило Мисникъ даетъ въ годъ шесть рублей.

И всего того въ пятихъ селахъ до двора Гетманского Мутницкого дворового числа подданныхъ пахотныхъ

216, бобылей 92 двора. Въ оныхъ же селахъ ценшовыхъ 4 двора.

Итого дворового числа подданныхъ
312-ть.

Въ оныхъ же трохъ селахъ: въ Билцѣ, въ Рожественномъ, въ Краснополѣ съ проданного вина на сторону отъ куфы по две гривни, а отъ кадки по четыре копейки збирается до двору Гетманского.

Въ оныхъ же пяти селахъ десятина пчелная збирается съ уля по 6-ть копеекъ.

Съ техъ трохъ сель вышеписанныхъ, зъ Билки, Рожественного и Краснополя збирается съ пахотныхъ хлебного збору ржи 22 четверика и четвертинниковъ 2 старой Глуховской меры; а вновь, что явится.

А овса съ пяти сель, съ Мутина, Каменя, Билки, Рожественного и Краснополя 34-ре четверика и четвертинниковъ 2 и осмина одна старой Глуховской меры.

Денежного збору съ лошадей робочихъ и воловъ да съ казановъ винокурныхъ 87-мъ рублей копеекъ 80-ть збирается въ годъ; а вновь, что покажется.

Съ ценшовыхъ вышепрописанныхъ четырехъ человекъ берется окладу годового 29-ть рублей.

Итого въ зборѣ въ годъ 116-ть рублей
копеекъ 80-ть.

При ономъ же дворѣ служители, зъ якого жалованья живали за покойного Гетмана и Кавалера: писареви въ годъ жалованья семь рублей, жита на харчъ четверикъ старой Глуховской меры, гречки полчетверика, гороху четвертинникъ и приходъ отъ лошади въ годъ по копейкѣ, и отъ пахотныхъ людей по гарнцу ржи и овса; ключнику въ годъ одежда: свита, кожухъ, чоботы, рукавицы, шапка, а жалованья денегъ-жь не было, понеже онъ за дворъ служить.

№ 28

1735, травня 30 (19). – Глухів. – Універсал Малоросійської колегії.

«По указу ея императорского величества самодержиці всероссийской и протчая и протчая и протчая.

Полковникові ніжинському з старшиною полковою и сотниками, а особливе сотникові глуховському з урядом, и всім, кому о том відати надлежатимет чрез сие обявляється, иж чесний отц иеромонах Никифор, игумен мнастира сто Петропавловского глуховского при поданном своем нам, генералу лейтенанту, сенатору, кавалеру стога Александра гвардії подполковнику и ея императорского величества генералу адютанту в енералную войсковую канцелярию доношенїи презентовал премоцнїише высокомонаршиє в разних годїх жалованниє грамоти (1) блженниє и вічнодостоїннїє памяти великого гдра цра и великого кнзя Алексїя Михайловича на владїннїє мнастиру Петропавловскому селом Холопковим, деревнею Баничами и которїє на их земли внов поселис. также деревнями Везенками, Ховзовками и Будищами буде на то село и деревнї унное (?)кого жалованних грамот и инних никаких кріпостей нїт и спору и челобитя о том ни от кого не будет в 1668-м сентеврїя 4 (2) блженниє и вічнодостоїннїє памяти великих гдрей црей и великих князей Иоанна Алексїевича, Петра Алексїевича и великїя гсдрнїи благовїрнїя цревнїи и великїя княжни Софїї Алексїєвнїи тому ж глуховскому Петропавловскому мнстиру на мнастирскїє их села Холопков, Баничи дана, деревнї Будища, Ховзовку, Вязонки, Мацково, Чернево и Ротовку и на всякїє к тїм вишеписанним вотчинам принадлежащїє мелници и на Мутинскїй перевоз в 1689-м февраля 28 (3) блженниє и вічнодостоїннїє памяти великих гдрей и великих кнзей Иоанна Алексїевича, Петра Алексїевича, игумену того глуховского Петропавловского мнастира Силвестру з братїею на вишепоказаннїє їх вотчиннїє села Холопковку, Баничи, Мацково, Ротовку, по рецї Ясманї лежащїє, да на слободку Бородавку, да на села ж Везонку, Ховзовку, Будище, Чернево, по реки Клевенї лежащїє, и на мелници и на иннїє всякїє угодія и на перевоз, чим они прежде владїли в 1693 марта 10, також універсали (1) гетмана Ивана Виговского на владїннїє мнастиру Петропавловскому Глуховскому показанних сел Холопкова и Банич и млина Стрелницкого, на реки Клевеннїє стоячого, в 1658 генвара 30 (2), гетмана Ивана Бруховецкого на тї ж села Холопков и Баничи с тїм же Стрелницким млином и на другїє млини мнастирским коштом построеннїє, в 1664-м сентеврїя 13(3) конфирмацію гетмана Демяна Игнатовича мнастиру Петропавловскому на село Холопков, Баничи с принадлежностяма и млин Стрелницкїй на реки Клевенї, так же на їх мнастирском ґрунтї осїліє деревнї Ховзовку, Будища и Везонку со всіма їх пожитками и млини власним коштом едни под мнастирем, другїє под Везонкою побудованнїє, да на перевозки Мутинскїй и Каменскїй з добрама в 1669-м марта 9. (4) Его ж гетмана Игнатовича на наданную им в том же году и мсцї деревенку Мацково со всіма к ней принадлежностяма и млини на новой греблї под Глуховом и на перевоз Мутинскїй. (5) Гетмана Ивана Самойловича на млин їх в селї Богдановцї на рецї Шостцї з двома колами межи млинама з едной сторони мнастира Новгородского, з другой Афанаса, атамана бывшого новгородского, в 1672-м септеврїя 27(6) конфір-

мацію гетмана Мазепи на всі ґрунта млини и инние угодия и на тож село Холопково и под тим селом три клетки мелниц на реки Есманы село Баничи, село Мацково и селце Бородавку, где и дві клітки на реки Клевені, селце Вязонку, под яким на реки Клевені чтири клітки, селце Ховзовку, селце Будище и селце Чернево под самим монастирем на той реки Клевені и перевоз Мутинский в 1692-м ноября 28 (7); его ж гетмана Мазепи на ліс от законника Корнилия мнастиреві Петропавловскому легованный, прозиваемый Мариці, в сотні Глуховской положенном, найдучийся с пасіками и гребелками в вічную посессию (8). Его ж, Мазепи на половину стану Мутинского всіх рибних ловлей в 1702 –м сентеврия 8, ноеврия 6 чисел (9). Его ж Мазепи, дабы Андрей Лизогуб без відома и позволения его гетманского не важилься внов под селом Каменем на реці Сейму до села Хижок построіти перевоз под виною тысячи талярей в 1707 септеврия 18 (10). Гетмана Скоропадского на рибную ловлю в озерах мутинских и чтоб рибалки мутинские, не будучи ни в чем спречни в той рибной ловлі, повинност свою отдавали в 1708, ноября 23 (11). Его ж гетмана Скоропадского конфирмацію на села Мацков, Холопково, Баничи, да на деревни на власних їх ґрунтах осаженние Ховзовку и Везонку со всіми до них принадлежитостми и вишеписанными млинами и лісом, прозиваемим Марицею (12). Его ж, гетмана конфірмацію на их же мнастирские маетности, а именно на села Баничи и Мацков и Кут з рощею, село Холопков з млинами и лісом, там же на Ясмані будучим, село Ротовку, слободку Бородавку з млином при ней обрїтаючимся, на села Везонку, Ховзовку, Будища понад рікою Клевеню, на якой при тих селах млин в чтирох клітках, на село Чернево и млини под монастирем, на млин в селі Богдановці, на Мутинский перевоз з половиною рибних ловль и на ліс Марицію в 1710-м мая 25 и ноября 28 чисел и на ті всі вишеписанные маетности, села, деревні, млини, ліси, поля, перевози, рибные ловлі и протчие угодия просил помянутого Петропавловского глуховского мнастира игумен з братиею от нас, генераллейтенанта, сенатора и кавалера універсального подтвержденія. Мы прето, генерал лейтенант, сенатор, кавалер стаго Александра гвардії підполковник и ея императорского величества генерал адютант по силі премоцнїйшого ея императорского величества високомонаршой грамоти за собственного ея величества рукою в обявленїи генеральной малороссийской старшині, полковникам, полковой старшині и всему народу малороссийскому генералу-лейтенанту прошедшого 734 году марта 17 д. присланого, в которой всемлостивїйше повелено нам, сенатору и кавалеру с присутствующими енеральной войсковой канцелярії членами всякие в Малой Россїи, которие до уряду гетманского принадлежат діла управлят яко по силі премоцнїйших високомонарших жалованных грамот и гетманских універсалов на вищепрописанные мнастира Петропавловского глуховского маетности, села, млини, ліси, поля, перевоз (кромі озер) и протчие угодия оному Сто – Петропавловскому глуховскому мнастиру в спокойное и безпрепятственное владіние (буди от кого спору и челобитя не будет) в подтверждение от енеральной войсковой канцелярії за рукою ншею и присутствующих членов веліли видат універсал, так дабы полковник ніжинский, старшина полковая и сотники, а особливе сотник глуховский, и никто з старшини и черні во владінии вище означенних маетностей, сел, и деревень с принадлежащими угодиї и в отбиранию с них всяких обиклих пожитков помянутому Сто –Петропавловскому глуховскому мнастиру жадного препятствия и перешкоди чинити не важилис, войтам же вишепоказаних сел со всіми посполитими людми (кромі козаков при своїх волностях всегда ненарушно зоставати иміючих) отдавали обиклое подданническое послушенство и повинност, предлагаем.

Дан в Глухові мая 19 д. 1735 году

Кнзь (?) Шаховской.

Кнзь Андрей Барятинский.

Васил Гурьев.

Андрей Маркович.

Феодор Лисенко»

(НБУВ. – ІР. Ф. І. – № 61931. Оригінал, завірений печаткою. Збоку пізніший запис: «Записан в книгу под № 2006»).

6. 54—6562. ЦАРСТВОВАНИЕ ИМПЕРАТРИЦЫ АННЫ ЮАННОВНЫ. 537.

1738.

6554.—Апрѣля 8-го.—**В ы с о ч а й ш е** утвержденный докладъ тайнаго совѣтника графа Платона Мусинъ-Пушкина, о дополнительномъ штатѣ канцелярїи конвнскаци (7557). **50, 385.**

6555.—Апрѣля 8-го.—**И м е н н ы й** указъ о пожалованїи армянина Луки Ширванова въ с.-петербургскіе мѣщане, и о дозволенїи ему производить торговлю во всемъ государствѣ, на равнѣ съ російскими купцами. **50, 395.**

6556.—Апрѣля 8-го.—**В ы с о ч а й ш а я** резолюція на докладъ комиссїи о с.-петербургскомъ строенїи, о построенїи въ С.-Петербургѣ на московской сторонѣ, во второй артиллерійской линїи, временной деревянной церкви преподобнаго Сергія Радонежскаго чудотворца, вмѣсто сгорѣвшей. **XXIII, 14.**

6557.—Апрѣля 8-го.—**В ы с о ч а й ш а я** резолюція на докладъ главной полицеймейстерской канцелярїи, о разсмотрѣнїа въ оной канцелярїи вопроса относительно замѣны староманерныхъ судовъ для перевозки строительныхъ матеріаловъ, новыми, согласно прежнимъ указамъ. См. № 6503. **XXIII, 16.**

6558.—Апрѣля 11-го.—**И м е н н ы й** указъ о назначенїи комиссара Федора Соймонова оберъ-прокуроромъ въ сенатъ, и маіора. **50, 389.**

6559.—Апрѣля 14-го.—**И м е н н ы й** указъ о пожалованїи генералъ-лейтенанту Штофелю на Украинѣ, изъ гетманскихъ маестностей, Мутинскаго дворца съ принадлежащими къ нему пятью селами, въ вѣчно и наследственное владѣнїе. **50, 390.**

У. ГАМАЛЪЕВСКАГО АРХИМАНДРИТА.

Благовѣрная Великая Государыня Цесаревна Елисаветъ Петровна.

Бьютъ челомъ Вашему пресвѣтлому Высочеству всеподданнѣйшіе Вашего Высочества раби и богомольцы Епархіи Кіевской Пустынного Харлампіевскаго Гамалѣевского монастыря начальникъ Архимандритъ Софроній съ братією, а о чемъ, тому слѣдуютъ пункты:

1.

По имянному блаженныя и вѣчно достойныя памяти Батюшки Вашего Высочества, Его Императорскаго Величества Государя Императора Петра Перваго, всемилостивѣйшему указу, а по усердному покойнаго Малороссійскаго Гетмана Ивана Ильича Скоропадскаго съ женою его Анастасією Марковною желанію, построенъ собственнымъ ихъ издвигеніемъ, въ Малороссіи на купленной ими Харлампіевской Гамалѣевской пустынѣ каменной монастырь и въ немъ святія церкви каменныя жъ: соборная во имя Рождества Пресвятыя Богородицы и при ней два предѣла, первый во имя двенадцати Апостоловъ, второй Святой Великомученицы Варвары, трапеза во имя Священномученика Харлампія, въ колокольнѣ церковь же во имя Вознесенія Господня съ принадлежащими церковными утварями и монастырскими потребами. И на пропитаніе и на одежду будущимъ въ томъ монастырѣ и на прочія монастырскія потребности, даны отъ нихъ покойныхъ Гетмана съ женою его, по ихъ желательному соизволенію, собственныя ихъ и купленныя села, деревни, хуторы, пашенныя земли, лѣсныя угоды и сѣнокосы и мельницы и рыбныя ловли и со всякими угоды, въ томъ числѣ села: первое Марчишина Буда, второе надъ рѣкою Сеймомъ Мутинъ, третье Камень;

да въ Новгородской сотнѣ села жь: первое Биринь, второе Роговка, третье Пушкарѣ, которыя въ прошлыхъ 1714 и 1718 годѣхъ Его жь блаженныя и вѣчнодостойныя памяти Императорскаго Величества Батюшки Вашего Высочества Всемилостивѣйшими Грамотами въ вѣчное помянутому Харлампіевскому монастырю владѣніе паки подтверждены и укрѣплены, и по онымъ Всемилостивѣйшимъ Грамотамъ до 1729-го году оной монастырь во всякихъ вышенисанныхъ жалованныхъ угодьяхъ имѣлъ спокойное владѣніе безъ всякаго препятствія.

2.

А въ 1729 году бывшій въ Малороссіи Гетманъ Апостоль, не взирая на вышеупомянутыя блаженныя и вѣчнодостойныя памяти Батюшки Вашего Высочества, Его Императорскаго Величества, Всемилостивѣйшія жалованныя и укрѣпленныя Грамоты, пожалованныя и утвержденныя по тѣмъ Грамотамъ помянутому монастырю въ вѣчное владѣніе, вышереченныя села въ Глуховскомъ уѣздѣ и въ Новгородской сотнѣ со всеми угодьями, отъ вышеноказаннаго монастыря насиліемъ своимъ ко владѣнію своему Гетманскому собою отнялъ, которыми во время жизни своей и владѣлъ, а въ 1732 году оный Гетманъ умре.

3.

По смерти онаго Гетмана вышепомянутыя монастырскія Харлампіевскія наши села со всеми угодьями описаны, и изъ нихъ села Мутинь и Камень отданы во владѣніе Генералу Штофелю; а съ селъ же монастырскихъ, съ Марчишиной Буды, съ Бириня, съ Роговки, съ Пушкарей, всякіе надлежащіе доходы собираются въ Глуховскую министерскую канцелярію, а Пустынно-Харлампіевскій Гамалѣевскій монастырь всего тѣми селами владѣнія лишился безвинно и за лишеніемъ тѣми селами владѣнія пріемлетъ великій недостатокъ и въ послѣднемъ конечномъ оскудѣніи и убожествѣ пребываетъ и находится въ несостояніи; ибо къ тому жь въ прошедшемъ 1738 году Божиимъ посѣщеніемъ оный мона-

стырь погорѣлъ и послѣ того пожару и понынѣ въ прежнее строеніемъ состояніе не приведенъ, и святыя церковныя строенія безъ надлежащихъ крышекъ состоятъ и накрыты соломою, и всегда оную крышку пробиваетъ всякая мокрота, и происходитъ оная на каменные своды, которые отъ того приѣмлютъ великую вреду, и весьма опасно, чтобъ оныя отъ того не упали и не учинилось бы наивящей вреды, а особливо же отъ покрытія соломою, отъ чего Боже сохрани пожарнаго времени великая есть опасность, а за всеконечнымъ того монастыря убожествомъ и въ отнятіи упомянутыхъ сель возобновить въ томъ монастырѣ пужибѣйшихъ церковныхъ строеній и прочихъ монастырскихъ потребностей, а особливо кровли, стало быть не чѣмъ.

Благовѣрная Великая Государыня Цесаревна Елисаветъ Петровна, припадая къ стопамъ Вашего Пресвѣтлаго Высочества, всеподданнѣйше рабски прошу для вседражайшаго многолѣтнаго Вашего Высочества здравія и благополучнаго пребыванія и для вседражайшаго жъ и многолѣтнаго здравія всей Вашего Пресвѣтлаго Высочества Августѣйшей Всевысочайшей фамиліи и для поминовенія въ Бозѣ успшихъ вселюбезнѣйшихъ и вседражайшихъ Вашего Высочества родителей, изъ всевысочайшей Вашего Высочества милости, реченный Пустынно-Харлампіевской Гамалѣевской монастырь за вышеписаннымъ разореніемъ и за убожествомъ милостиво пожаловать, чѣмъ Ваше Пресвѣтлое Высочество Всемогущій Господь Богъ уподобить, а особливо на покрывку церковныхъ кровлей снабдить; за что въ показанномъ монастырѣ какъ о вседражайшемъ Вашего Пресвѣтлаго Высочества и всей Вашего Высочества Августѣйшей Фамиліи здравіи и о благоденствіи непрестанное и неусынное моленіе, такъ и о представлявшихся Вашего Высочества вселюбезнѣйшихъ родителяхъ всегдашнее поминовеніе, какъ нынѣ приносится и впредь приноситься будетъ.

«Къ сему прошенію Архимандритъ Софроній Мѣгалева чь Начальникъ монастыря Гамалѣевского руку приложилъ».

Апрѣля дни
1741-го года.

указными паспортами крестьян до трехъ лѣтъ отпускать велико, съ каковыми паспортами за довольную по договору заплату, какъ на суда, такъ и въ отдаленныя мѣста, (и кромѣ бѣглыхъ съ воровскими письменными паспортами) ко всякъ промысламъ охотниковъ многое число быть можетъ, отъ чего не однимъ промышленникамъ, какъ отъ найма бѣглыхъ съ воровскими паспортами за малую цѣну, или только за одно прокормленіе великая прибыль происходитъ, но и крестьянству отъ такого порядочнаго повольною цѣною найма довольство, наипаче же въ платежѣ подушныхъ денегъ, рекрутъ и прочихъ податей, исправность, отъ того же и удержаніе отъ побѣга крестьянства съ не малою Государственною пользою слѣдовать будетъ.

8759. — Маія 21. Высочайшая резолюція на докладъ Сената. — *Объ отдать села бывшаго Гетмана Скоропадскаго Марчишина Буди, Мутиня, Бириня въ Гамалеевской Харлампіевъ монастырь по прежнему.*

Докладъ. Вашему Императорскому Величеству бьетъ челомъ Кіевскій Епархіи Пустыно-Харлампіевскаго Гамалеевского монастыря Архимандритъ Софроній съ братією, объявляя, что въ 714 и въ 718 годахъ по указу Вашего Императорскаго Величества Вседражайшаго Родителя, блаженнаго и вѣчнодостойнаго памяти Государя Императора Петра Великаго, а по усердию Гетмана Скоропадскаго съ женою его желанію оный монастырь построены и на пропитаніе и одежду монашествующимъ въ томъ монастырѣ и на прочія монастырскія потребности, даны отъ него Гетмана между купленныя жены его села Марчишина Буда, Мутиня, Камень, Рогова и Пушкарки съ озерами и съ другими принадлежностями, которыя и съ жалованными грамотами въ вѣчное владѣніе отъ Его Императорскаго Величества оному монастырю утверждены, и владѣль имъ оной монастырь до 729 года спо-

койно, а въ томъ году бывшій Гетманъ Алопстоль, не взвѣдавъ на вышеупомянутыя жалованныя грамоты, тѣ села отдалъ въ свое владѣніе; въ 734 году по смерти его Гетмана тѣ села съ надлежащимъ ему на булаву описаны, и изъ нихъ Мутиня и Камень отданы Генералу Штофелью, а съ достальныхъ доходы собираются при другихъ Гетманскихъ маестностяхъ въ Министерскую Канцелярію, а монастырь лишился оныхъ безвинно, и пріемлетъ во всемъ великой недостатокъ и убожество, къ тому жъ въ 738 году погорѣлъ, и не точию въ прежнее состояніе не приведенъ, но и церковное строеніе безъ надлежащихъ крышекъ состоитъ, а за убожествомъ возобновить ничемъ, и всеподданнѣйше Вашего Императорскаго Величества оной Архимандритъ съ братією проситъ, чтобы тѣ села для всегдашнихъ монастырскихъ нуждъ и возобновленія оного монастыря, по силѣ жалованныхъ грамотъ, въ прежнее монастырское владѣніе, жаловать и вновь жалованною грамотою вѣчно подтвердить.

Въ Сенатѣ по справкѣ: Въ жалованныхъ грамотахъ Вашего Императорскаго Величества вседражайшаго Родителя Государя Императора Петра Великаго, данныхъ тому монастырю изъ Коллегіи Иностранныхъ дѣлъ въ 714 и въ 718 годахъ написано: къ Его Императорскому Величеству писалъ Гетманъ Иванъ Скоропадской, что жена его издавна положила въ своемъ настрѣніи обещаніе съ общаго о томъ согласія, дабы для умноженія хвалы Божіей монастырь двѣческой новой создати, и въ немъ благочестиваго житія инокинь, сколько возможно будетъ, опредѣлять, и къ исполненію оного своего настрѣнія, изыскавъ къ строенію того монастыря способное мѣсто, именуемое Харлампіева пустынька, опредѣлила она Гетманша къ оной обители купленныя свои и въ которыя деревни и мельницы, такожь и оны Гетманъ изъ принадлежащихъ къ двору его села Марчишину Буда, Мутиня, Бириня, Камень, Ро-

говку и Пушкарн съ мельницами и съ озерами и далъ онъ Гетманъ на всѣ оныя универсалъ свой, спросивъ Его Императорскаго Величества о Всенеподобности на то соизволеніи и о подтвержденіи тѣхъ жалованною грамотою, и Его Императорское Величество Всенеподобности на то соизволилъ, и вышписавшия села, мельницы и угодья къ тому монастырю грамотами въ вѣчное владѣніе подтвердить и укрѣпить повелѣлъ.

Когда же въ 727 году по увазу, блаженныя памяти, Государя Императора Петра Второго избранъ въ Малой Россіи Гетманомъ Миргородской Полковникъ Данила Апостолъ; тогда бывший при немъ Министромъ Тайный Советникъ Наумовъ писалъ, что ему Гетману ключъ Гадяцкой принадлежащій на булаву со всеми доходами отданъ; онъ же де Гетманъ сверхъ того и съ другихъ маестностей, которыми владѣлъ прежде Гетманъ Скоропадской, а потомъ жена его вдовствующи; а въ томъ же 727 году оныя у ней отобрали, и жалованныя грамоты взяты, велѣлъ доходы привозить къ себѣ въ домъ.

Въ 728 году поминутый Гетманъ Апостолъ въ поданныхъ въ Верховномъ Тайномъ Советѣ пунктахъ между прочимъ въ 9-мъ написалъ: при прежнихъ де Гетманахъ Гадяцкой ключъ и прочія маестности на булаву Гетманскую принадлежали изъ которыхъ Гетманъ Скоропадской выправлялъ въ собственное владѣніе женѣ своей и дѣтямъ и монастыремъ роздалъ, чего при прежнихъ Гетманахъ не было, въ противность правды и порядкамъ войсковымъ, и требовалъ, что то давнее опредѣленіе въ маестностяхъ и прочихъ доходахъ ему Гетману въ первое бытіе Гетманское владѣніе возвратитъ; и по рѣшенію Верховнаго Тайнаго Совета велѣно ключъ Гадяцкому съ прочими мѣстечками и сверхъ доходы быть за нимъ Гетманомъ на булаву, а о маестностяхъ, ежели какія на булаву принадлежали, и Гетманъ Скоропадской влалъ себя и

утвердилъ жалованными грамотами женѣ своей и дѣтямъ въ собственное владѣніе, и къ монастыремъ роздалъ, освидѣтельствовать, и ежели который подлинно принадлежалъ на булаву, и тѣ возвратитъ.

Въ томъ же 728 году Гетманша Скоропадская была челомъ, Гетманъ де Апостолъ изъ пожалованныхъ на Харлампіевской Гамалеевской монастырь жалованными грамотами маестностей отнялъ село Марчишину Буду и всякія тамо пожитки заарестовалъ, а та де маестность никогда на Гетманскую булаву не принадлежала, а была собственная ивнотораго казака Марка, а изъ поселена на его собственной дупленной землѣ, а къ Гетманскому двору, не по опредѣленію, но властію Гетманскою присвокоуплена: чего ради и мужъ ея покойной Гетманъ Скоропадской, не удерживая онаго при себѣ, къ монастырю отдалъ, и просила она Гетманша чтобы то село по прежнему къ оному монастырю возвратитъ.

И по посланной къ нему Гетману грамотѣ велѣно, прислать ему Гетману извѣстіе о томъ же селѣ, что она на булаву принадлежала, освидѣтельствовано ль и кѣмъ, ибо безъ подлиннаго освидѣтельствованія той маестности обирать было ему Гетману не принадлежало.

На тое грамоту онъ Гетманъ отвѣтствовалъ, что по силѣ рѣшенныхъ и данныхъ ему въ 728 году пунктовъ, объ ономъ селѣ свидѣтельствовано, и по свидѣтельству явилось, что принадлежитъ на булаву, потому что оное прежде бывший Гетманъ Самойловичъ осадилъ, купя землю сотни Глуховской казака Марка Бобирченка у жены въ 1682 году, и оныя владѣлъ прежде самъ, а понеже Гетманы другіе, Мазепа и Скоропадской до отдачи къ Гамалеевскому монастырю, того ради и онъ велѣлъ всякія къ томъ въ селѣ пожитки содержать и Гетманшѣ Скоропадской, не отдавалъ до указа.

Онъ же Гетманъ представлялъ, что по прибытіи де своемъ въ Малую Россію съ рѣши-

ныхъ жалованныхъ грамотъ и Гетманскихъ универсаловъ, надлежитъ быть за онымъ Гамалеевскимъ монастыремъ по прежнему, а поминутому Генералу-Лейтенанту фонъ Штофелю дать другія изъ свободныхъ войсковыхъ деревень толикое жъ число дворовъ подданныхъ съ ихъ принадлежностями, коликое число, по силѣ выше объявленнаго 738 года Именияго указа дано; но понеже оныя два села, какъ выше изображено, поминутому Генералу Штофелю пожалованы Имениемъ указомъ, блаженныя памяти, Государыни Императрицы Анны Иоанновны, а достальныя состоятъ въ описи, и безъ особливаго Вашего Императорскаго Величества указа Сенату точнаго рѣшенія учинить не возможно, и состоитъ оное во Всемилостивѣйшемъ Вашего Императорскаго Величества соизволеніи, и о томъ Сенатъ всеподданнѣе проситъ Вашего Императорскаго Величества Всемилостивѣйшаго указа.

Резолюція. По сему представленію вышеписанныя села отдать по прежнему въ пустынной Харлампіевскій Гамалеевскій монастырь; Генералу-Лейтенанту фонъ Штофелю, вмѣсто двухъ селъ, дать въ Великороссійскихъ городахъ изъ отписныхъ выморочныхъ деревень, столько жъ дворовъ, сколько ему было дано.

8740. — Мая 21. Высочайше утвержденный докладъ Сената. — *Объ отдачѣ въ вѣчное владѣніе Вязниковскому Благовѣщенскому монастырю находившихся во Владимірскомъ уездѣ въ Ярополтской волости Созоновской и Устиновской мельницы.*

Докладъ. Вашему Императорскому Величеству Вязниковскаго Благовѣщенскаго монастыря Игуменъ Савватій съ братією въ Правительствующемъ Сенатѣ были челомъ, объ отдачѣ въ тотъ монастырь, вмѣсто денежнаго и хлѣбнаго имъ жалованья, пьющихся при томъ монастырѣ во Владимірскомъ уездѣ въ Ярополтской волости Созоновской и Устиновской

мельницъ по прежнимъ грамотамъ безоброчно, или вмѣсто ихъ о опредѣленіи имъ даваннаго съ 718 по 730 годъ денежнаго и хлѣбнаго жалованья, а по произведенному въ Сенатѣ дѣлу оказалось, что оныя двѣ мельницы по пожалованьи въ 170 и 178 годахъ грамотамъ отданы были еще во время Государствованія, блаженныя и вѣчностойныя памяти, Государя Царя и Великаго Кнзя Алексѣя Михайловича на содержаніе того монастыря вмѣсто денежнаго и хлѣбнаго жалованья вовсе безоброчно, съ конхъ тогдашніе Игумены съ братією собирали оброка по 200 рублей, да ржаной муки по 50 четвертей въ годъ; а кромѣ тѣхъ мельницъ за онымъ монастыремъ крестьянъ и бобылей и никакихъ вотчинъ и угодій нѣтъ; но когда по указу Вашего Императорскаго Величества Родителя, блаженныя и вѣчностойныя памяти, Государя Императора Петра Великаго въ прошломъ 704 году съ прочими всеми мельницами и оныя обѣ отписаны, и отдавались въ оброкъ, то потомъ за оною отпискою и отдачею въ 718 году опредѣлено имъ съ 1718 года получать денежнаго по 94 рубля по 56 копѣекъ, да хлѣба ржи по 81, овса по 30 четвертей.

А по силѣ состоявшагося въ прошломъ 729 году Марта 14 (21) дня въ Верховномъ Тайномъ Совѣтѣ о раздачѣ всѣхъ оброчныхъ Дворцовыхъ мельницъ изъ четвертой доли, указа, въ 730 году Ноября 6 числа, по опредѣленію Сената поминутыя обѣ мельницы, изъ конхъ одна ввустѣ, отданы вмѣсто онаго даваннаго имъ денежнаго и хлѣбнаго жалованья по прежнему въ вѣчное владѣніе, и съ тѣхъ мельницъ четвертую часть велѣно въ казну платить тому монастырю бездомочно, для того, что та четвертая часть положена по штату на Адмиралтейство, которой четвертой части показано въ годъ по 47 рублей по 44½ копѣйки.

А понеже за вышеозначеннымъ Вязниковскимъ Благовѣщенскимъ монастыремъ по со-

тельными пунктами, засталъ онъ, кромя ключа Гадцкаго, даннаго ему, другія маестности, на булаву жъ надлежащія, а именно: Батуринъ и Ямполь съ уѣздами, Шенгаковскую волость, которыя де въ описи послѣ Меньшикова состоятъ, да сверхъ того, которыя Гетманъ Скоропадской, отдалъ въ Гамалеевской монастырь села Биринъ, Роговку, Пушкари, Мутинъ, Камень и Марчишину Буду; а что де они на булаву принадлежать, о томъ генеральная Старшина засвидѣтельствовала, безъ которыхъ де ему ипкомми образы дому своего, содержать и долги платить не можно, и просилъ чтобъ данными всеми маестностями дозволено было ему владѣть.

И при томъ онъ Гетманъ прислалъ свидѣтельство за руками генеральной Старшины, въ которомъ показано, что оныя данныя отъ преждебывшаго Гетмана Скоропадскаго къ Гамалеевскому монастырю села Биринъ и прочія на Гетманскую булаву принадлежать.

А за тѣмъ де Гамалеевскимъ монастыремъ кромя тѣхъ сель, имѣется слободка Гамалеевка, село Маково, село Лавотин, село Палеевка, слободка Березова Рудка.

Въ нихъ 239 дворовъ и съ мельницы съ тѣхъ сель дохода въ годъ денегъ 207 руб. 9 коп. хлѣба 591 четверть 5 четвериковъ.

И въ 750 году Февраля 23 дня блаженной памяти Государынѣ Императрицѣ Аннѣ Ивановнѣ отъ Коллегіи Иностранныхъ дѣлъ было представлено, что Гетману Апостолу данъ на булаву ключъ Гадцкой, въ которомъ 3,588 дворовъ, а дохода съ него денегъ 4,146 рублей, хлѣба 2,155 четвертей, къ тому жъ онъ Гетманъ владѣть безъ опредѣленія маестности отписанными у Гетманши Скоропадской, въ которыхъ 1,385 дворовъ, съ нихъ дохода, 1,172 рубль, хлѣба 64 четверти, и не соизволить ли Ея Императорское Величество ему Гетману къ тому еще прибавить Батуринскія села, кромя города Батурина, и Шенгаковскую волость, которыя даны были Меньшикову, въ нихъ 4,114

дворовъ, а доходовъ, 7,564 руб. хлѣба 1,798 четвертей, да къ тому еще въ прибавку жъ села Кучеровку, Потаповку и Сопичъ, которыя даны были Гетманшѣ Скоропадской по ея смерти, и того всего будетъ за нимъ Гетманомъ 9,807 дворовъ.

И Ея Императорское Величество указала: тѣ все маестности ему Гетману, кромя Батурина, со всеми доходы отдать, а что ему вышеобъявленнымъ, даннымъ къ Гамалеевскому Харлампіеву монастырю селамъ, которыя тому монастырю грамотами въ вѣчное владѣніе утверждены владѣть, о томъ во ономъ докладѣ представленія и указа не было; присланною изъ Малой Россіи изъ Генеральной Вониской Канцеляріи сего 742 году вѣдомостію показано, что тѣ данныя оному монастырю села оной Гетманъ въ свое владѣніе отобралъ по силѣ рѣшительныхъ и данныхъ ему въ 728 году изъ бывшаго Верховнаго Тайнаго Совѣта пунктовъ, а послѣ его оныя села съ прочими принадлежностями на Гетманскую булаву маестностями описаны.

И изъ оныхъ данныхъ монастырю села Мутина и Камень по Именному указу блаженной памяти Государыни Императрицы Анны Ивановны въ 758 году отданы за службы Генералу-Лейтенанту фонъ Штофелю со всеми къ онымъ принадлежностямъ въ собственное ему и наслѣдникамъ его владѣніе, а достальныя села Марчишина Буда, Пушкари, Биринъ, Роговка и прочія состоятъ въ описи.

Вашему Императорскому Величеству Сенать всеподданнѣйше мнѣніе свое представляетъ, что вышеобъявленныхъ данныхъ отъ Гетмана Скоропадскаго во оной Гамалеевской монастырь тѣмъ селамъ, которыя Гетманъ Апостоль взялъ въ свое владѣніе не описався, и изъ оныхъ два села даны Генералу-Лейтенанту Штофелю, по силѣ Вашего Императорскаго Величества всеражайшаго Родителя, блаженной и вѣчностойныя памяти, Государя Императора Петра Великаго вышеобъявлен-

Послѣ того начальствовалъ архим. *Веніаминъ*, скончавшійся въ обители въ март. 1761 г. Определенный (іюл. 5 1761 г.) на его мѣсто арх. *Давидъ Нащинскій* въ началѣ 1769 г. переведенъ въ глуховской монастырь, откуда въ гамалѣвскій поступилъ архим. *Феохистъ Мачульскій*, но въ 1770 г. управлялъ обителию уже архим. *Антоній Почека*. Преемникъ его (1785—1789 г.) архим. *Іоаннъ Островскій* передавалъ имѣнія монастыря въ гражданское вѣдомство.

всецелательная дочь и всенякшая служебница Анастасія Марковна, вдовствующая гетманова Скоропадская.»

Року 1729

декабря 19

въ Глухова.

Письмо гетманши къ брату своему Андрею Марковичу было слѣдующаго содержанія: «Дражайшій мой братъ моему пану подскарбій генералій малороссійскій! Имѣла я здѣвна намѣреніе шценое, дабы обитель Харламіевопустынскую двичую, которую за жизни покойнаго мужа моего в честь и възгоде Имени Божія прославленіе, за обопонаніи нашими согласіемъ, началимо созидати, докончавши всего отроенія, и в налеगतое за Евожъ Божественнымъ благопоспѣшествующимъ промасломъ приведши совершенство, за благословеніемъ ясне в Возѣ преосвященнаго, архипастира нашего кіевского перемѣнати на общжителній мужескій монастырь, дабы въ ономъ по примѣру другихъ монастырей совершенныхъ, в Малой Россіи имѣющихся устроены быль игуменъ и прочее благочиніе, ибо инокинямъ тамошней обители содержать судимъ за неудобство и неприличіе вѣкъ ради благословныхъ. Но понеже нынѣ Всемогущій Господь Богъ, содержащій в рукахъ своихъ предѣлы жизни чедовѣческой, по своей мнлости Божественной, постигль мене болѣзною, в которой жадного не ощущаючи облегченія, но паче в горшее приходячи безсиліе и слабость, мушу и о концу житія моего помышляти и к оному себе по должности званія христіанскаго предуготовати: то ради то мое вышепомянутое намѣреніе, вамъ, любезнѣйшему единоутробному моему братови, открываю и прошу васъ прилѣжнымъ моимъ моленіемъ, дабы вы, аще

такое воля Господа моего угодно будетъ, чтобы мнѣ в сей пастоящей моей болѣзни и жизни свою окончить, той обители Харламіевопустынной, такъ и родніе мои племянники паче Михайло Скоропадскій и Іаковъ Марковичъ, были протекторами и итаторами, а оное намѣреніе мое за благословеніемъ ясне в Бозѣ преосвященнѣйшого архіерея кіевского непремѣнно старалесь исполнити и о милостивое его архіастиарскую милость, неослабно просили соизволеніе на сіе, о чомъ слѣдующіе пункты вляють, а именно:

1) Иновнѣ вывезти з монастыря Харламіевопустынного позволеніе и во время удобное, дабы то преседеніе ихъ не было имъ в крайнимъ озлобленіемъ и жестокію. А въ яніе обители двическіе оне имѣють переведены быти внокинямъ, сіе хотя есть въ воляхъ и в високомъ разсмотрѣніи его архіастиарской святыны, однакъ того прилѣжно вамъ просимъ, дабы оне внокинь по вѣдѣствіи своемъ з монастыря Харламіевопустынного имѣли свои усвоенія, и поразнимъ не скитались мѣстамъ, а чего и ихъ душамъ вредъ и моему имени повешеніе и упоръ моглы быти происходить.

2) А которіе въ томъ монастырѣ Харламіевскомъ, имѣются внокинь старѣйшіи и честнѣйшіи, подвизіемъ отъ имѣнія своего и другими трудами въ томъ монастырѣ прислужившіеся, тымъ показати мѣсто в пустынь мутанской, переселивши законниковъ оной пустыни в монастырь Харламіевскій; а внокинь в той пустынь жити имѣющихъ снабждать шценою, одѣяніемъ и другими потребностями, Харламіевопустынской обители с приходовъ тамошнихъ, а еселибы такое о нихъ старіицъ опредѣленіе имже старіицъ вознидѣся быти тяжестное и весьма неприятное то

с ними архипастырской милости устроить тако, якоже его святости за благовозмантсѣ.

3. По преселеніи шюканъ з обители Харлампіевопустынной в оную обитель вселити шюковъ, игумена и прочіе монастырскіе благочинія по примѣру другихъ совершенныхъ монастырей внутрь Малороссіи имѣющихся устроить, яко устроиве понеже во власти архипастыря нашего состоитъ, того ради вамъ тое точію, что до ктиторей, патроновъ и опекуновъ монастыря того надлежитъ, сохраняя просить неослабно о непремѣнномъ сего всего исполненіи его архипастырскую святостию.

4. На местности и прочіе грунта к тому Харлампіевопустынскому монастырю опредѣленіе крѣпости надлежащія вамъ принять к себѣ, и тогда уже отдать имѣніе в оній монастырь, когда по желанію моему означенное опредѣленіе произойдетъ в дѣло, или якъ ваше будетъ о томъ разсмотрѣніе.

5. З обители Харлампіевопустынной, начега тамъ отъ украшеній церковныхъ и монастырскихъ, яко и отъ приходовъ денежныхъ и другихъ, когда она вселеніемъ шюковъ и устроивіемъ порядку монастырскаго, в свое совершенство приведетъ, ни кому ни куда не вывозити, но быть всему при томъ монастырю не отемлено, то едино выключая, чтобъ съ тѣхъ же приходовъ яко выше показано, снабдѣніе чинено было в пустынку мутинскую.

6. А ежелибы за якимъ нечаяннымъ препятствіемъ сіе благое намѣреніе и желаніе мое не могло произойти в дѣло, или и в своемъ происхожденіи непосредно было, то вскакъ вамъ всѣмъ тщаніемъ не точію и его архипастырской милости архіерея нашего киевскаго, но и у

самаго святѣйшаго правительствующаго синода милостиваго указа и опредѣленія, а особливо у ясне в Бозѣ преосвященнѣйшаго архіерея Велико-Новгородскаго, яко моего бывшаго въ жизни моей милостивѣйшаго отца и архипастыря, отеческаго и архипастырскаго наставленія, дабы выше реченная моя воля не была нарушена, и для того писаніе мое к архипастырю нашему киевскому составленное (понеже оно в себѣ силу содержитъ уступнаго писма;) тогда его преосвященству вручите, когда отъ его преосвященства получите на сіе соизволеніе за рукою его архипастырской милости, что оно будетъ и вaredь непремѣнно содержано; с котораго копію к вамъ прилагаю.

7. По совершеніи сего его архипастырской милости архіерею нашему киевскому поданому моему намбренію, имѣете вручить здѣланную митру, сакосъ и омофоръ.

8. Сверхъ сего, что усмотрите в лучшей пользѣ обители Харлампіевопустынной благопотребное на большую хвалу Божию, тое вы сами по своему разсмотрѣнію, яко в полной силѣ оставленъ отъ мене ктиторей и патроновъ онаго монастыря, имѣете тщаніе устроить. При семъ васъ со слезами о сіе благотвореніе прошу, дабы вы, помня мою къ себѣ истинную и крайнюю любовь и усердіе, незабвенную имѣли память и неослабое попеченіе и приношенія о грѣшной моей душѣ, умилостивительныхъ къ Богу молитвъ, за что и молитвенниковъ снабдѣвать отъ убогаго моего имѣнія, яко по кончинѣ моей останется, не оставляйте да и вамъ оній чадодобивій отецъ небесній отъ своего человеколюбія возмѣритъ. 1729 году декабря 15 дня.